

Obrana

január 2008

15 rokov hrdosti

Minister obrany Slovenskej republiky František Kašícký 8. januára na slávnostnom zhromaždení najvyšších predstaviteľov rezortu vyslovil pri príležitosti 15. výročia vzniku Slovenskej republiky úprimné poďakovanie všetkým príslušníkom ministerstva a ozbrojených síl, ktorí sa podieľali na ich výstavbe a rozvoji od roku 1993 až po súčasnosť. Na slávnosti bol prítomný aj štátny tajomník MO SR Jaroslav Baška, náčelník GŠ OS SR generál Ľubomír Bulík a za Národnú radu SR prišiel vojakom zablahoželať podpredseda Výboru pre obranu a bezpečnosť Ján Richter.

Minister obrany povedal, že rozhodnutie Slovenskej republiky získať vlastnú štátnosť bolo rozhodnutie správne, čo potvrdilo aj naše etablovanie sa na medzinárodnej politickej a bezpečnostnej scéne. V tejto súvislosti vyzdvihol účasť vojakov v operáciách medzinárodného krízového manažmentu, ako aj pomoc ozbrojených síl obyvateľom Slovenska v rôznych krízových situáciách. Za štyri priority

budúceho roka v našom rezorte označil stabilizáciu personálu, modernizáciu ozbrojených síl, dokončenie transformácie vojenského školstva a dobudovanie vojenského výcvikového priestoru. Lešť tak, aby mohol slúžiť tiež iným rezortom, ako aj našim partnerom zo zahraničia.

Súčasťou slávnosti bola aj verejná prezentácia historickej publikácie Slovensko – vojenská kronika od autorského kolektívu vedeného Vladimírom Segešom. Recenziu prinesieme v budúcom čísle. Minister F. Kašícký a generál Ľ. Bulík zároveň v rámci slávnosti udelili svoje vyznamenania niekoľkým desiatkam vojakov a zamestnancov rezortu. Minister odovzdal aj ďakovné listy tým, ktorí sa vlni výraznou mierou pričinili o prezentáciu dobrého mena nášho rezortu na verejnosti (vrátane redakcie Obrana – pozn. red.). V rámci aktu vyznamenávania bolo sympatické aj to, že ocenenia za svoju statočnú a profesionálnu prácu nezískali len vysokopostavení dôstojníci alebo štátni úradníci, ale aj ľudia s profesiou kuchár či vodič (plus tajomníčka redakcie OBRANA Milena Slezáková – pozn. red.) alebo profesionáli v hodnostiach mužstva.

Pavol VITKO

Foto **Peter DOVINA**

Mesačník Ministerstva obrany SR
Založený v Clevelande (USA) 1914
Obnovený v Bratislave v roku 1993
Ročník XVI, č. 1/2008
Redakčná uzávierka 14. január
Do výroby zadané 17. januára

Vydavateľ:
Ministerstvo obrany SR
Komunikačný odbor

Šéfredaktor:
Mgr. Pavol VITKO
tel.: 0960 313 072, 0903 820 847
e-mail: pavol.vitko@mod.gov.sk

Redaktori:
Mgr. Michaela FARKAŠOVÁ
tel.: 0960 312 806, 0903 820 195
e-mail: michaela.farkasova@mod.gov.sk

nadporučík Mgr. Vladislav VAVRINEC
tel.: 0960 312 980, 0903 820 854
e-mail: vladislav.vavrinec@mod.gov.sk

Jozef ŽIAK, plukovník v zálohe
tel.: 0960 332 755, 0903 820 194
e-mail: jozef.ziak@mil.sk

Vedúci vydania a jazyková úprava:
Ing. Eleonóra BUJACKOVÁ
tel.: 0960 313 054
e-mail: eleonora.bujackova@mod.gov.sk

Fotograf:
Peter DOVINA
tel.: 0903 820 698

Tajomníčka redakcie:
Milena SLEZÁKOVÁ
tel.: 0960 312 984, fax: 0960 312 520
e-mail: milena.slezakova@mod.gov.sk

Grafická úprava:
kapitán Ing. Otakar HRABÁK
Ivana MIŠKOLCIOVÁ
Lýdia ŠEVČÍKOVÁ
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Adresa redakcie:
Mesačník OBRANA
Komunikačný odbor MO SR
Kútuzovova 8
832 47 Bratislava
e-mail: obrana@mod.gov.sk
www.mosr.sk/obrana

Rozširuje:
Podacie stanice MO SR

Tlač:
5. kartoreprodukčná základňa Nemšová

Na titulnej strane foto príslušníčky
odbornej výcvikovej školy z Martina.
Foto Peter DOVINA

Nevyžiadajte obrázový materiál
a rukopisy nevraciate.

© Ministerstvo obrany SR
Registračné číslo: 758/93

Z obsahu

Ohňostroje na močiari

str. 4 - 6

Rozhovor s prezidentom

str. 8 - 9

Ako sa rodila armáda

str. 12 - 13

Slovenské srdcia v Kosove

str. 14 - 15

Editoriál

Krásnych pätnásť rokov. Chalani sa priebežne začínajú holiť a mladé slečny už dávnejšie odložili ružové pamätníčky. A naša armáda? Nuž – oproti tej spred pätnástich rokov je značne štíhlejšia, dynamickejšia, cieľavejšia. Pravdaže, aj predtým vojaci prechádzali tvrdým výcvikom, plnili náročné úlohy, pripravovali sa na obranu. Lenže ten hlavný rozdiel je v tom, že od roku 1993 slúžia svojej samostatnej a demokratickej vlasti – Slovenskej republike.

Priznám sa, od roku 1990 som patril k tým nie veľa novinarom, ktorých intuitívne ťahalo k samostatnému Slovensku. Nie, nebol v tom žiaden nacionalizmus, patetické bubliny, vidina materiálnych ziskov alebo neviemakých pozícií. Napokon, otec si moju mamu našiel na vojencine v Mladej Boleslavi, za riekou Moravou mám polovicu rodiny a bavil som sa u nich aj ostatný Silvester. Takže – vari je to čudné? Možno práve preto nie. Skrátka – bolo to o patriotizme na jednej strane a o vidine skvelých a skutočne bratských rodinných vzťahoch s Českou republikou na strane druhej. Pravda, po roku 1993 bolo aj mne z niektorých detských chorôb nášho štátu o dosť viac boľavo, ako veselo. Bola tu ale armáda, ktorá sa na celých 15 rokov stala skutočným pilierom štátnosti, spoľahlivosti a medzinárodnej akceptácie. Je skvelé, že sme sa stali platnými a rešpektovanými členmi Európskej únie aj Severoatlantickej aliancie – a aj za tým je veľká časť práce našich ozbrojených síl. Možno bude na to treba ešte viac rokov, aby to v celej šírke docenila aj široká verejnosť. Hoci – v tom základnom postoji to občania vedia. Hovorí o tom skvelá dlhodobá dôvera verejnosti v naše ozbrojené sily. A čo je najnovšie ešte potešiteľnejšie – dôvera a podpora zo strany mladých ľudí. Z hlasu ministra obrany Františka Kašického bolo cítiť hrdosť keď prezentoval, že podľa najnovšieho prieskumu až 70% mládeže považuje armádu za potrebnú pre Slovenskú republiku a až 78% mladých jej dôveruje (viac na stranách 23, 36). Len tak mimochodom – koľko by ste si v tomto smere „tipli“ pred uvedením spomenutého prieskumu?

Pätnásť narodeniny si bude tento rok pripomínať veľká časť našich vojenských jednotiek a zariadení rezortu obrany. Budeme sa snažiť byť pri tom. Už teraz však avizujem, že OBRANA nechce byť monotematická, takže nemôžeme písať iba o výročiach. Aj keď od nového roka máme o štyri strany viac. V každom prípade – budeme radi, ak nás naďalej budete vnímať ako užitočný, pestrý a pútavý časopis, ktorý informuje o zámeroch a cieľoch vedenia rezortu a ozbrojených síl, ktorý odráža život v jednotkách, v misiách a na cvičeniach, ktorý vie pred ostatnými prezentovať našich najlepších kolegov a zároveň hovoriť i o východiskách z oblastí, v ktorých to občas zaškripe. Chceme naďalej byť jedným z pojív tohto rezortu. Či už vertikálne – od ministra a generála až porotného či vojaka, alebo horizontálne – od Kuchyne po Trebišov, od Afganistanu po Kosovo. Budeme radi, ak nám v tomto úsilí pomôžete aj vy.

Pekný rok.

Tri silvestrovské ohňostroje na Močiari

„Na bojovej časti sme odpadky z jedla nechávali v hrncoch vedľa budovy. Medved' ich asi zavoňal. Oplotenie bolo vtedy dosť chatrné. Maco ho skúšal prejsť. Potom našiel bránku, ktorá nešla zavrieť. Vojaci ju zvnútra držali, medved' sa ju snažil zvonka otvoriť. Takto sa hodný čas pretláčali. Dnes, s odstupom času je to už komická situácia. Vtedy však do smiechu nikomu nebolo,“ spomína bývalý veliteľ rotý rádiolokačného prieskumu na Močiari major v zálohe Milan Petko, ktorý v súčasnosti pracuje na svojom bývalom pôsobisku v ozbrojenej ochrane objektov.

Aj takéto situácie zažívali ešte nedávno na jednom z najvyššie položených vojenských pracovísk na Slovensku. Veď bojová časť ich rotý sa nachádza v nadmorskej výške 746 metrov v dosť neprístupnej severnej časti nášho najvyššieho sopečného pohoria Štiavnických vrchov. Vyše šesť desiatok mužov a žien, podobne ako ich kolegovia z ďalších rôt rádiolokačného prieskumu od Michaloviec na východe až po Voderady na západe, ako jedny z mála v ozbrojených silách 24 hodín denne plnia bojovú úlohu

pri zabezpečovaní ochrany vzdušného priestoru našej republiky.

JEDEN Z DVOCH STRAŠIAKOV

Zástupca veliteľa zvolenského rádiolokačného práporu, ktorý sa do kasárni Podborová koncom uplynulého roku redислоkoval z Bakovej Jamy, major Miroslav Karabin s uspokojením konštatuje, že v poslednom období sa situácia obrátila k lepšiemu aj na Močiari. „Celá bojová časť je zabezpečená novým oplotením a bezpečnostným systémom. V súčasnosti sa dokončujú práce na obdobnom zabezpečení tylovej časti rotý, ktorá patrí spoločne s jednotkou neďaleko Prešova v Slanských vrchoch medzi najviac vzdialené od civilizácie. Plánujeme na Močiari zrekonštruovať aj autopark a postupne vylepšiť pracovné prostredie našich profesionálnych vojakov,“ objasňuje major Karabin.

Medzi vojenskými profesionálmi i študentmi, končiacimi vysokú školu v Liptove, boli za najväčších strašiakov považované dve pracoviská: Skalité na Kysuciach a Močiar. „Keď som končil vysokú školu Skalité už nefungovalo. Zostal Močiar. Spočiatku som nebol veľmi nadšený,

že som sa sem dostal. Postupne som si zvykol a obľúbil si aj tento výstrkov,“ spomína zástupca veliteľa rotý nadporučík Daniel Német.

Rodák zo Starej Ľubovne je na Močiari už vyše šesť rokov. Za ten čas sa mnohé zlepšilo. Budova v tylovej časti je zateplená, má plastové okná, opravenú strechu. Jediný problém, ktorý podľa neho bude treba doriešiť je voda. Bojová časť na kopci je úplne bez vody. Dováža sa tam cisternou a v zime, keď je cesta pre vozidlá neprejazdná, vo fľašiach. Ale aj to je len voda určená na technické účely, lebo pitná voda nie je ani v tylovej časti. Na konzumovanie sa musí prevárať.

VODA A ČIERNE HODINKY

„Sme napojení na povrchový prameň neďaleko kasární. Pôvodný bol slabý. V suchých letách prameň vysychal, v zime zamrzal a museli sme vodu vozíť cisternami až zo Zvolena. Pripojili nám ďalší povrchový prameň, v kuchyni namontovali umývačku riadu, ktorá výrazne znížila spotrebu vody. Minulé leto sme už nepocítili nedostatok vody. Mali by sme dostať v dohľadnej dobe filter a budeme mať konečne pitnú vodu,“ spomína 28-ročný

nadporučík Némec, ktorý na kopec dochádza zo Zvolena.

Na dosť časté výpadky elektriny si už podobne ako jeho kolegovia zvykol. Kratšie už vlastne ani neregistrujú. Na bojovej časti hneď nabehnú elektrocentrály. Na tylovej sa všetko ponorí do tmy. Svetia lampy a sviečky. Prestanú fungovať počítače, televízia i rádio. Až vtedy si uvedomíme, ako sme začiatkom 21. storočia závislí od techniky. Čo je však horšie, dlhší výpadok elektriny sa v zimnom období podpíše na citeľnom chlade. V objektoch je elektrické kúrenie. A keď dva - tri dni nejde, poriadne to cítiť. Raz nešla elektrina celý týždeň. Skrehnuté ruky sa zohrievajú nad sviečkou.

Starší technik rádiolokátora rotmajster Marián Ducho patrí na Močiari medzi najstarších, hoci má len 34 rokov. Rodák z Prievidze po ukončení vojenskej strednej školy v Liptovskom Mikuláši v roku 1991 krátko pôsobil v útvere na Zohore a odvtedy je na kopci. Práca ho baví, kolektív je dobrý. Aj to podľa neho zavážilo, keď sa pred pár rokmi rozhodoval, či dobrovoľne prijať nižšiu hodnotu. A tak sa z kapitána stal najskôr podpráporčík a potom rotmajster...

Za tie roky zažil na Močiari mnohé kruté zimy s množstvom snehu, keď sa poriadne nedalo dostať do práce. „Najhoršie to bolo pred pár rokmi. Napadol sneh, potom do toho napršalo a znova primrzlo. Autami sme sa dostali len do dediny Podhorie, čo je zhruba osem kilometrov od útvaru. Ďalej sme museli pokračovať peši. Cesta bola ako sklo a trvalo nám zopár hodín, kým sme sa dostali do práce. Často býva cesta zaľudovaná. Niekedy aj v marci. Vo Zvolene už bolo vtedy pekne a kontrola, ktorá sa k nám vybrala, prišla v poltopánkach a lodičkách. Keď videli, že tu máme po kolená snehu a na bojovú časť treba šliapať doslova tunelom v snehu, obrátili sa a išli naspäť,“ smeje sa rotmajster Ducho.

DESIATA NA STROME

Minulý rok kúpil v Podhorí rodinný dom v krásnej prírode. Pri cestách do práce často vidí zver. Jelene, srny, líšky, diviaky, ale aj večne plaché rysy. „Minulý Silvester, keď som bol v službe na bojovej časti sme sa cez plot chvíľu s rysom pozerali na seba. Stalo sa už zvykom, že práve v posledný deň roku som v službe. Narodeniny mám 26. decembra, preto na Vianoce som doma. Silvestre na kopci sú pekné a svojím spôsobom zvláštne. O pol noci, keď je pekné počasie vidím z kopca postupne tri ohňostroje. Vo Zvolene, Žiari nad Hronom i v Banskej Štiavnici. Iba sa vždy trochu pootočím tým správnym smerom,“ spomína Marián Ducho.

So zvieratami má mnoho zážitkov. Išiel skratkou cez les do služby a narazil na veľké divé prasa s mladými. Nezostávalo mu nič iné, ako rýchlo vyliezť na najbližší strom a počkať, kým sa nakrmi a odíde. „Na strome som bol hodnú chvíľu, tak som si vytiahol aj ja desiata a najedol som sa. Do služby som prišiel neskôr. Medveďa som našťastie len počul. Vracal som sa zo služby na Podhorie. Asi dva- tri kilometre pred dedinou som išiel okolo húštin a začul som jeho mrmlanie. Pridal som do kroku. Asi nikdy v živote som sa tak rýchlo nedostal domov,“ dnes

už s humorom hovorí rotmajster Ducho a dodáva, že poľovníci potom zistili, že sa tam pohyboval statný maco. Dnes sa práca aj na bojovej časti zjednodušila. V prípade výpadku prúdu centrály nabehnú automaticky, nemusia sa štartovať ručne, podobne sa nabíjajú aj akumulátory, odpadli problémy s nabíjačkou.

Veliteľ hospodárskeho družstva rotný Pavol Uhliar je jediný rodák z dedinky Močiar v útvare. Keď sa vyučený automechanik pred piatimi rokmi rozhodol pre vstup do ozbrojených síl, zavážili podľa neho sociálne istoty, stála práca, navyše blízko domu. V zime drží snehovú pohotovosť a snaží sa čím skôr sprejzdníť cestu. „Keď som sa ako chlapec hrával okolo kasární, ani vo sne mi nezišlo na um, že tu budem raz pracovať,“ poznamenáva rotný Uhliar.

Vodíť strojník elektrocentrály vojak Rudolf Kostúrik je na Močiar len druhý týždeň. Rodák z Ružomberka sa oboznamuje s prácou, prostredím i kolegami.

PASOVAČKA S LIŠKOU

Medzi nimi je aj slobodník Ján Harčár. Prešovčan vtedy pracoval v Čechách. Dochádzanie ho prestalo baviť, navyše si chcel nájsť stabilnejšie miesto. „Spočiatku mi sľubovali, že budem slúžiť v Prešove. Potom povedali, že

tam momentálne nie je voľné miesto a tak som už vyše štyroch rokov na Močiar. Prvé dni som si zúfal, kde som sa to vlastne dostal, doslova na koniec sveta, kde lísky dávajú dobrú noc. Práve s líškou sa viaže spomienka na jednu z mojich prvých služieb. Bol som dozorný autoparku. Oplotenie bolo okolo neho biedne, samá diera. Bol večer, snehu riadne napadalo. Počas obchôdzky som zbadal líšku. Počul som, že môžu mať besnotu, tak som rýchlo vyliezol na najbližšiu tatrovku. Odtiaľ som ju bombardoval snehovými guľami, aby odišla. Odišla, ale až asi o štyri hodiny, keď som už bol celý skrehnutý a moja tatrovka bola dokonale vyčistená od snehu,“ smeje sa slobodník Harčár. Spočiatku sa chcel čím skôr dostať z Močiara. Zostal práve pre dobrý kolektív.

„KADIBŮDKA“ UŽ NESTRAŠÍ

Starší technik rádiolokátora rotný Andrej Ivan po skončení vojenskej strednej školy v Liptovskom Mikuláši bol rok na Močiar, potom sa mu pošťastilo dostať sa na Skalité. Rodákovi z Čadce to vyhovovalo. Bol blízko domu. Potom však Skalité zrušili a pre neho sa znova našlo miesto na Močiar. „Nebol som veľmi nadšený. Načo skrývať. Postupne som si zvykol a dnes by som už nemienil. Aj

preto, že sa tu vytvorila celkom dobrá partia ľudí. Počas 24-hodinovej služby musia nájsť spoločnú reč, zbytočne si neliežť na nervy. Inak by sa táto práca dala len ťažko robiť. Mnohé sa zmenilo v poslednom čase k lepšiemu aj pokiaľ ide o zabezpečenie pracovných podmienok. Cez deravé oplotenie na bojovej časti nám často prechádzala zver. Keď išiel človek v noci na starú latrínu, najskôr musel potrepáť palicou, aby tam vystrašil nevítaného štvornohého návštevníka,“ konštatuje rotný Ivan.

KRST OHŇOM

Zlé meno, ktoré mal Močiar medzi vojakmi poznal aj dispečer veliteľského stanovišťa rotný Radovan Belohorec. Končil vojenskú strednú školu v Liptovskom Mikuláši (jej prvé dva roky ešte absolvoval v Novom Meste nad Váhom) a svojich nadriadených pri personálnom pohovore doslova šokoval vyhlásením, že chce ísť na Močiar. „Pozerali vtedy na mňa ako na blázna. Veď práve na Močiar nechcel nikto ísť a tí, čo tam už boli sa snažili dostať preč,“ spomína rodák z neďalekej Banskej Štiavnice. Zažil krušné začiatky. Začínal ako spojár. Po čase prešiel na terajšie pracovisko. Do smrti vraj nezabudne na svoju prvú 24-hodinovú službu. Zažil doslova krst ohňom. Práve vtedy bolo veľké lietanie a on prvý raz za obrazovkou. Kolega sa mu otočil chrbtom a povedal: To zvládneš! Liečba šokom začínala a dnes je staršiemu kolegovi za takýto prístup vďačný. Aj keď vtedy mu nebolo veľmi do spevu.

„Na človeka padne veľká zodpovednosť, keď si uvedomí, že tie body na obrazovke predstavujú lietadlá, v ktorých sedia ľudia. V prípade dopravných aj stovky. A my svojou prácou prispievame k tomu, aby sa bezpečne dostali na miesto svojho určenia. Bol som v službe, keď v New Yorku padli dvojčky. Ministri obrán krajín V-4 leteli do Prahy na summit. Po tej správe otočili lietadlá a vracali sa urýchlene domov,“ hovorí o svojej práci rotný Belohorec, ktorý tiež pred časom dobrovoľne prijal nižšiu hodnotu. Najskôr z práporčíka na rotmajstra a potom na terajšie.

O stravu sa na Močiar stará dvojica kuchárov: slobodník Július Peszeki a vojak Matej Markech. Július, vyučený kuchár čašník pracoval vo svojom rodnom meste Žiari nad Hronom v hoteli Luna. Neskôr vstúpil do ozbrojených síl. Varil v nitrianskom mechanizovanom prápore, potom jeden a pol roka na Cypre v misii UNFICYP. „Po návrate z misie som si hľadal miesto. Dostal som sa na Močiar a som spokojný. Aj keď mnohých dochádzanie a odlahlosť útvaru odrádza. S kolegom Matejom dobre vychádzame a dobre sa nám spolu pracuje,“ hovorí slobodník Peszeki. Matej súhlasne prikyvuje. Aj keď začiatky boli pre rodáka z Nededze od Žiliny ťažké. Keď mu po skončení odbornej výcvikovej školy v Martine povedali, že má ísť na Močiar, najskôr na mape dosť dlho hľadal, kde to vlastne je. Potom nasledovala cesta na kopec a ďalší šok, kam sa to vlastne dostal. „Dnes by som už nemienil. Sme tu malý kolektív a preto sa snažíme jeden s druhým vychádzať. Nikto sa nemôže viesť, to by sa hneď ukázalo,“ dnes už so spokojnosťou v hlase vyhlasuje vojak Markech.

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

SPOLOČNE NA BALKÁNE I NA GOLANOKH

Slovenskí a rakúski vojaci spoločne pôsobili od jesene 1999 do marca 2002 v nadnárodnom Rakúsko – švajčiarsko – slovenskom prápore v silách KFOR na území Kosova. Bol umiestnený v campe Casablanca v Suvareke a vojaci oboch krajín urobili veľa dobrého pre stabilizáciu situácie v južnom Kosove, odminovanie uvedenej oblasti a obnovení a výstavbe potrebnej infraštruktúry.

Už desať rokov (v súčasnosti ide o 20 rotáciu) je slovenská rota súčasťou rakúskeho práporu v mierovej misii OSN UNDOF na Golanských výšinách. Rakúski a slovenskí vojaci sa podieľajú na udržaní mieru v obzvlášť citlivej oblasti, na hraniciach Sýrie a Izraela. Slovensko je vďačné rakúskej

strane, že pred 10. rokmi umožnila slovenským vojakom účasť v rakúskom prápore. Veď práve rakúski vojaci majú z pôsobenia v regióne Stredného východu cenné dlhoročné skúsenosti. Práve slovenskí vojaci vystriedali svojich rakúskych kolegov aj v mierovej misii OSN UNFYPIC na Cypre. Súčasťou jedného celku boli aj strážne jednotky oboch ozbrojených síl v Tuzle v operácii ALTHEA na území Bosny a Hercegoviny.

SPOLUPRÁCA ŠPECIALISTOV

Dlhodobu obe ozbrojené sily spolupracujú v rôznych oblastiach. Najmä však pri ochrane pred katastrofami i v oblasti radiačnej, chemickej a biologickej ochrany. Špecialisti jednotiek ABC rakúskeho Bundesheeru absolvovali už niekoľkokrát praktický výcvik vo Výcvikovom a testovacom centre radiačnej, chemickej a biologickej ochrany v Zemianskych Kostolnoch. Rozvíja sa obojstranne výhodná a prospešná spolupráca medzi vzdušnými silami oboch krajín i vojenskými ordinariátmi.

Študenti rakúskej vojenskej akadémie z Viedenského Nového Mesta uskutočnili svoje odborné stáže i výcvik na Slovensku. Slovenskí vojenski študenti z Liptovského Mikuláša sa zasa v uplynulých rokoch zúčastnili na štábných cvičeniach, výcviku peších jednotiek i špeciálnej zimnej prípravy v Rakúsku. Úzko spolupracujú medzi sebou aj jednotky čestnej stráže oboch ozbrojených síl i prieskumných a špeciálnych zložiek. Slovenskí prieskumníci niekoľkokrát zvíťazili na prestížnej súťaži prieskumných hliadok v Rakúsku.

Jozef ŽIAK, Vladislav VAVRINEC
Foto Vladislav VAVRINEC

Podunajská vojenská spolupráca

Mariánskym námestím v centre Žiliny 10. decembra 2007 zneli vojenské povely aj v nemčine. Bolo to pri príležitosti návratu slovensko-rakúskej jednotky z plnenia úloh v zahraničnej operácii UNDOF na Golanských výšinách.

Vojakov na domácej pôde privítal minister obrany SR František Kašícký, náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík, zástupca veliteľa Veliteľstva ozbrojených síl Rakúskej republiky generálmajor Dieter Heidecker a iní významní hostia.

DÔLEŽITÁ MISIA

„Všetci sme si vedomí dôležitosti a špecifickosti tejto misie,“ zdôraznil minister Kašícký. Naši a rakúski vojaci mali za úlohu zabezpečiť kontrolu a bezpečnosť v rámci nárazníkovej zóny medzi Izraelom a Sýriou, v ktorej je neustále napätie. Ešte v minulom roku prebiehal neďaleko našich stanovíšť v Sýrii dvojmesačný ozbrojený konflikt medzi Izraelom a libanonským Hizballáhom. Poslaním slovensko-rakúskej jednotky bolo strážiť zdroje pitnej vody, ktoré sú v tejto oblasti veľmi cenné. „Aj z tohto hľadiska si uvedomujeme dôležitosť tejto misie a odtiaľ plynúce riziká. Ministerstvo obrany SR rozhodlo, že Slovenská republika sa bude v nasledujúcom období podieľať na troch hlavných operáciách v rámci operácií medzinárodného krízového manažmentu, a to v Afganistane, na Cypre a na Balkáne. Z tohto hľadiska sa v roku 2008 ukončí pôsobenie našej jednotky v tejto misii,“ informoval minister obrany František Kašícký.

ODMENENÍ VOJACI

Nastúpeným vojakom sa prihovril aj generálmajor Dieter Heidecker. „Obidve naše krajiny už niekoľko rokov prispievajú k udržiavaniu krehkého mieru na Blízkom východe,“ zdôraznil. „Udalosti z predchádzajúcich mesiacov ukázali, aké dôležité je naše nasadenie pre svetový mier. Pôsobenie rakúskych a slovenských vojakov v misii UNDOF dosiahlo počas spoločného nasadenia vynikajúcu profesionálnu úroveň,“ pokračoval Heidecker. Rakúsky generál tiež načrtnul ďalšie formy spolupráce oboch krajín a to napríklad v oblasti vojenského vzdelávania.

Súčasťou slávnostného ceremoniálu bolo tiež udelenie medailí vojakom oboch armád. Z rúk ministra obrany a náčelníka generálneho štábu si vojenskú medailu za službu v mierových pozorovateľských misiách prevzalo 48 slovenských a 22 rakúskych vojakov, ktorí boli príslušníkmi v poradí už 19. rotácie misie UNDOF.

RAKÚSKA INŠPIRÁCIA

Spolupráca medzi najskôr Armádou Slovenskej republiky a neskôr dnešnými Ozbrojenými silami Slovenskej republiky a rakúskeho Bundesheeru sa začala písať krátko po vzniku samostatného Slovenska.

Slovenskí špecialisti sa v mnohom inšpirovali pri príprave našich vojakov do medzinárodných misií práve od svojich rakúskych kolegov v ich centre prípravy k nasadeniu v Gotzendorfe. Veď rakúski vojaci sú už vyše polstoročia súčasťou rôznych mierových misií najmä pod vlajkou OSN.

Prezident Slovenskej republiky a hlavný veliteľ OS SR Ivan Gašparovič:

Profesionalita, spolupráca, prestíž

• Pán prezident, ako ste vnímali a vnímate premeny a pozíciu ozbrojených síl Slovenskej republiky od roku 1993 až po súčasnosť?

So vznikom Slovenskej republiky bola zákonom Národnej rady Slovenskej republiky k 1. januáru 1993, zriadená Armáda Slovenskej republiky, ako významný subjekt jej suverenity, zvrchovanosti a samostatnosti. Ako hlavný veliteľ Ozbrojených síl Slovenskej republiky pozorne sledujem a citlivo vnímam reformný proces Ozbrojených síl Slovenskej republiky v kontexte európskeho i transatlantického obranného spojenectva.

Slovenská republika svojím vstupom do NATO a EÚ jasne deklarovala, že nemieni byť pasívnym konzumentom bezpečnosti, ale naopak, je pripravená spolupodieľať sa na vytváraní bezpečného sveta. Slovensko si buduje svoje pevné miesto v ich štruktúrach a postupne si získava medzinárodné uznanie a rešpekt. Transformácia Ozbrojených síl Slovenskej republiky pokračuje prostredníctvom harmonizovania systému obranného plánovania SR s obranným plánovaním NATO. Rok 2007 bol pre ozbrojené sily druhým rokom profesionálnej armády.

Popri plnení výcvikových a ďalších odborných úloh sa profesionálni vojaci podieľajú aj na záchranných prácach a pri pomoci našim občanom. Zo svojich návštev

na Cypre, v Kosove i na Golanských výšinách som nadobudol presvedčenie, že činnosť slovenských vojakov v mierových misiách je vysoko hodnotená nielen predstaviteľmi medzinárodných organizácií a zoskupení, ale aj politickými reprezentantmi i domácim obyvateľstvom krajín v mieste pôsobenia.

Slovenská republika sa svojou aktívnou participáciou na medzinárodných aktivitách podieľa na zlepšení bezpečnostnej situácie nielen na vlastnom území, ale aj v rámci medzinárodného spoločenstva. Ozbrojené sily v tomto roku plnili rad dôležitých úloh z hľadiska pokračovania ich transformácie a integrácie do euroatlantických štruktúr.

Ďalšou významnou udalosťou v minulom roku bolo prijatie novely zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov, ktorej cieľom bolo nielen vytvoriť predpoklady pre stabilizáciu vojenského personálu, ale taktiež podporiť záujem mladých ľudí o vstup do radov OS SR.

• Kde ste zaznamenali v priebehu pätnástich rokov samostatného Slovenska v oblasti obrany najväčšie ťažkosti a čo hodnotíte ako najväčší úspech slovenských vojakov?

Najväčšie ťažkosti v OS SR boli pravdepodobne v súvislosti s ich transformáciou pri vzniku SR a pri pre-

chode na profesionálnu armádu. Problémy sú taktiež v oblasti potrebnej obmeny zastaranej techniky a riešenie neuspokojivého stavu vzdušných síl.

Za najväčší úspech považujem dosiahnutú profesionalitu našich vojakov, ktorá je vysoko hodnotená aj našimi aliančnými partnermi. Tiež je veľmi dobré, že podľa uskutočneného výskumu až sedemdesiat percent mládeže považuje armádu za potrebnú pre Slovensko.

• Ako by ste definovali dnešnú a budúcu rovnováhu plnenia úloh našich vojakov na domácej slovenskej pôde - a na druhej strane plnenie úloh vyplývajúcich nám z členstva v medzinárodných bezpečnostných organizáciách - vrátane účasti v mierových misiách?

Hlavnou prioritou OS SR je zabezpečenie obrany a suverenity územia SR a taktiež pomoc obyvateľstvu pri krízových situáciách - pri živelných pohromách, nešťastiach a ekologických katastrofách.

Plnenie úloh vyplývajúcich z členstva v medzinárodných organizáciách, síce zvyšuje nároky na vyťaženosť OS, ale nie je kontraproduktívne. Skôr naopak. Zvyšuje prestíž i kredit Slovenska, vycvičenosť vojakov, prispieva k celosvetovej ale aj národnej bezpečnosti v rámci bilaterálnej a multilaterálnej spolupráce.

OS pokračovali v roku 2007 v účasti v silách rýchlej reakcie NATO a bola rozšírená ponuka jednotiek pre účely krízového manažmentu NATO a EÚ. Tieto jednotky budú nasadené v rámci sil rýchlej reakcie NATO a bojových skupín Európskej únie. Vytváranie potrebných kapacít pre využitie v rámci potrieb aliance a únie si vyžiada ešte mnoho tvrdej práce, ale je reálny predpoklad, že všetky úlohy budú splnené tak, aby kredit Slovenskej republiky na medzinárodnom poli stále stúpал.

V budúcnosti by mala SR vyslať do zahraničných misií dobre vycvičené, kompaktné celky s primeraným zastúpením aj vo velení jednotlivých misií. Je dobre, že pôsobenie Slovenska v rámci medzinárodného krízového manažmentu sa v budúcnosti zameria na operácie pod hlavičkou OSN, EÚ a NATO, a to v Afganistane, na Balkáne a na Cypre.

• *Čo je z vášho pohľadu najdôležitejšie v rámci posilňovania obrany a bezpečnosti našej republiky?*

Úsilie bude potrebné zamerať najmä na pokračovanie reformy ozbrojených síl a plnenie úloh vyplývajúcich z nášho členstva v NATO a EÚ. Zvyšovanie odbornej pripravenosti profesionálnych vojakov a schopnosti vojenských útvarov samostatne plniť stanovené bojové úlohy na území SR i v zahraničí. Za veľmi dôležité považujem naďalej udržiavať a upevňovať vysoký kredit ozbrojených síl v našej spoločnosti.

Za najistejšiu záruku našej bezpečnosti považujem spoločnú koordináciu činnosti pri plnení cieľov a úloh v rámci členských štátov NATO a EÚ.

• *Ako hodnotíte vývoj spolupráce Ministerstva obrany SR a vami ako s hlavným veliteľom ozbrojených síl? Kde v tomto smere vnímate pre náš rezort ďalšie výzvy?*

Pri výkone svojich ústavných právomocí prezidenta Slovenskej republiky a hlavne pri výkone funkcie hlavného veliteľa ozbrojených síl počas funkčného obdobia sa s predstaviteľmi ministerstva obrany stretávam pravidelne nielen na spoločných rokovaníach, ale aj pri ďalších činnostiach, ako sú vyhodnotenia výcviku, návštevy vojakov v misiách, útvaroch a iných rezortných činnostiach.

Pri rokovaníach s hlavnými funkcionármi rezortu ministerstva obrany, som nadobudol presvedčenie, že o problémoch v rezorte sa vie a že je vyvíjané maximálne úsilie ich čo najskôr a čo najlepšie vyriešiť.

• *Pán prezident, pred zrušením povinnej vojenskej služby boli ste jeden z mála politikov, ktorý sa netajil s názorom, že tento krok nemusí priniesť iba samé pozitíva. Ako vnímate túto polemiku dnes?*

No ja som tú svoju obavu vyslovil ani nie tak vo vzťahu k bezpečnosti, ale vo vzťahu k fyzickej kondícii mladých mužov. Myslím si, že „vojenčina“ nikomu

z nás neuškodila, skôr naopak, každému dala niečo do života. Skrátka, že z chlapcov urobila chlapov. A v tomto duchu som to aj myslel pri mojich vyjadreniach na adresu zrušenia základnej vojenskej služby. Som však presvedčený, že prechod na úplnú profesionálnu armádu sme zvládli výborne a že dnes naše ozbrojené sily fungujú na vyššej úrovni ako predtým.

• *Pán prezident, vojaci sa v januári, tak ako každý rok, nepochybné oboznámili s vašim rozkazom, ale ak by ste ho zhutnili do niekoľkých osobnejších viet, čo od nášho rezortu v nasledujúcom roku predovšetkým očakávate a čo želáte jeho príslušníkom?*

Rozkaz bol vydaný na počesť 15. výročia vzniku Slovenskej republiky a Ozbrojených síl SR a je vlastne akýmsi pripomenutím si tohto výročia, k čomu príslušníkom rezortu obrany zároveň blahoželám.

Slovenská republika potvrdila svoju životaschopnosť, etablovala sa na medzinárodnej scéne ako štát, ktorý nielen historicky, ale aj z hľadiska uznávania a ochrany demokratických hodnôt sa zaraďuje medzi vyspelé demokratické štáty Európy a sveta. Ako člen Európskej únie a Severoatlantickej aliance aktívne a účinne prispieva k rozvoju a ochrane týchto hodnôt, na ktorých fungujú transatlantické politické, ekonomické a bezpečnostné štruktúry. Spoločne so svojimi partnermi a spojencami sa podieľa na rozvoji našej prosperujúcej a bezpečnej Európy. Za obdobie 15 rokov Armáda Slovenskej republiky a následne Ozbrojené sily Slovenskej republiky prešli zložitým transformačným a reformným procesom, ktorý vytvoril reálne podmienky na zvyšovanie bezpečnosti a obrany-schopnosti Slovenskej republiky. V súčasnosti Ozbrojené sily Slovenskej republiky dôsledne realizujú záväzky a opatrenia v kolektívnom obrannom systéme Severoatlantickej aliance a plnia úlohy pri zabezpečovaní mieru a stability v Európe a vo svete. Preto je potrebné rozvíjať novodobé tradície Ozbrojených síl Slovenskej republiky pri zabezpečovaní obrany a bezpečnosti v kolektívnom obrannom systéme Severoatlantickej aliance a očakávam najmä zodpovedné plnenie úloh v mierových misiách a operáciách a vzornú reprezentáciu Slovenskej republiky a jej ozbrojených síl.

Ako hlavný veliteľ Ozbrojených síl Slovenskej republiky by som chcel odkázať všetkým príslušníkom rezortu, že si vysoko cením ich zodpovednosť, ale aj nebezpečnú prácu, ktorou prispievajú k udržianiu bezpečnosti a mieru našej republiky i ďalších krajín. Očakávam, že OS budú personálne stabilizované, s kvalitnými programami výcviku a dobrej pripravenosti plniť úlohy doma aj na medzinárodnom poli. Som hlboko presvedčený o ich profesionalite a odhodlaní plniť úlohy s vedomím vysokej osobnej zodpovednosti. Všetkým prajem, pevné zdravie, veľa úspechov a spokojnosti do ďalšieho profesionálneho a osobného života.

Pavol VITKO

Foto Peter DOVINA, Peter MICHNICA

Najlepší z najlepších

Koncom minulého roku zasadala komisia na čele s hlavným poddůstojníkom Ozbrojených síl SR štábnym nadrotmajstrom Richardom Fabriciom. Vyberala najlepších vojakov z podriadenosti jednotlivých operačných veliteľstiev za výcvikový rok 2007.

S myšlienkou súťaže, ako jedného z motivačných prostriedkov pre kategóriu poddůstojníkov a mužstva, prišiel náčelník Generálneho štábu OS SR na začiatku budovania profesionálneho prostredia slovenských ozbrojených síl. „Práve poddůstojníci tvoria chrbtovú kosť našich ozbrojených síl,“ zdôraznil náčelník GŠ OS SR generál Lubomír Bulík. „Bez nich nemôže moderná armáda efektívne fungovať v takom prostredí, aké dnes vytvárame. Ich hlavný význam spočíva predovšetkým v riadení každodenného života a manažovaní dennodenných úloh priamo podriadenému mužstvu,“ vyzdvihol generál Bulík. Pripomenul

tiež, že povinnosti poddůstojníkov sú oveľa širšie. Práve oni musia byť tými, ktorí „delegujú“ plánovité, krátkodobé i dlhodobé úlohy od dôstojníka – veliteľa jednotky, až na konkrétneho vojaka.

NIELEN ODBORNOSŤ

Členovia komisie vyberali najlepších vojakov na základe presne stanovených kritérií, ktorými boli napríklad výsledky služobného hodnotenia, telesnej a streleckej prípravy, či záznam o odmenách a trestoch. Kandidáti sa nevyhli ani osobnému pohovoru. Pri hodnotení sa zohľadňovala odbornosť, ale aj prínos k budovaniu profesionálnych ozbrojených síl, či osobný prístup a príklad jednotlivca pre ostatných. Komisia preverila aj profesijné danosti aspirantov vo vzťahu k výkonu štátnej služby profesionálneho vojaka. „Osobnosť poddůstojníka v sebe musí spájať rôzne vlastnosti. Okrem odborných spôsobilostí je to líder-

stvo, charakter, profesionálna odbornosť, prikladnosť a veľa ďalších dôležitých predpokladov pre úspešný výkon tejto náročnej funkcie,“ dodal generál Lubomír Bulík.

Najlepší z najlepších si ocenenie za prvenstvo v daných kategóriách a vecné dary prevzali z rúk ministra obrany Františka Kašického a náčelníka GŠ OS generála Lubomíra Bulíka 13. decembra 2007 na pôde Klubu Ministerstva obrany SR.

Víťazstvo v kategórii najlepší vojak Pozemných síl OS SR získal desiatnik Vladimír Búda zo Ženijného práporu Sereď. Najlepším zo Síl výcviku a podpory sa stal slobodník Milan Lučanský z Odbornej výcvikovej školy PV Martin. Medzi nominovanými zo vzdušných síl získala ocenenie slobodníčka Daniela Lindovská z Protiletadlovej raketovej brigády Nitra. Za najlepšieho poddůstojníka výcvikového roku 2007 vyhlásili nadrotmajstra Milana Halacha z Odbornej výcvikovej školy Pozemného vojska Martin.

ROZKAZOVAŤ NESTAČÍ

„Dobry poddůstojník musí byť v prvom rade vodca a musí sa vedieť postarať o svojich podriadených. Nemôže byť iba prísny veliteľom. Rovnako dôležité je, aby mal aj ľudský prístup a pochopenie pre rôzne potreby svojich vojakov. Z praxe ale dobre viem, že nie je vždy jednoduché tieto dva aspekty skĺbiť,“ prezradil nadrotmajster Milan Halach, ktorý v ozbrojených silách slúži jedenásť rokov a prešiel viacerými funkciami. Odborné skúsenosti zbieral aj v zahraničných operáciách. Prácu ženistu-míniera vykonával na území bývalej Juhoslávie, v africkej Eritrei, ale aj v horúcom Iraku. V súčasnosti svoje vedomosti už druhý rok odovzdáva mladým kadetom ako starší inštruktor výcviku roty ďalšieho odborného výcviku OVŠ PV Martin. „Toto ocenenie je pre mňa ocenením mojej práce a zaväzuje ma. Už len samotná nominácia do súťaže bola pre mňa istým bremenom. Bременom zodpovednosti. Nechcel som sklamať dôveru môjho veliteľa, ktorý nominoval spomedzi množstva inštruktorov pôsobiacich v našom útvarе práve mňa. Víťazstvo pre mňa znamená, že nesmiem poľaviť v tom, čo robím a nesmiem sa zmieriť s priemernosťou. Mojou ambíciou je byť čo najlepším inštruktorom. Niekomu sa môže zdať, že je to pomerne málo, ale opak je pravdou. Vyžaduje si to veľa práce a energie, aby si mladí profesionáli, ktorí prejdú mojimi rukami, povedali: počas tohto výcviku som sa dosť naučil, nebol iba mrhaním času,“ zdôveril sa najlepší poddůstojník výcvikového roku 2007 nadrotmajster Milan Halach.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

Pozdrav na nebeský ovál

Aj vzhľadom na to, že slovenská dráhová cyklistika prišla o svoj bratislavský štadión sídlaci neďaleko areálu ministerstva obrany a nový v Lamači sa pod taktovkou olympijského víťaza Antona Tkáča ešte len začne budovať, je fajn, že v tomto období vyšla knižka s jednoduchým názvom: Miroslav Vymazal.

Takmer 300-stranová publikácia hovorí o štvornásobnom majstrovi sveta v tandeme, ktorý cenné zlato priviezol zo San Sebastianu (1973), Montrealu (1974), San Cristóbalu (1977) a Mníchova (1978). V tých časoch sa

cyklistický tandem Vačkář - Vymazal stal symbolom úspechov československého športu. Vymazal, ktorý v rokoch 1973 a 1977 získal titul Kráľ československej cyklistiky, získal najväčšie úspechy v Dukle Brno, Dukle Praha a v Dukle Trenčín – v odčlenenom armádnom športovom družstve dráhových cyklistov v Bratislave. Do nášho hlavného mesta prišiel v roku 1976 a ostal tu natrvalo. Po skončení aktívnej pretekárskej činnosti v roku 1982 ostal verný cyklistickému oválu a trénoval v rámci bratislavskej a trenčianskej Dukly mládež aj dospelých. Ako

50-ročného ho v roku 2002 prekonal zákerný súper – choroba. Vlani by sa tento kapitán v zálohe dožil 55 rokov. Aj preto sa jeho manželka Antónia Vymazalová, slovenská novinárka, rozhodla vydať knihu, ktorá okrem základnej faktografie a bohatého fotoarchívu obsahuje spomienkové črty na jej manžela z pera 55 športových osobností. Knižka sa dá získať na Slovenskom cyklistickom zväze.

Od roku 2003 až do minulého roku sa v Bratislave konal medzinárodný Memoriál Miroslava Vymazala určený pre mladých dráhových cyklistov. Ostáva veriť, že i táto symbolická pamiatka na skvelého vojenského športovca bude pokračovať.

Pavol VITKO

17. júla 1992 prijala Slovenská národná rada pod predsedníctvom Ivana Gašparoviča. Hlasovali za ňu všetci poslanci HZDS, SNS a väčšina poslancov SDĽ. Proti boli poslanci KDH a maďarského zoskupenia MKDH-OOE. Na základe tejto deklarácie mohol slovenský premiér Vladimír Mečiar začať rokovať s českým premiérom Václavom Klausom. Významnou otázkou bolo referendum o rozdelení ČSFR, ktoré požadovali opozičné strany a spočiatku aj HZDS, zatiaľ čo české vládne strany boli proti. Napokon od referenda odstúpilo aj HZDS. „Nevedeli sme, ako by

Tým bolo rozhodnuté a Slovensko sa 25. novembra 1992 popoludní stalo samostatným a suverénnym štátom! Hlasovali za to všetci poslanci HZDS, SNS, jeden za SDSS a dvaja za SDĽ. Boli medzi nimi aj vojaci, ktorých uvediem s ich vtedajšími hodnosťami – plk. v. v. Ing. Ján Repaský (SNS), kpt. Ing. Peter Švec (SNS), kpt. v. v. Ján Smilka (HZDS) a genmjr. v. v. Ing. Rudolf Tvaroška (SDĽ).

S odstupom času si málokto uvedomí, že poslanci, zásluhou ktorých bolo toto historické rozhodnutie prijaté, si vlastne dobrovoľne skrátili svoje funkčné obdobie o 3,5 roka. Mnohí z nich mali v tej súvislosti aj problémy. Mňa napríklad ocenil iba predseda SDĽ Peter Weiss, ktorý sa mi poďakoval za to, že „SDĽ sa stala štátopornou stranou.“

Na záver možno konštatovať, že rozdelenie ČSFR bolo pre Slovensko výhodné po všetkých stránkach: vzájomné vzťahy medzi Čechmi a Slovákmi sú podľa výskumov najlepšie v doterajšej histórii, zo štátov V4 máme najlepšiu vnútropolitickú a ekonomickú situáciu, máme najlepšie šance prijať euro už v roku 2009.

V ostatnom období z Belgicka čoraz častejšie prichádzajú správy o jeho možnom rozdelení. Bohatší Flámi tvrdia, že doplácajú na Valónov (podobne, ako hovorili Česi o Slovákoch v roku 1991). A čuduj sa svete – za príklad bezkonfliktného riešenia situácie dávajú rozdelenie ČSFR pred pätnástimi rokmi!

genmjr. v. v. Ing. Rudolf TVAROŠKA,
poslanec FZ ČSFR v VII. volebnom období

Delenie federácie

Poslanci Federálneho zhromaždenia ČSFR prijali 25. novembra 1992 ústavný zákon, na základe ktorého zanikla československá federácia a vznikli dva samostatné a suverénne štáty – Slovenská republika a Česká republika.

Už prvé mesiace po historickom novembri 1989 ukázali, že federácia vo vtedajšom stave nemá budúcnosť. Prezident ČSFR Václav Havel 14. marca 1991 zverejnil návrh, v ktorom sa nepočítalo so samostatnosťou republík. Federáciu mala nahradiť unitárna forma štátu. Predseda ODS Václav Klaus, ktorý presadzoval centralizovanú federáciu, 21. júna 1992 s Vladimírom Mečiarom podpísali politickú dohodu medzi ODS a HZDS. Vyplývalo z nej, že vytvorenie dvoch samostatných štátov je nezvratné.

Dôležitým momentom boli voľby v júni 1992, v ktorých na Slovensku zvíťazilo HZDS. Hnutie malo vo svojom volebnom programe päť modelov budúceho štátoprávneho usporiadania: unitárny štát, federáciu, konfederáciu, úniu na spôsob Beneluxu a samostatný štát. Slovenským premiérom sa stal Vladimír Mečiar. Zostavením federálnej vlády s paritným zastúpením oboch republík prezident Havel na základe rozhovorov ODS – HZDS poveril Jana Stráského.

Prvým dôležitým krokom k rozdeleniu federácie bolo schválenie Deklarácie o zvrchovanosti SR, ktorú

to dopadlo, keby jeden povedal áno a druhý nie. Na takúto situáciu nebola vytvorená legislatíva,” argumentoval predseda Federálneho zhromaždenia ČSFR Michal Kováč.

Po prijatí Deklarácie o zvrchovanosti SR oznámil prezident ČSFR Václav Havel svoju abdikáciu. Jeho právomoci si rozdelili predseda FZ ČSFR Michal Kováč a premiér ČSFR Jan Stráský. Federálna vláda stanovila kľúč na rozdelenie majetku federácie podľa územného princípu a pomeru obyvateľstva v pomere 2 : 1. V Čechách ešte pred začiatkom delenia „stihli“ sprivatizovať mnohé objekty, napríklad Národnú plavbu, Československé aerolínie a ďalšie...

Druhým dôležitým krokom k našej samostatnosti bolo schválenie Ústavy SR, ktorú prijala Slovenská národná rada 1. septembra 1992. Z prítomných 134 poslancov bolo len 20 proti. Za rozdelenie federácie sa ešte predtým na Cyrilometodských slávnostiach na Devíne jasne vyslovil aj Vladimír Mečiar. Rozhodnúť však mohlo iba Federálne zhromaždenie ČSFR.

Prvé hlasovanie sa uskutočnilo 18. novembra 1992. Bolo neúspešné, lebo v slovenskej časti Snemovne národov chýbali 3 hlasy. Po ďalších náročných rokovaní sa 25. novembra 1992 hlasovalo znovu. V Snemovni ľudu z prítomných 144 poslancov vyjadrilo súhlas so zánikom ČSFR 92 poslancov, v Snemovni národov v slovenskej časti zo 72 poslancov 46.

8. jún 1992 - V Brne sa začala séria rokovaní vedúcich predstaviteľov ODS a HZDS, víťazných subjektov volieb.

19. a 20. jún 1992 - V Bratislave sa predstavitelia HZDS a ODS zhodli, že štátoprávne usporiadanie vyriešia do 30. septembra 1992.

23. júna 1992 - Konala sa ustanovujúca schôdza nového slovenského parlamentu. Za predsedu SNR bol zvolený Ivan Gašparovič.

24. jún 1992 - SNR schválila novú vládu SR na čele s Vladimírom Mečiarom.

25. jún 1992 - Za predsedu Federálneho zhromaždenia bol zvolený Michal Kováč (HZDS).

26. august 1992 - Predstavitelia HZDS a ODS sa v Brne dohodli na harmonograme rozdelenia ČSFR, ktoré sa malo definitívne ukončiť 31. decembra 1992.

25. november 1992 - FZ prijalo ústavný zákon o zániku ČSFR, ktorý nadobudol platnosť o polnoci z 31. decembra 1992 na 1. januára 1993.

1. január 1993 - Vznik samostatnej Slovenskej republiky.

Zľava genmjr. J. Humaj, riaditeľ voj. kancelárie prezidenta genpor. M. Hergovič, prvý prezident SR M. Kováč a prvý minister obrany I. Andrejčák.

počut hlasy, že celý proces delenia bude dlhodobá záležitosť, čo môže trvať aj niekoľko rokov. O konkrétnom rozdelení sa začalo hovoriť až 15. septembra 1992 na zasadnutí rady obrany štátu v Prahe. Pre mňa osobne to bol prvý signál o tom, že delenie nebude žiadna dlhodobá záležitosť, ale naopak, prebehne rýchlo. Vo federálnom ministerstve obrany i generálnom štábe sa začali diskutovať o tom, ako by sa vlastne malo deliť. Boli názory, že v pomere 3:1, či 2,5:1. Nakoniec sa dohodol princíp 2:1 podľa počtu obyvateľov oboch republík. Týkal sa hnuťelného majetku. Zároveň sa dohodlo na teritoriálnom princípe pri delení nehnuteľného majetku. Pre nás to nebolo veľmi výhodné, lebo viac ako dve tretiny tohto majetku sa nachádzalo v Čechách, kde bola za socializmu dis-

operačno taktické rakety SS-23. Každý týždeň som lietal do Prahy, kde sme konzultovali prebiehajúce delenie a riešili prípadné problémy. Celý proces prebiehal veľmi korektne. Všetka letecká technika, ktorá v rámci delenia pripadla Slovensku bola v takom stave, že preletela. Tým by som chcel vyvrátiť niektoré fámy. Celkovo bolo od 1. novembra do 20. decembra 1992 na územie Slovenska presunutých 163 lietadiel (celkom 229 kusov leteckej techniky), 164 tankov, 59 bojových vozidiel pechoty a obrnených transportérov, 2 032 kusov automobilovej techniky, 347 delostreleckých a zbraňových systémov, 137 414 kusov ručných zbraní, 1 028 ton munície, 12 536 ton technického, 30 ton tylového materiálu (celkom vyše 50 tisíc ton rôzneho materiálu), ako aj 13,5 tisíc metrov kubických pohonných hmôt. Uskutočnilo sa 2 324 vojenských transportov a 117 presunov prúdov kolesovej techniky po cestách. (Naopak, zo Slovenska do Čiech bolo presunutých 42 lietadiel, 39 kusov automobilovej techniky, 691 kusov ostatnej techniky, 224 delostreleckých a zbraňových systémov, 81 535 kusov ručných zbraní, 1 028 ton munície, 12 536 ton technického a 30 ton tylového materiálu). Okrem toho už prvého októbra 1992 naruškali vojaci základnej služby podľa teritoriálneho princípu do oboch republík a tí vojaci základnej služby, ktorí boli na vojenčine, boli presunutí do útvarov v republike, odkiaľ pochádzali.

• *Ako sa dnes, s odstupom času pozeráte na tento proces delenia armády?*

Spočiatku, keď sme si uvedomili, do čoho vlastne ideme, aký veľký kolos ideme deliť, boli aj určité pochybnosti. Veď nikdy v histórii Československa sa v takom krátkom časovom úseku nenachádzalo na cestách a železničiach toľko vojenských transportov zbraní, techniky

Ako sa rodil prvý rozkaz Armády SR

V júli 1992 bol Július Humaj menovaný za generála a zároveň za veliteľa Vojenského veliteľstva Východ v Trenčíne. Bolo krátko po posledných parlamentných voľbách v ČSFR. Federácia najskôr pomaly, potom čoraz rýchlejšie a neodvratnejšie spela ku svojmu koncu a vzniku dvoch samostatných republík. Delenie sa týkalo aj pomerne silnej vtedajšej federálnej armády (koncom roka 1992 mala takmer 170 tisíc príslušníkov). Mnohí politici na Západe i generáli NATO spočiatku s určitými obavami sledovali tento proces. Veď len pár sto kilometrov južnejšie, na území bývalej Juhoslávie sa takisto delila federácia. Pravda za cenu najväčšieho ozbrojeného konfliktu v Európe od konca druhej svetovej vojny. O posledných mesiacoch federácie, delení armády i prvom období novej slovenskej armády už viac s jej prvým veliteľom generálporučikom v. v. Júliusom Humajom.

• *Pán generál, aké boli tie posledné mesiace roku 1992?*

V júli a auguste delenie federácie a už vôbec armády nebolo také jednoznačné, ako sa to možno dnes prezentuje. Vtedy sa stále hovorilo o nejakej hospodársko-obrannej únii či konfederácii, kde by boli dve republikové armády, ktoré by mali spojené velenie. Nezriedka bolo

lokovaných 72,1 percenta armády. Boli tam vybudované desiatky kasárenských objektov, skladov, cvičísk a vojenské letiská...

• *Vráťme sa k samotnému procesu delenia federálnej armády*

Žiadna armáda celkom pochopiteľne vopred nepočítala so svojím koncom, či delením. Bolo treba pripraviť jeho harmonogram, časový plán, potrebné predpisy. Keď som sa začiatkom októbra vrátil z Prahy do Trenčína, hneď som vyhlásil štábný nácvik. Takmer týždeň sme dávali dohromady plán a harmonogram činnosti pri delení. V Prahe sme ho prerokovali s vtedajším náčelníkom generálneho štábu armádnym generálom Karlom Pélzom a po schválení sme sa ním riadili. Princíp 2:1 v prípade hnuťelného majetku sa dôsledne dodržiaval. A tam, kde to nebolo možné, sa prepočítaval koeficient finančnej i bojovej hodnoty techniky. Dve lietadlá Tu-154 sa dali rozdeliť. Tu-134 bolo len jedno. Pripadlo českej strane a my sme dostali Jak 40. Dvadsaťka lietadiel Mig-29 sa rozdelila na polovicu. Boli sme tomu radi. Česi už vtedy o ne neprejavili zvláštny záujem. Chceli naopak lietadlá Mig-23, ktoré napokon všetky zostali za riekou Moravou. Dostali sme protiletadlový komplet S-300, lebo dva komplety S-200 boli zabudované v Čechách. Slovensko taktiež dostalo

a munície ako v tie týždne. Celý proces s napätím a určitými obavami sledovali aj politici zo Západu a generáli NATO. Vzhľadom na to, čo sa dialo vo vtedajšej Juhoslávii sa im ani netreba čudovať. Neustále chodili na návštevy a monitorovali celý proces. Neskôr, po vzniku Slovenskej republiky pri rôznych rokovaniach vysoko oceňovali mierový a korektný proces delenia federácie a armády. Priznávali, že veľmi neverili, že sa nám to podarí za dva mesiace a bez nejakých stretov či neváživosti. Aj pri tejto príležitosti by som chcel oceniť prácu a snahu všetkých, ktorí sa podieľali v oboch republikách na úspešnom rozdelení armády. Ľudia robili s veľkým oduševnením a elánom. Musím povedať, že s takým vzopätím síl vojakov i občianskych zamestnancov som sa predtým ani potom nestretol. Medzi Vianocami a Silvestrom sme stihli v Trenčíne na veliteľstve urobiť štábný nácvik celého veliteľstva, aby sme boli pripravení od Nového roka 1993 prevziať velenie a zodpovednosť za obranu nového štátu.

• *Potom nastal prvý deň novej republiky i armády...*

Vráťam sa ešte k Silvestru. V Prahe som bol hlásiť rozdelenie armády. Večer som prišiel do Trenčína a spoločne s vtedajším náčelníkom operačného štábu generál-majorom Pavlom Honzekom sme si povedali, že by bolo treba vydať novej armáde rozkaz. Republika začínala bez

prezidenta i bez ministra obrany. Bol som vlastne najvyšším vojenským veliteľom na Slovensku. Sadli sme si, a tak sa zrodil rozkaz číslo 001. Podakovali sme sa všetkým za vynaloženú prácu. Oznámili sme im, že novovytvorené Veliteľstvo Armády Slovenskej republiky v Trenčíne od prvého januára 1993 preberá velenie nad podriadenými zväzkami, útvarmi, školami a zariadeniami na území Slovenska. Aj to, že výkon vojenskej činnosti služby na základnej povinnosti, a podľa skôr uzatvorených služobných záväzkov, sa so vznikom Armády Slovenskej republiky neprerušuje. To bolo veľmi dôležité pre zabezpečenie stability vojakov z povolania i občianskych zamestnancov. Rozkaz bol na svete, ale nastala dilema, ako ho podpísať. V deň jeho čítania už nebude federálna armáda a preto ho nemôžem podpísať ako veliteľ Vojenského veliteľstva Východ. Na druhej strane ešte som nebol veliteľom Armády Slovenskej republiky. Nakoniec som celú vec vyriešil tak, že som sa podpísal ako poverený veliteľ. Rozkaz sme dopísali, boli sme u primátora Trenčína na oslavách novej republiky. Vrátil som sa na veliteľstvo, aby som sa svojim spolupracovníkom podakoval za prácu. Vtedajší plukovník Leopold Bilčík s takou vervou otváral šampanské, až sa mu podarilo oblieť mňa i moju manželku. Vojak, ktorý niesol kávu keď to videl, v strese ma pokrstil ešte aj kávou. Ešte v ten deň prvého januára som mal byť populárny v Bratislave na oslavách vzniku štátu u premiéra. Nakoniec sa podarilo dať uniformu do poriadku.

• *A prišli prvé dni, týždne a mesiace fungovania novej armády. Čo vtedy predstavovalo najväčší problém?*

Jednoznačne letectvo. Lietadlá síce preleteli na letiská a vytvorili sme celkom päť leteckých základní (Sliač, Košice, Prešov, Piešťany, Kuchyňa - lietadlá z tejto poslednej základne boli umiestnené aj na trenčianskom letisku), ale tie neboli plne vybavené na svoju činnosť. Chýbali okrem iného úkryty pre leteckú techniku. Česi nám síce ponúkali, že nám dočasne uskladnia a budú udržiavať leteckú techniku na jednom, dvoch svojich letiskách, ale pre nás to bolo neprijateľné. Aj preto sme urýchlili na letiskách Sliač a Kuchyňa vybudovať za 60 miliónov korún ľahké úkryty tzv. husáre. Ďalším problémom bol nedostatok hlavne technického personálu v letectve. V Čechách pôsobilo k prvému septembru 1992 v armáde 8 685 profesionálnych vojakov slovenskej národnosti (na Slovensku 2 580 Čechov). Na Slovensko sa vrátilo takmer 900 vojakov z povolania. Pracovné miesta sme síce pre nich mali, ale byty nie. V Čechách mali svoje byty i rodiny. V prvom období sme celú vec riešili tak, že vždy v piatok lietali zo Slovenska naše vojenské dopravné lietadlá, jazdili autobusy s vojakmi, ktorí boli na víkend so svojimi rodinami a potom sa vracali naspäť. V tejto súvislosti by som sa chcel podakovať českej strane za ústretovosť pri riešení tohto problému. Napriek tomu sme vedeli, že donekonečna to takto nemôže ísť. Chceli sme čím skôr pre vojakov, ktorí sa rozhodli vrátiť domov na Slovensko, vytvoriť normálne podmienky pre fungovanie ich rodín. Snažili sme sa zobrať pôžičku, až napokon v polovici roku 1993 sme získali 700 miliónový úver na

odkúpenie bytov v jednotlivých posádkach. Niekde, napríklad v Malackách sme vec dočasne riešili prevzatím celého areálu bývalého stredného odborného učilišťa. V internáte sme po úpravách ubytovali rodiny pilotov i technikov, ďalšie budovy slúžili na zabezpečenie leteckej základne Kuchyňa. Obdobne sme problém riešili aj v niektorých iných posádkach.

• *V tomto období musela Slovenská republika plniť aj záväzky, vyplývajúce zo Zmluvy o konvenčných ozbrojených silách v Európe a Viedenského dokumentu a postupne znižovať počty vojenskej techniky a osôb...*

V roku 1993 sme disponovali armádou, ktorá mala 53 tisíc osôb, 995 tankov, 1 375 bojových vozidiel pechoty a obrnených transportérov, 1 053 delostreleckých systémov, 146 bojových lietadiel a 19 bojových vrtulníkov. Armáda bola zložená z pozemného vojska (mechanizovaná

divízia Prešov, tanková divízia Topoľčany), letectva a protivzdušnej obrany (štyri letecké základne a divízia PVO vo Zvolene). Do roku 1995 nemala armáda presiahnuť počet 46 667 osôb, 478 bojových tankov, 683 bojových obrnených vozidiel, 383 delostreleckých systémov kalibru nad 100 milimetrov, 115 bojových lietadiel a 25 bojových vrtulníkov. Nadpočetná technika musela byť buď zlikvidovaná vo vojenských opravárenských podnikoch, alebo predaná do zahraničia (samozrejme pri dodržaní potrebných podmienok). Napriek všetkým problémom a ťažkostiam, ktoré sprevádzali prvý rok novej armády sa nám podarilo splniť, aby každý vševojskový prápor v tomto roku absolvoval vo vojenskom výcvikovom priestore práporné taktické cvičenie s bojovou strelbou, lietadlá odlietali vyše 6 500 hodín. Zároveň sme však vedeli, že pri vtedajšom rozpočte na obranu (okolo 8,2 miliardy korún) nebudeme schopní udržať takýto trend a treba pristúpiť k postupnej transformácii armády. Cieľom mala byť relatívne malá, moderná, dobre vyzbrojená a vycvičená armáda, ktorá by zabezpečila obranu Slovenska a zároveň sa mohla postupne stať členom NATO.

• *Mohli by ste konkretizovať tieto predstavy a ako sa ich podarilo naplniť?*

Do začiatku augusta 1994 sa nám podarilo prejsť na zborový systém (dva vševojskové zbory, jeden letectva a PVO), čím sa doriešila absencia dovtedy chýbajúceho operačného stupňa. Chceli sme okolo roku 2000 prejsť k poloprofesionálnej armáde, v ktorej by bol poddůstojnícky zbor - i časť špecialistov najmä v letectve a PVO - plne profesionálny a vojaci základnej služby by zastávali len základné funkcie. Rovnako nám bolo jasné, že na to, aby sme sa mohli plnohodnotne podieľať na Partnerstve za mier a stať sa neskôr členom NATO, treba úplne zmeniť spôsob velenia, spojenia a ďalšie armádne štruktúry. Som rád, že napriek mnohým pochybnostiam sa nám podarilo už v máji 1993 vyslať do síl UNPROFOR v bývalej Juhoslávii náš ženijný prápor, ktorý si tam urobil dobré meno a položil tak základ ďalšieho pôsobenia najmä slovenských ženistov v mierových misiách po celom svete. Prvé mesiace a roky vytvárania slovenskej armády neboli jednoduché ani ľahké, ale aj napriek tomu som rád, že som bol prítomný.

Jozef ŽIAK
Foto Jož, archív JH

ŽIVOTOPIS

Generálporučík v. v. Július Humaj sa narodil 7. novembra 1949 v Galante. Po ukončení strednej všeobecnovzdelávacej školy absolvoval vo Vyškove prvú fakultu brnianskej vojenskej akadémie. V motostreleckom pluku vo Vajnoroch zastával veliteľské funkcie. Neskôr absolvoval štúdium Vojenskej akadémie M. V. Frunzeho v Moskve a bol veliteľom tankového pluku v Humennom. Potom absolvoval Vyšší akademický kurz vo Vojenskej akadémii v Brne a pôsobil vo Veliteľstve Východného vojenského okruhu v Trenčíne. Od začiatku roku 1992 bol náčelníkom operačnej správy Vojenského veliteľstva Východ v Trenčíne, 20. júla sa stal jeho veliteľom. Od 1. januára 1993 do 31. augusta 1994 bol veliteľom Armády Slovenskej republiky, potom až do konca roku 1999 zástupca náčelníka Generálneho štábu Armády SR v Trenčíne. Prvého januára 2000 odišiel na vlastnú žiadosť do zálohy. Stál pri zrode Klubu generálov SR, dnes je jeho čestný predseda.

hovoriac už v množnom čísle - mysliac aj na svoju manželku Michaelu, vojenskú novinárku, ktorá ho do KFOR sprevádza.

MIER, POKOJ, ROZVOJ

Minister obrany František Kašícký a náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR Ľubomír Bulík v sprievode predsedu Výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Rudolfa Pučíka a poslancov tohto výboru Jána Kovarčíka a Viliama Jasaňa sa najskôr v Prištine stretávajú s veliteľom operácie KFOR Xavierom de Marnhacom. Minister generálporučika informuje o rozhodnutí slovenskej vlády a parlamentu posilniť mandát našich vojakov, ako aj zvýšiť ich počet o vrtuľníkovú jednotku. Veliteľ oceňuje ústretovosť slovenskej strany. Ďakuje aj za profesionalitu našich vojakov, ktorí v rámci 16-tisícového zoskupenia KFOR skladajúceho sa zo zástupcov 34 armád pomáhajú v krajine udržať mier a poriadok. Slovinci pritom pôsobia v zoskupení Stred, kde je v súčasnom období vedúcim národom Írska a kde majú naši za kolegov aj Čechov, Švédov, Fínov a Lotyšov.

V dvojmiliónovej provincii, ktorá je stále súčasťou Srbska, je približne 70-percentná nezamestnanosť a trebárs dodávka elektriny je tu pre väčšinu obyvateľov aj niekoľkokrát do dňa prerušovaná. Väčšina ľudí žije z poľnohospodárstva, obchodu (priekupníctva), darov od príbuzných v zahraničí či z podpory 20 až 50 euro mesačne na rodinu. A ak má niekto šťastie a je zamestnaný, napríklad učiteľ, zarába okolo 150 euro. Prítom práve škôl je tu nedostatok. Na rozdiel od ostatnej Európy sa tu stále rodí veľa detí, ktoré do školy chodia aj na dve a neraz aj na tri zmeny. Len mier, stabilita a definitívne stanovená politická budúcnosť tu môže zaručiť rozvoj – a vojská KFOR sa na tom podieľajú kľúčovou úlohou.

ČAU FARKY

„Čau Farky,“ začuť zrazu natešený hlas. Rovnaký pozdrav sme počuli už viackrát – kamaráti z Levíc sa tešili zo stretnutia so svojim bývalým kolegom. Tentoraz je to v areáli hlavného veliteľstva KFOR v Prištine neďaleko pamätníka padlým vojakom misie. Po príchode oficiálnej časti delegácie sa tu začne slávnostný akt polozenia vencov. Je ešte trochu času a tak sa Martin Farkaš teší, že si môže „pokecať“ s poručikom Begym z českého vojenského kontingentu. V Kosove s ním pred vyše dvoma rokmi spolupracoval. „S Čechmi sme boli skvelá partia. Viacerí

Kosovo s kusom slovenského srdca

„Tak čo, všetko v poriadku?“, pýta sa minister obrany František Kašícký 17. decembra na palube vládneho špeciálu nadporučika Martina Farkaša. V lietadle s kurzom Kosovo minister privíta podaním ruky celú delegáciu aj novinársky sprievod. Pri Farkašovcoch sa však pristaví o niečo dlhšie. Martin totiž letí prvý raz odvtedy, ako sa 19. januára 2006 vracal z misie KFOR. Vtedy pri maďarskej obci Hejce zahynulo jeho 42 kolegov – a on jediný prežil.

„Trochu mám stiahnutý žalúdok, ale veď idem s ministrom, náčelníkom generálneho štábu aj s veliteľom vzdušných síl, takže čo by sa mohlo stať...“ hovorí npor. Farkaš ešte na bratislavskom letisku. „Je fakt, že odvtedy som ešte neletel. Nedá sa ale povedať, že okrem

toho chvenia v žalúdku by som mal dajakú extrémnu bariéru,“ konštatoval muž, ktorý pracuje ako starší dôstojník odboru rozpočtu a financovania na generálnom štábe. „Bol som veľmi rád, keď mi minister obrany ponúkol možnosť navštíviť miesta, kde som pracoval 10 mesiacov. Dni pred odletom som však o tom takmer nemal čas uvažovať. Pred koncom roka sme mali taký nával práce, že na nič iného neostával čas. Tie spomienky prišli až poslednú noc... Všetci tí kamaráti, tie ženy, ktoré s nami slúžili – a na ktorých mi ostali už iba spomienky... Našťastie, základ terajšej rotácie v Kosove tvoria borci z mechanizovaného práporu Levice. Slúžil som tam pred misiou a aj potom, ako som sa dal zdravotne do poriadku. Máme tam dodnes kopy kamarátov. Vedeli sme teda, že sa je aj na koho tešiť a o koho oprieť,“ dodal Martin

dôstojníci sme sa dohodli, že po návrate domov sa budeme stretávať. Bohužiaľ, doteraz sa tak nestalo – veď väčšina z našich už nežije,“ smutne dodá náš nadporučík. V rukách drží malý veniec, ku ktorému si dal pred cestou do Kosova vyrobiť stuhu s nápisom Nezapudnem na Vás. „Poručíčka Želka Nemcová, naša slovenská psychologička, ktorá vtedy letela domov o týždeň skôr, však predsa len budúci polrok toto kamarátske slovensko-české stretnutie zorganizuje. Už sa veľmi teším...“ „Farky, tak čau, uvidíme sa,“ počuť na rozlúčku českého dôstojníka. Opätované Martinove „Ahoj“ akoby symbolizovalo skvelé vzťahy oboch národov a ich armád. Nečudo, že v ten istý deň sa minister Kašícký osobne poďakuje za spoluprácu veliteľovi českého kontingentu v Kosove podplukovníkovi Milanovi Schulcovi a udelí mu svoju pamätnú plaketu.

Hoci už Slováci a Česi nepôsobia v KFOR v jednej spoločnej jednotke, stále je ich spoločným hlavným táborom základňa na Šajkovaci a Česi pre Slovákov zabezpečujú značnú časť logistickej podpory.

OTCOVIA A DETI

„Veľmi sa teším domov, to viete, veď pred dvoma týždňami sa mi narodil synček Matúš a ja som ho ešte nevidel,“ s hlasom, v ktorom cítiť pohnutie, nám hovorí na prvý pohľad ostrielený kapitán Miloš Matyáš, personálny dôstojník. V armáde je už 18 rokov a s manželkou Agnes je to ich štvrté dieťa. „Dva razy som bol na misii v africkej Eritrei, ale vtedy sa mi podarilo byť cez Vianoce vždy doma. Z našej rotácie v KFOR však nejde domov na sviatky nikto. Vydržím to aj ja. Som ale šťastný, že môžem byť pokojný. Doma vo Veľkom Krťiši máme veľkú rodinu, ktorá pomáha manželke a tak som všetkým vďačný, že pre mňa vytvárajú také skvelé zázemie,“ s dávkou hrdosti povie muž, ktorý po príchode ministra tiež vzdá poctu vojakom, ktorí nemali to šťastie, aby sa vrátili medzi svojich najbližších.

„Uf, teraz cez Vianoce pôjdu tie dni šialene pomaly,“ odľúkne si už na našej základni Šajkovac rotmajster Michal Kormoš z Bajeroviec pri Sabinove. Aj on bude doma chýbať pri štedrovečernom stole svojej manželke a štyrom deťom. „Najstaršie má 18 a najmladšie dva roky,“ konkretizuje veliaci poddôstojník čaty. „Viete si predstaviť ako s vami zakýva, keď vám ten najmenší drobec s rozlúšteným hlasom a ľadva naučenými slovami povie do telefónu tú celkom jednoduchú vetu – Ocko, poď už domov...“ dodá borec s presne pristríhnutým fúzikom, ktorý je v armáde tiež už osemnásť rok. Mimočodom, aj on spolu s viacerými kamarátmi využil na Šajkovaci prítomnosť ordinára ozbrojených síl a ozbrojených zborov Františka Rábka, aby sa v tamojšej vojenskej kaplnke zúčastnil na svätej omši.

VYZNAMENANIA A TORTA

„Farky, chytaj sa čohosi, makáme, nie...“ so smiechom zvolajú na kamaráta Farkaša vojaci odňahájúci stolík a zopár drobností z nástupišta v Šajkovaci, kde sa práve skončilo slávnostné vyznamenávanie. Príslušníci 11. slovenskej rotácie v KFOR prevzali za službu na Balkáne z rúk veliteľa Multinational Task Force Centre (mnohonárodného zoskupenia Stred) brigádneho generála Gerryho Hegartyho medailu NATO, ktorú im udelil generálny tajomník aliancie. „Veľký dojem na mňa urobila vaša profesionalita a zanietenosť. Vaša práca je mimoriadne pozitívne vnímaná aj všetkými národnostnými komunitami a to je skutočne dôležité,“ zdôraznil vo svojom prejave generál Hegarty, pričom nepochybne myslel aj na enklávy srbských obyvateľov, ktorých naši vojaci chránia. „Ďakujem vám za každodennú prácu pri vytváraní bezpečnejšieho sveta. Som na vás hrdý,“ zdôraznil vo svojom prejave minister obrany František Kašický. „V mene Národnej rady aj Slovenskej republiky úprimne oceňujem vašu činnosť v tejto misii a želim vám, aby ste sa zdraví vrátili do svojej domoviny,“ bolo počuť želanie z úst Rudolfa Pučíka, ktorý spolu s generálom Hegarym, ministrom Kašickým a generálom Bulíkom tiež pripínal na hrude slovenských vojakov ligotavé medaily.

V strede jedálne na základni Šajkovac je slávnostne prestretý stôl plný dobrôt. Popri oblokoch sú stoly s nealkoholickými nápojmi. Kúsok od dverí stojí vianočný stromček a vedľa neho vidieť položené desiatky tašiek s darčekom od ministra obrany a náčelníka generálneho štábu. Zvukovú kulisu dotvára vojenský folklórny súbor Jánošík, ktorý však tentoraz vnímajú viac zahraniční hostia, ako naši vojaci. Ešte raz zaznejú príhovory najvýznamnejších hostí. Emocionálne najviac zarezonuje ten z úst pani Aleny Kašickej. Do Kosova medzi našich vojakov priletela ako vôbec prvá manželka ministra obrany. „Keď manžel študoval na vojenských školách v Amerike a my sme s dvoma dcérami boli jeden a pol roka doma samé, to odlúčenie bolo hrozné, bolo také náročné, že až... Pritom v misiách je odlúčenie ešte spojené s nebezpečenstvom. Nech by ženy doma akokoľvek presviedčali o opaku, nepochybne sa k ich pocitom intuitívne pridávajú aj veľké obavy,“ hovorí nám pani Kašická. „V každom prípade je takéto odlúčenie skúškou vzťahov. Preto ak by som mohla povzbudiť ženy doma, tak snáď len v tom, aby sa o svojich mužov nebáli a aby boli na nich hrdé. No a na druhej strane aby si vážili všetko to, čo robia pre ich rodinu doma na Slovensku,“ dodáva. Nuž – a ani pani Alena Kašická neprišla do Kosova s prázdnyimi rukami. Pre vojakov napiekla koláčiky a pre veliteľa slovenského kontingentu podplukovníka Milana Slezáka upiekla veľkú tortovú podkovu – pre šťastie. Nasledujúci deň mal totiž 40-te narodeniny.

PROFESIONÁLI, PROBLÉMY, OZVENA

„Riadiť ľudí, ktorí rozumejú svojej práci a sú profesionáli, nie je až také ťažké. Ovella náročnejšie je pripraviť ich tak, aby som im mohol dôverovať a aby som vedel, čo od koho môžem čakať. Preto je mimoriadne dôležité, že chrbtovú kosť nášho kontingentu tvoria moji vojaci z Levíc,“ konštatuje rešpektovaný, ale aj veľmi obľúbený veliteľ. Prízvukuje, že vysielanie kompaktných jednotiek, tak ako ho deklaruje vedenie ministerstva obrany, je jedinou cestou ku skutočnej profesionalite aj v misiách. A tak zo 169-členného kontingentu je 86 Levičanov, tridsiatipiaty sú z práporu logistickej podpory

z Prešova a 35 borcov prišlo po rozšírení nášho mandátu z leteckej vrtuľníkovej základne v Prešove. Len 14 ďalších prišlo najmä v pozíciách rôznych špecialistov z iných útvarov.

„Dámy a páni, teraz otvorene – čo vás trápi, s čím sú problémy a v čom vám môžem pomôcť,“ pýta sa pred rozlúčkou minister Kašický. Niekoľko desiatok vojakov stojí okolo neho a v neformálnom rozhovore si najskôr vypočujú poďakovanie; trebárs za kvalitnú termobilizáciu. Sú však aj ponosy. Napríklad na nosný systém, ktorý je súčasťou osobného výstroja, ako aj na ochranné vesty. Minister o týchto veciach vie a misionárov ubezpečí, že v tomto smere už boli vypísané výberové konania. Trochu ho však zaskočí kritika nových topánok určených do terénu. Nepremoknú zvonka, no neprepúšťajú pot a noha je v nich aj tak mokrá. Na ministrovi vidieť, ako si pripomienky zapisuje do pamäti. Pred rozlúčkou ešte raz všetkým podá ruku a zaželá spokojné Vianoce a zdravie aj šťastie do nového roka. Pred cestu na letisko sa ešte zastaví pri Monumente, srbskom národnom pamätníku, ktorý ochraňuje slovenská čata.

„Tu som mal kanceláriu ja, tam oproti sedel Orol – a pri tamtom plote sme priviazali o stĺp „Sudiho“ (npor. Peter Sudimák), aby sme ho na jeho narodeniny tradične vyoblievali vedrami vody,“ chvíľku smutne a hneď zas s úsmevom spomína nadporučík Martin Farkaš na svojich kamarátov. Na npor. Petra Orlovského, ktorý zahynul pri páde lietadla, aj na npor. Petra Sudimáka, ktorý si vtedy predĺžil misiu o pol roka a tak si možno zachránil život. Martin ukazuje svojej manželke Michaelae všetky zákutia vojenského tábora Šajkovac a opakuje príbehy, ktoré ona už z jeho rozprávania dávno pozná. Tu však znejú inak. Sú ľudskou ozvenou všetkých, ktorí v misii KFOR zanechali v uniformách slovenských vojakov kus dobrej práce, kus srdca – a aj životy. „Pravdu povediac, ak by som si mohol vybrať, do kosovskej misie by som už radšej necestoval. Skôr do inej, ale v každom prípade – rozkaz je rozkaz,“ povie už celkom vyrovnaný pokojný Martin. Potom sa so svojou Miškou chytia za ruku a odkráčajú za ostatnými.

Text a foto **Pavol VITKO**

Desať slovenských rokov na Golanoch

„Ako prezidenta Slovenska a zároveň hlavného veliteľa jeho ozbrojených síl ma veľmi potešili slová chvály na adresu vás, slovenských vojakov pôsobiacich v mierovej misii UNDOF na Golanských výšinách pod patronátom OSN. Počul som ich nielen od veliteľa misie UNDOF generál-majora Wolfganga Jilkeho, ale aj sýrskeho prezidenta Bašira Assada. Ďakujem vám za výbornú reprezentáciu Slovenska v tomto obzvlášť citlivom regióne sveta,“ s neskrývaným uspokojením v hlase hovorí vojakom nastúpeným na pozícii číslo 10, kde sa nachádza aj velenie slovenskej roty, prezident SR Ivan Gašparovič.

Spoločne s ministrom obrany Františkom Kašickým, náčelníkom Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generálom Ľubomírom Bulíkom, ordinárom Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR Mons. Františkom Rábekom a ďalšími zástupcami armády navštívil prezident slovenských vojakov 18. decembra v predvianočnom období.

DARČEKY AJ JÁNOŠÍK

Okrem iného priviezli so sebou aj vianočné darčeky. Vojaci si v balíčkoch našli termosky, čiapky, rukavice a šály. Svojím vystúpením našich vojakov, ale aj zástupcov ostatných armád pôsobiacich v misii UNDOF, potešili v kempe Faouar aj členovia vojenského folklórneho súboru Jánošík.

Jadro súčasného, v poradí už 20. slovenského kontingentu v misii UNDOF tvoria predovšetkým príslušníci michalovského samohybného delostreleckého oddielu a trenčianskeho práporu podpory velenia pozemných síl. Podľa vyjadrenia ministra obrany by slovenských vojakov mali (ak celý proces odsúhlasí OSN) po desiatich rokoch pôsobenia v misii UNDOF vystriedať začiatkom leta 2008 chorvátski vojaci. „Nebude to však znamenať koniec slovenskej prítomnosti v tejto oblasti. Naopak. Plánujeme zvýšiť počet našich zástupcov v pozorovateľskej misii na päť a zároveň získame vedúcu pozíciu v jednej z jej skupín,“ vyhlásil František Kašický na margo ďalšej prítomnosti príslušníkov slovenských ozbrojených síl v oblasti Golanských výšin.

O zdravie vojakov sa v polnej nemocnici so svojimi rakúskymi kolegami v kempe Faouar stará aj major Vladimír Krempaský. Pre vojenského lekára je to už v poradí štvrtá zahraničná misia. Prvé dve ho zaviedli do horúcej africkej Eritrei, tretia do Iraku. Pre operačného dôstojníka rakúsko-slovenského práporu poručíka Petra Tvaruška je misia na Golanských výšinách prvou. Príslušník prešovskej prieskumnej rotý prvých šesť mesiacov pôsobil ako zástupca veliteľa rot. „Pre moju terajšiu prácu mi to dalo veľa. Dokonale som spoznal priestor pôsobnosti i ľudí, ktorí v ňom pôsobili. Navyše na pozícii číslo 16 bola značná časť vojakov práve z našej prieskumnej jednotky. Dobré sme sa už z domáceho útvaru poznali. Vedel som, čo môžem od

každého z nich očakávať,“ konštatuje rodák z Ružomberka poručík Tvaruška.

CHODNÍK DO SVÄTEJ ZEME

Kapitán Ján Sopko v súčasnosti pôsobí v pozorovateľskej misii spoločne s kolegami z ďalších 24 krajín. Na Golanoch nie je žiadny nováčik. Bol tu už pred vyše tromi rokmi v pozícii veliteľa slovenskej rot. Prieskumník na pozícii číslo 10 desiatnik Jozef Dunca doposiaľ bol v misii v Eritrei a na Cypre. „Oproti Afrike sú tu nižšie teploty, čiastočne porovnateľné s Cyprom. Tu je však viac služieb. Peších, motorizovaných i nočných patrol a dosť náročný horský terén,“ hovorí rodák z Humenného. S jeho názorom súhlasí aj pomocník finančného náčelníka rotmajster Juraj Golský, ktorý strávil 16 mesiacov na Cypre.

Vojenský policajt z topolčianskeho útvaru rotnej Ladislav Kováč je na Golanoch už druhý polrok. Pôsobí v medzinárodnom kolektíve. „Úlohy riešime spoločne s kolegami z Rakúska, Poľska, Indie a Japonska. Je to pre mňa výborná škola. Výrazne sa zlepšila moja angličtina a spoznal som mnoho postupov, ktoré pri riešení úloh používajú moji kolegovia,“ priznáva.

Jeho kamarát z topolčianskeho útvaru vojenskej polície nadrotmajster Juraj Ružička je v misii UNDOF už po druhý raz. Svoju predchádzajúcu jeden a polročnú misiu skončil pred vyše dvoma rokmi. Najskôr bol veliteľom pozície číslo 33, potom v kempe Faouar spoločne s Rakúšanmi pôsobil v jednotke rýchlej reakcie.

Starší odstrelávači desiatnici Anton Lazorík z prešovského práporu logistickej podpory a Tomáš Eliáš z levického mechanizovaného práporu sú na prvej misii. „Práca v medzinárodnom kolektíve je pre mňa veľkou výzvou. Zvláštny pocit pociťujem teraz v predvianočnom období aj preto, že sa nachádzame vlastne len kúsok od biblickej Svätej zeme. Dokonca jedna z patrolovacích trás vedie po starobylej Via Maris, kadiaľ putoval Ježiš, jeho učeníci, apoštol Pavol i prví kresťania. Cesta je dodnes v takom stave ako kedysi, bez asfaltu,“ približuje svoje pocity desiatnik Lazorík. Na pozícii mu je nadriadená jedna zo žien čatárka Miroslava Fabriciová. Nedá na ňu dopustiť. Vraj si vybudovala medzi mužmi svojím profesionálnym prístupom k práci potrebný rešpekt.

MIRKA A 15 MUŽOV

Príslušníčka ružomerského práporu MOKYS je na Golanoch už od júna 2007. Je zástupkyňou veliteľa pozície číslo 33. „Som jediná žena medzi 15 chlapmi. Väčšinou z útvarov z Michaloviec a Trenčína. Nestážujem sa. Pracuje sa mi s nimi veľmi dobre. Celé naše pôsobenie je predovšetkým o kolektíve. Spoločne plníme úlohy. A je ich dosť. Prakticky denne musíme vyháňať miestnych pastierov, ktorí s obľubou žien svoje stáda do zakázaného priestoru. Musím sa priznať, že keď ich upozorním ja, dajú si od ženy skôr povedať. Na druhý deň sú tam však znova. Keď ma vidia, len sa prevínili usmievajú,“ približuje časť svojej práce čatárka Fabriciová.

Jej profesionalitu oceňuje aj veliteľ rotnej Pavol Janiga z trenčianskeho práporu podpory velenia pozemných síl, ktorý je na Golanoch len od konca novembra 2007. „Je to moja prvá zahraničná misia. Moja zástupkyňa má už polročné skúsenosti, čo mi veľmi pomáha. Oceňujem aj jej ženský prístup k riešeniu niektorých otázok. Prispieva to k lepšej pohode v celom kolektíve na pozícii. Možno ma trochu prekvapilo počasie. V posledné dni pred Vianocami tu v noci neustále prší a pofukuje. Všadeprítomné hmly dosť sťažujú naše patrolovanie a najmä pozorovanie

priestoru. O pár sto metrov vyššie je už dokonca sneh,“ poznamenáva rotný Janiga.

Nadporučík Marek Uchal si veľmi pochvaľuje, že v rakúskom prápore majú duchovného poľského pôvodu. „Zorganizoval pre nás mnohé cesty po pamätných miestach Svätej zeme. Návšteva Jeruzalema, spojená s jeho pútavým výkladom zostane pre mňa asi do konca života jedným z najväčších zážitkov. Som rád, že som počas misie spoznal aj jeho prostredníctvom lepšie oblasť, v ktorej pôsobíme. A to rovnako Izrael, ako aj Sýriu,“ zdôrazňuje.

Pôsobenie rakúskeho duchovného medzi slovenskými vojakmi vysoko oceňuje aj Mons. František Rábek, keďže ako zdôrazňuje, nášho slovenského vojenského duchovného na Golanoch nemáme. Biskup sa v tábore i na pozícii číslo 10 rozpráva s mnohými vojakmi. „Som rád, že som práve v tomto predvianočnom období mohol navštíviť našich vojakov a spoznať podmienky, v ktorých v tomto, po celú históriu nesmierne citlivom kúsku sveta, kde sa stretávajú tri náboženstvá: kresťanské, židovské i moslimské, pôsobia. Som hrdý na prácu, ktorú odvádzajú ďaleko od svojej domoviny a rodín,“ hovorí Mons. Rábek.

IZRAELSKÉ PREKVAPENIE

Veliteľ čaty nadporučík Anton Pribula práve rieši prípad jedného pastiera, ktorého ráno opätovne zadržali v zakázanom priestore. Starší kolegovia, ktorí sú na Golanoch už dlhšie, nadporučíka upozorňujú, že s týmto pastierom si ešte svoje užije. Veliteľ rotnej kapitán Roman Bobaľ je na Golanoch tiež nový. Už musel riešiť prípad, na ktorý si nespomínajú ani starí pamätníci misie UNDOF. „Dvanásť izraelských vojakov prekročilo hranicu a vošlo do priestoru demilitarizácie. Bol som z toho trochu prekvapený, ale celý problém sme vyriešili,“ prezrádza veliteľ rotnej.

Veliteľom slovenského kontingentu je jeho veliteľ z michalovského samohybného delostreleckého oddielu podplukovník Jozef Figura. „Som rád, že tu mám veľa vojakov z nášho útvaru. Už od prvých dní spoločne s príslušníkmi trenčianskeho práporu i zástupcami ostatných útvarov vytvorili veľmi dobrý kolektív. Ak má byť naša 20. rotácia poslednou slovenskou v misii UNDOF, vynasnažíme sa, aby úrovňou plnenia úloh nezaostala za predchádzajúcimi a prispela k šíreniu dobrého mena Slovenska a jeho ozbrojených síl v tomto regióne,“ zdôrazňuje podplukovník Figura.

Jozef ŽIAK

Foto Peter MICHNICA

10 ROKOV V MISII

Mierová misia UNDOF na Golanských výšinách patrí medzi najstaršie, ktoré Organizácia Spojených národov zabezpečuje. Vojaci v modrých prilbách pôsobia v oblasti na základe rezolúcie Bezpečnostnej rady OSN č. 350 z 31. mája 1974. Na základe dohody medzi Sýrskou arabskou republikou a Izraelským štátom o odpútaní vojsk zabezpečujú pozorovanie, hliadkovanie a kontrolu režimu v zóne separácie medzi armádami spomínaných krajín. V súčasnosti sily OSN tvorí vyše 1 100 vojakov z Rakúska, Poľska, Slovenska, Indie, Japonska a Kanady. Slovenskí vojaci pôsobia v misii od mája 1998 v rámci rakúskeho práporu, ako jeho tretia rota. Ich 95-členný kontingent má na starosti priestor zodpovednosti s rozlohou takmer 60 kilometrov štvorcových. Doteraz sa v misii vystriedalo 1 020 vojakov.

Návrat pod Matúšov hrad

Časť budov dnešných kasární SNP v Trenčíne, ktoré však miestni stále nazývajú Štefánikovými, postavili v rokoch 1886 – 1887. Bol v nich umiestnený povestný 71. peší pluk, nazývaný i drotársky. Aj preto, lebo ho tvorili vojaci z vtedajšej trenčianskej župy: od Kysúc, cez Žilinu až takmer po Nové Mesto nad Váhom. Vtedy kasárne niesli názov po arcikniežati Fridrichovi.

Koncom prvej svetovej vojny sa príslušníci pluku zviditeľnili svojou vzburou v srbskom Kragujevaci (v areáli kasární je pamätník, ktorý túto udalosť pripomína). Po prvej svetovej vojne sa následníkom spomínaného útvaru stal 17. peší pluk československej armády a kasárne niesli meno po generálovi M. R. Štefánikovi. V roku 1936 v nich pribudli tri nové trojpodlažné ubytovacie budovy.

PRERUŠENÁ VOJENSKÁ PRÍTOMNOSŤ

V ďalšom období boli v areáli umiestnené rôzne zabezpečovacie a spojovacie útvary, ktoré vytvárali potrebné podmienky na činnosť rôznych veliteľstiev. Či už išlo o Veliteľstvo Východného vojenského okruhu,

Veliteľstvo Armády SR, Generálny štáb Armády SR, či v súčasnosti Veliteľstva pozemných síl a síl výcviku a podpory.

Takmer 120-ročná prítomnosť vojakov v kasárňach bola prerušená koncom roku 2005 a začiatkom nasledujúceho roku boli kasárne vyhlásené za prebytočné na základe rozhodnutia exministra obrany Juraja Lišku. Zabezpečovacie zložky sa z Trenčína presťahovali do vyše 20 kilometrov vzdialeného Nového Mesta nad Váhom a odtiaľ zabezpečovali činnosť trenčianskych veliteľstiev...

Je prirodzené, že narástli náklady. Len náhrada nákladov vynaložených na služobné cesty vzrástla v prvom polroku 2006 - oproti stavu v predošlom roku - o pol milióna korún. Najazdilo sa o vyše 80 tisíc kilometrov navyše ako rok predtým, čo predstavovalo ďalších 700 tisíc korún. Ďalšie financie pohltila úprava priestorov v novomestských kasárňach. Podľa zástupcu veliteľa práporu podpory velenia pozemných síl majora Henricha Adamika ale najväčší negatívny dopad malo presťahovanie na ľudí. Drvivá väčšina z nich boli z Trenčína a okolia. Dochádzanie pre nich znamenalo časovú i finančnú stratu.

SPÄTNÉ SŤAHOVANIE

Súčasný minister obrany František Kašícký rozhodnutie svojho predchodcu prehodnotil. Výsledkom bolo spätné presťahovanie vojakov z Nového Mesta nad Váhom do trenčianskych kasární. Ale už nielen tých, ktorí pôvodne boli v nich umiestnení, ale aj ďalších zložiek, ako je napríklad spojovacie veliteľstvo. Teraz pre zmenu vojaci postupne vyprázdňujú kasárne v Novom Meste nad Váhom. Mnohí miestni dodnes považujú za najrozumnější riešenie kompromis. Teda aby ozbrojené sily využívali všetky objekty v kasárňach, ktoré nevyhnutne potrebujú na svoju činnosť a zvyšné dali na využitie ostatným orgánom štátnej správy či mestu.

Po ukončení sťahovania by mali byť v priestoroch trenčianskych kasární umiestnené tieto zložky: prápor podpory velenia pozemných síl, spojovacie veliteľstvo, čata podpory velenia veliteľstva logistiky, stredisko riadenia a prevádzky komunikačných a informačných systémov, vojenská hudba, kultúrne a metodické centrum a stredisko distribúcie filmov, regrutačné stredisko, pracovisko sekcie kontroly a inšpekcie MO SR, riaditeľstvo vojenskej polície, expozitúra topoľ-

čianskeho útvaru vojenskej polície, vojenský úrad finančného zabezpečenia a posádková správa budov.

Veliteľ spojovacieho veliteľstva, ktoré sa z Nového Mesta nad Váhom presťahovalo do Trenčína, plukovník Štefan Slovák (na fotografii na vedľajšej strane) prevzal funkciu prvého októbra, keď už boli všetky prípravné práce na redislokáciu hotové. Rodák z kysuckého Svrčinovca po ukončení Vysokej vojenskej školy v Liptovskom Mikuláši pôsobil v spojovacej brigáde v Strašiciach na západe Čiech, neskôr v Tábore. Trenčianske kasárne dôverne pozná. Veď v rámci delenia bývalej federálnej armády po svojom návrate na Slovensko práve v nich spoluvytváral ústrednú spojovaciu správu novej slovenskej armády. Neskôr pracoval na generálnom štábe a bol poverený výstavbou spojovacieho práporu v Ružomberku.

TREBA DOBUDOVAŤ INFRAŠTRUKTÚRU

„Sťahovanie do Trenčína stálo naše veliteľstvo štvrt milióna korún. V posledný novembrový deň sme presťahovali zvyšok materiálu a na Mikuláša sme v Novom Meste nad Váhom odovzdali objekty správe budov. Ďalších vyše 24 miliónov stálo zabezpečenie komunikačného prostredia pre všetky zložky pôsobiace v týchto kasárňach,“ pripomína plukovník Slovák, ktorý je zároveň aj veliteľom celého objektu.

Podľa neho spojovacie veliteľstvo je s priestormi v trenčianskych kasárňach spokojné. Časť z nich síce bude potrebné ešte upraviť, ale pre potreby spojárov vyhovujú. Finišujú aj opravy oplotenia okolo kasární. Nedoriešenou zostáva zatiaľ otázka ich stravovania. Pôvodný kuchynsko-jedáľenský blok je v nevyhovujúcom stave. V súčasnosti stravovanie rieša prostredníctvom stravovacích kupónov. Od prvého februára by mali na tento účel využívať jedáleň v objekte Veliteľstva Síl výcviku a podpory, ktorá sa práve rekonštruje. A vrásky na čele plukovníkovi Slovákovi spôsobuje aj nedostatočná kapacita posádkovej výdajne PHM a parkovanie súkromných vozidiel. „Uznávam, že pred kasárňami je minimum parkovacích miest, ale v objekte zatiaľ parkovanie týchto vozidiel nemôžem povoliť. Nástupisko nie je v stavebných plánoch pre tento účel vyčlenené. Treba to zmeniť, rovnako ako zvislé a vodorovné dopravné značenie v celom objekte,“ hovorí na margo spomínaného problému veliteľ spojovacieho veliteľstva.

KEĎ CHÝBA GAZDA

Príslušníci práporu podpory velenia pozemných síl sa do svojich pôvodných kasární vrátili z Nového Mesta nad Váhom po takmer dvoch rokoch. „Objekty vyzerali presne tak, ako keď im chýba gazda. Nekúřilo sa v nich, netemperovalo. Výsledkom boli potrhane radiátory, nefungovala elektrina, problémy boli s celou elektroinštaláciou. Naše

bývalé budovy boli v dezolátnom stave. V neporovnateľne horšom, ako keď sme ich v novembri 2005 opúšťali...“ smutne konštatuje major Henrich Adamík. Dodáva, že 17. októbra previezli do Trenčína posledné kusy techniky. Sťahovanie začali už v auguste. Sťažovalo ho, že časť útvaru bola vyvedená vo VVP Lešť a v nasledujúcom mesiaci zabezpečovala streľby v Čechách. Prápor navyše zabezpečoval aj prípravu vojakov do misie UNDOF na Golanských výšinách, kam časť jeho príslušníkov začiatkom decembra odišla v rámci 20. slovenského kontingentu.

Podľa náčelníka logistiky útvaru kapitána Martina Antolíka celkové náklady na spätné sťahovanie práporu do Trenčína, ktoré zabezpečili vlastnými silami a prostriedkami, presiahli sumu vyše milióna korún. Disponujú však v kasárňach menšou plochou ako pred odchodom. Návratom práporu do Trenčína sa zlepšila situácia aj pre kapitána Antolíka, ktorý dochádza z Dubnice nad Váhom. Predtým prejazdil denne vyše 80 kilometrov, teraz necelú polovicu.

Podplukovník Juraj Dandul prevzal velenie útvaru až po jeho presťahovaní začiatkom decembra. Predtým velil spojovaciemu práporu vo Vlkanovej. „Časť priestorov, medzi nimi aj štábná budova, je síce zrekonštruovaná, ale čaká nás ešte veľa práce, aby útvar pôsobil vo vyhovujúcich podmienkach. Dosť ma trápi najmä stav autoparku. Nabíjacia stanica je v havarijnom stave. Nachádza sa v budove, ktorá má trhliny, zrejme je porušená jej statika. Umývacia linka je nefunkčná, stanica PHM má pre potreby posádky absolútne nedostačujúcu kapacitu. V autoparku treba zrekonštruovať povrch vozoviek, osvetlenie, nevyhovuje nám kapacita garážovacích priestorov. V objekte nie je funkčný kuchynsko-jedáľenský blok. Na odber

stravy dochádzame do budovy veliteľstva pozemných síl. Chýbajú nám učebne, zhromažďovacia miestnosť, priestory na služobnú telovýchovu profesionálnych vojakov,“ vypočítava veliteľ práporu hlavné problémy, s ktorými sa jeho príslušníci po návrate do kasární dennodenne boria.

AKO DORIEŠIŤ PROBLÉMY?

Vidia aj určité východisko z nich. Keby sa našli peniaze na rekonštrukciu budovy číslo 7, čo je bývalý klub, mohli by v nej byť potrebné učebne i telocvičňa s posilňovňou. Napriek všetkým problémom väčšina ľudí vidí a pociťuje najmä pozitíva spätného sťahovania.

Aj starší dôstojník logistiky nadporučík Henrich Hornáček: „Odpadlo zbytočné pendlovanie vozidiel medzi Novým Mestom nad Váhom a Trenčinom i vyššie finančné náklady, ktoré pociťovali hlavne vojaci najnižších hodností.“ Jeho slová potvrdzuje aj veliaci poddôstojník 1. čaty PVO rotmajster Marek Jančuv: „Väčšina čaty je z Trenčína a jeho blízkeho okolia, a preto sa návratu potešili. Treba doriešiť ešte priestorové problémy, vybavenie autoparku, parkovanie súkromných vozidiel, stravovanie v kasárňach a spokojnosť ľudí sa ešte viac zvýši,“ presvedčivo hovorí Marek, ktorý dochádza na Považie zo Svidníka. Aj pre neho je to o vyše 20 kilometrov bližšie. Navyše vlakovú a autobusovú stanicu má priamo pred kasárňami, nie tri kilometre ďaleko ako v Novom Meste nad Váhom.

V kasárňach sa postupne usídľujú aj ostatné zložky a útvary. Aj keď niektoré ešte stále musia čakať na rekonštrukciu budov a k ich úplnej spokojnosti doposiaľ mnohé chýba.

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Vyhodnotenie výcvikového roka 2007

Zhromaždenie zamestnancov Ministerstva obrany SR a Ozbrojených síl SR pri vyhodnotení výcvikového roka 2007 a stanovení úloh na výcvikový rok 2008 sa uskutočnilo 5. decembra v priestoroch ministerstva obrany v Bratislave.

Zúčastnili sa ho predseda vlády Róbert Fico, minister obrany František Kašícký, štátny tajomník ministerstva obrany Jaroslav Baška, náčelník Generálneho štábu Ozbrojených síl SR Ľubomír Bulík, a ďalší predstavitelia aj zamestnanci ministerstva a generálneho štábu.

S plnením úloh uplynulého roku oboznámil premiéra minister F. Kašícký. „Takmer všetky priority na rok 2007, ktoré som stanovil, boli splnené,“ povedal. Ako dodal, osobitnú pozornosť venoval vedenie ministerstva vojenským akciovým spoločnostiam a podnikom a personálnemu manažmentu. Premiér Róbert Fico nešetril vo svojom vystúpení slovami chvály. „Veľmi ma teší, že rezort obrany je vysoko hodnotený nielen doma, ale aj v zahraničí. Naši vojaci odvádzajú v zahraničných operáciách kvalitnú prácu.“ Ocenil aj vysokú mieru angažovanosti a profesionality príslušníkov Ozbrojených síl SR pri nevojenských ohrozeniach obyvateľstva. Predseda vlády aj minister obrany vysoko hodnotili aj prácu profesionálnych vojakov, ktorí plnia úlohy v zahraničných operáciách, ďaleko od svojich rodín a poďakovali im za výbornú reprezentáciu Slovenska. Priority na rok 2008:

- Splnenie záväzkov voči NATO a EÚ
- Dobudovanie Ústavu špeciálneho zdravotníctva a výcviku na Lešti
- Stabilizácia personálu
- Ukončenie transformácie vojenského školstva

Michaela FARKAŠOVÁ
Foto Vladislav VAVRINEC

Vojenský policajt rotmajster Miroslav Brusnický (na fotografii v pozadí) je v aktívnej službe 13 rokov - a práve toľkokrát na Štedrý deň aj slúžil. „Kým som slobodný, vnímam túto službu ako bežnú úlohu profesionála, a ak tým urobím radosť kamarátom, ktorí majú manželky a deti, je to potešenie tiež pre mňa,“ konštatoval rotmajster Brusnický. Aj jeho počas Štedrého dňa napoludnie pozdravil minister obrany František Kašícký, sprevádzaný staršou dcérou Dominikou, ktorý zavítal medzi vojakov slúžiacich v areáli ministerstva. Najskôr zaželal pokojnú službu čatárom Petrovi Kortíkovi a Petrovi Majerčíkovi, ktorí mali na starosti ochranu objektov. Im, aj ďalším, priniesol tiež osobný darček, ktorého základ tvorilo vianočné pečivo od jeho manželky a koštovka z bieleho vína z ministrovej vlastnej úrody. Samozrejme s tým, že ochutnať z neho môžu až po službe. V Centre riadenie operácií F. Kašíckého informovali o situácii našich 530-tich vojakoch v zahraničných misiách. Stály operačný dozorný rezortu obrany major Richard Horečný (na fotografii vľavo) zase dokladoval, že v rámci celého rezortu, v posádkach od Kuchyne na Záhorí až po Michalovce na východnom Slovensku, slúžilo na Štedrý deň 402 profesionálnych vojakov a 295 zamestnancov. F. Kašícký zdôraznil, že si váži prácu všetkých príslušníkov svojho rezortu a osobitne ďakuje tým, ktorí boli v práci doma či v zahraničí aj cez Vianoce, pričom poďakoval aj ich rodinným príslušníkom.

Text a foto Pavol VITKO

Vianočná trinásťka

Renta pre športovcov

Minister obrany František Kašícký navrhuje doživotnú rentu vo výške 1,5 násobku životného minima pre športovcov, ktorí v rámci štátnej športovej reprezentácie získali zlatú medailu na olympijských hrách alebo paralympijských hrách. Mala by byť vyplácaná k starobnému dôchodku, výsluhovému, prípadne invalidnému dôchodku. Vyplácanie renty by sa malo týkať aj našich športovcov, ktorí na olympiáde zvíťazili v minulosti. Minister chce, aby bol tento návrh zapracovaný do pripravovaného zákona o organizácii a podpore športu, ktorý pripravuje rezort školstva. O svojom zámere informoval verejnosť na tlačovej besede 11. januára.

Minister obrany tiež zhodnotil súčasné podmienky vo Vojenskom športovom centre (VŠC) Dukla Banská Bystrica. „Minulý rok sa nám podarilo zabezpečiť, že športovci sú odmeňovaní

na základe zmluvných plátov, pričom plat sa odzrkadľuje a diferencuje podľa ich športových výsledkov.“ Podľa novely zákona o štátnej službe profesionálnych vojakov dostávajú vrcholoví športovci od 1. júla 2007 aj motivačný príplatok. Vojakom-športovcom bol tiež skrátený základný bojový výcvik z 9 týždňov na 4 týždne. F. Kašícký ocenil aj úsilie VŠC pokračovať v príprave mladých talentov a rozširovať ju

Dôkazom toho, že šport v armáde má po príchode tohto vedenia rezortu obrany skutočne zelenú, je aj navýšenie financií. V roku 2008 na vojenský šport rezort vyčlení 139,3 milióna Sk. Vlani to bolo 136 miliónov. Podľa riaditeľa VŠC Ľubomíra Roška, ktorý riadi 232 civilných a vojenských zamestnancov, je v súčasnosti spolupráca s ministerstvom obrany veľmi dobrá. Tiež vyzdvihol, že športovci môžu v rámci tréningového procesu a svojej rehabilitácie a regenerácie využívať Ústav špeciálneho zdravotníctva a výcviku na Lešti. Avizoval, že hlavnou tohtoročnou ambíciou armádnych športovcov je olympiáda v Číne, pričom na vrcholových športových podujatiach chcú získať aspoň 25 medailí (viac o armádnom športe na str. 40-41).

(pv)

Martinčania v pohotovosti Síl rýchlej reakcie NATO

Od 10. januára do 30. júna tohto roka sú v pohotovosti Síl rýchlej reakcie NATO (NRF) príslušníci martinského mechanizovaného práporu. Spoločne s logistickým národným podporným prvkom z Hlohovca (NSE) predstavujú podľa náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generála Ľubomíra Bulíka vlastne našu prvú nasaditeľnú a organickú jednotku podľa štandardov NATO.

Počas slávnostného nástupu príslušníkov práporu 9. januára v Martine, na ktorom sa zúčastnil aj veliteľ pozemných síl generálmajor Milan Maxim, generál Bulík pripomenul, že práve bývalý prápor okamžitej reakcie bol v našich ozbrojených silách prvou väčšou plne profesionálnou jednotkou.

„Na mnohých domácich i zahraničných cvičeniach i v medzinárodných misiách v rôznych regiónoch sveta ste presvedčili o svojich kvalitách a vysokej odbornosti. Na základe vašich doterajších výsledkov nepochybujem o tom, že úlohy splníte aj v prípade reálneho nasadenia do medzinárodnej operácie,“ zdôraznil náčelník generálneho štábu.

Veliteľ práporu podplukovník Alexander Kollárik poznamenal, že na plnenie úloh sú dobre pripravení. Martinčania v minulom roku úspešne absolvovali vo Vojenskom výcvikovom priestore Lešť národnú certifikáciu, vo výcvikových zariadeniach v Nemecku zasa nadnárodnú prípravu a záverečné vojenské cvičenie deklarovaných jednotiek Spoločné úsilie (Joint Effort II.).

Jozef ŽIAK

Foto Peter DOVINA

Radošinci a mierotvorcovia

Už siedmy raz sa pred Vianocami stretli predstavitelia vojakov pôsobiacich v operáciách medzinárodného krízového manažmentu na pôde Radošinského národného divadla, aby si vypočuli pozdravy veliteľov z jednotlivých misií, aby prijali symbolické poďakovanie od ministra obrany a spolu si pozreli ďalšiu z hier Stanislava Štepku a jeho kolegov. Minister obrany František Kašícký vzdal úctu aj tým, ktorí prišli o život pri plnení svojich povinností a poďakoval sa tiež rodinným príslušníkom všetkých vojakov, ktorým doma pri sviatočných stoloch chýbali ich najbližší. Na stretnutí u Radošincov, ktoré tradične zorganizovali vojenský „rozhlasáci“ z Komunikačného odboru nášho ministerstva, nechýbali ani štátny tajomník MO SR Jaroslav Baška a náčelník Generálneho štábu OS SR generál Ľubomír Bulík. Pred samotnou hrou Stvorenie sveta zaznel aj krátky pesničkový recitál speváka Zdena Sychru.

Pavol VITKO

Foto Peter DOVINA

SÚŤAŽ

Koncom minulého roku vyšla kniha Slovensko: Vojenská kronika, ktorej autormi sú pracovníci Vojenského historického ústavu v Bratislave a vydalo ju vydavateľstvo Perfect. V rámci pätnástich kapitol autori Vladimír Segeš, Vojtech Dangel, Miloslav Čaplovič, Igor Baka, František Cséfalvay, Jan Štaigl, Michal Štefánský, Alexej Maskalík a Imrich Purdek zachytávajú vojenské dejiny týkajúce sa nášho územia od úsvitu histórie cez sťahovanie národov, Veľkú Moravu, uhorské obdobie slovenských dejín, vznik Československa – až po dnešné dni.

Pútavý text bohato dopĺňajú dobové či rekonštrukčné ilustrácie, fotografie, náčrty bitiek, schémy a tabuľky. To umožňuje čitateľom utvoriť si plastický obraz o udalostiach a aktéroch jednotlivých úsekov dejín. Autori navyše prostredníctvom biografických medailónov sprostredkujú čitateľom životné osudy významných slovenských osobností, akými boli napríklad maršal Andrej Hadík, zástavnik Ladislav Škultéty-Gabriš, generál Milan Rastislav Štefánik, generál Rudolf Viest, generál Ján Golian, ako aj mnoho ďalších dôstojníkov či generálov, ktorí sa preslávili na vojnových bojiskách v boji za našu slobodu. Kniha nezabúda ani

na vojakov a vojačky, ktorí aj v súčasnosti ako príslušníci Ozbrojených síl Slovenskej republiky zabezpečujú obranu vlasti alebo pôsobia v zahraničí pri zabezpečovaní mieru a stability.

Ide o vôbec prvý komplexnejší prehľad na najdôležitejšie vojenské udalosti a medzinárodné dejiny Slovenska a Slovákov od najstarších čias až po súčasnosť.

Aj vy sa môžete stať vlastníkom tejto zaujímavej publikácie. Stačí správne zodpovedať na otázku: **Armáda ktorého štátu sa nezúčastnila v auguste 1968 na intervencii vojsk Varšavskej zmluvy do Československa?**

a/ Maďarska

b/ Bulharska

c/ Rumunska

Zo správnych odpovedí vyžrebujeme troch výhercov.

(jož)

Obranná štandardizácia

Slovenská republika je členskou krajinou NATO od 1. mája 2004. Od tohto momentu sme prevzali všetky povinnosti, ktoré nám z členstva v Aliancii vyplývajú. Medzi úlohy, ktoré plynú z nášho členstva v NATO, patrí aj zabezpečovanie procesov a činností v obrannej štandardizácii.

Obranná štandardizácia je relevantným a primárnym prvkom na dosiahnutie interoperability. Interoperabilita pre potrebu ozbrojených síl, je schopnosť synergicky operovať v spoločných misiách a bojových operáciách s ostatnými členskými štátmi NATO. Bez jej dosiahnutia nebudeme plnohodnotnými partnermi ostatným 27 členským krajinám Aliancie. Obranná štandardizácia sa svojím zameraním člení na tri oblasti: výzbrojno-technickú (materiálnu), operačnú a administratívnu. Tieto sa mnohokrát navzájom prelínajú a tvoria medzi sebou významné prieniky. Vzhľadom na členenie a širokospektrálny záber treba vnímať obrannú štandardizáciu vo vzájomnej príčinnej súvislosti a súvzťažnosti. V rámci štandardizácie ide o jej tri úrovne: kompatibilitu, vzájomnú zameniteľnosť a zhodu systémov (postupnosť je zoradená od najnižšej úrovne po najvyššiu).

Jednou z najvýznamnejších oblastí obrannej štandardizácie je oblasť výzbrojno-technickej štandardizácie, ktorá spadá do pôsobnosti Konferencie národných riaditeľov pre výzbrojovanie - CNAD (Conference of National Armaments Directors), ktorá je okrem svojho primárneho posolania aj odborným štandardizačným orgánom pre túto oblasť. CNAD zahŕňa tri hlavné skupiny pre výzbrojovanie (AC/224 NAFAG

- Skupina NATO pre výzbrojovanie vzdušných síl, AC/225 NAAG - Skupina NATO pre výzbrojovanie pozemných síl, AC/141 NNAG-Skupina NATO pre výzbrojovanie námorných síl). V roku 2006 bola organizačná štruktúra týchto skupín pre výzbrojovanie transformovaná na základe plánovania založeného na rozvoji spôsobilostí (Capability

Based Planning). Od uvedenej zmeny je Slovenská republika zapojená aj v skupine NNAG, keďže do nej bola pričlenená Spoločná skupina pre schopnosti v oblasti bezpilotných prostriedkov (JUAVCG).

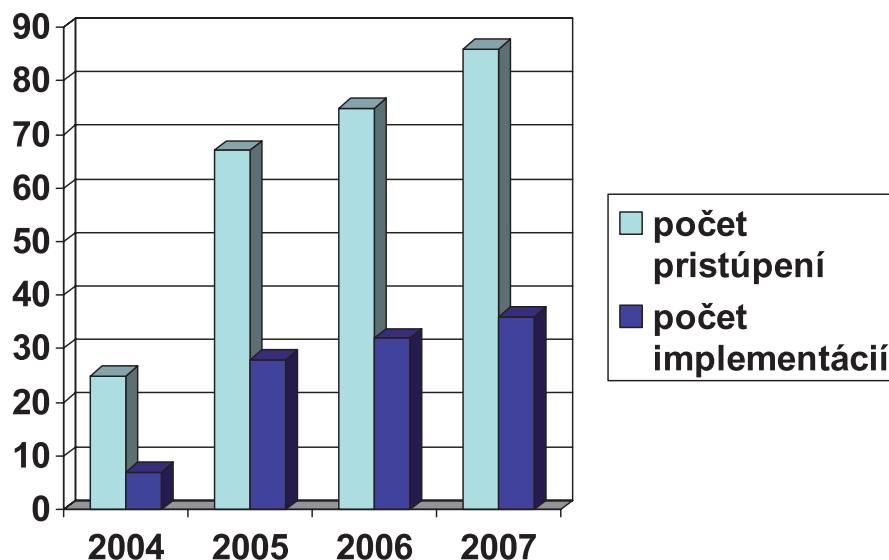
Hlavným predstaviteľom za Slovenskú republiku v CNAD je Národný riaditeľ pre výzbrojovanie.

Ak sa na vstup Slovenskej republiky do NATO pozrieme z časového hľadiska a z aspektu, čo sme v obrannej štandardizácii vo výzbrojno-technickej oblasti od nášho vstupu do NATO dosiahli, môžeme považovať interval od 1. mája 2004 do konca roku 2007 za úspešné obdobie.

Ešte pred vstupom Slovenskej republiky do Aliancie sa začali práce na vytvorení právneho rámca, ktorý bude upravovať základné postupy a činnosti v oblasti obrannej štandardizácie. Je ním zákon NR SR č.11/2004 Z. z. o obrannej štandardizácii, kodifikácii a štátnom

overovaní kvality výrobkov a služieb na účely obrany, ktorý nadobudol účinnosť od 1. 5. 2004. Týmto zákonom sa zriadil aj Úrad pre obrannú štandardizáciu, kodifikáciu a štátne overovanie kvality so sídlom v Trenčíne. Úrad je orgánom štátnej správy s celoslovenskou pôsobnosťou v oblasti obrannej štandardizácie, kodifikácie a štátneho overovania kvality v rozsahu, ktorý zákon upravuje. Ďalšie potrebné náležitosti, ktoré nie je možné zakomponovať do zákona legislatívne, upravujú interné normatívne akty týkajúce sa zabezpečenia obrannej štandardizácie. Od 1. mája 2007 nadobudla právnu účinnosť Smernica ministra obrany

Počet prístupení k štandardizačným dokumentom NATO a implementačných dokumentov za roky 2004-2007 v oblasti výzbrojno – technickej štandardizácii

Počet implementačných dokumentov (SOŠ)	Počet prístupní k STANAG a AP	
7	25	2004
28	67	2005
32	75	2006
36	86	2007
103	253	spolu

Slovenskej republiky č.31/2007 o zabezpečení obrannej štandardizácie spolu s Nariadením ministra obrany Slovenskej republiky č.32/2007 o obrannej štandardizácii. Interné normatívne akty dopĺňajú, rozširujú, upresňujú a precizujú zákon č.11/2004 Z.z. V súčasnosti sa pracuje na novelizácii zákona č.11/2004 Z.z.

Za obdobie od nášho vstupu do NATO sa v oblasti výzbrojno-technickej štandardizácie zreálnili a zlepšili väzby a vzťahy medzi všetkými zainteresovanými subjektmi, ktoré sa podieľajú na obrannej štandardizácii v jej výzbrojno – technickej oblasti: CNAD, NSA (NATO Standardization Agency), Ministerstvom obrany SR, ÚOŠKŠOK Trenčín, GŠ OS SR, Stálou delegáciou Slovenskej republiky pri NATO, vojenskými technickými a skúšobnými ústavmi a delegátmi v skupinách CNAD menovanými Národným riaditeľom pre výzbrojovanie.

V tomto období prebehla transformácia vojenských technických a skúšobných ústavov. Vojenský technický ústav v Liptovskom Mikuláši sa spolu s Vojenským leteckým technickým a skúšobným ústavom v Košiciach v 2. polroku 2006 transformovali z príspevkových organizácií ministerstva obrany na akciové spoločnosti so 100-percentnou účasťou štátu na Vojenský technický ústav, a. s. a Slovenský letecký inštitút, a.s.. Vojenský technický a skúšobný ústav Záhorie sa od začiatku roka 2007 zmenil z príspevkovej organizácie na rozpočtovú, čo sprehľadňuje a zjednodušuje spôsob financovania.

V sledovanom období od získania členstva v NATO Slovenská republika pristúpila k 253 štandardizačným dokumentom vo výzbrojno-technickej oblasti, ktoré boli implementované do 103 SOŠ.

Bez postupného dosiahnutia interoperability, kde základným nástrojom na jej dosiahnutie je obranná štandardizácia, teda aj štandardizácia vo výzbrojno – technickej oblasti, nebude môcť byť zabezpečená reálna integrácia ozbrojených síl SR do Aliancie. Ozbrojené sily Slovenskej republiky by súčasne bez reálnej interoperability neboli schopné vytvárať synergický efekt pri plnení úloh v rámci spoločných operácií pod vedením NATO, operácií Európskej únie, či OS SR.

Legenda:

STANAG: Standardization Agreement, štandardizačná dohoda

AP: Allied Publication, spojenecká publikácia

SOŠ: Slovenský obranný štandard

Ing. Rastislav KALAFUT
Ilustračné foto Vladislav VAVRINEC

Mládež: akceptácia, dôvera, regrutácia

Skutočnosť, že 70% mládeže považuje armádu za potrebnú pre Slovenskú republiku a až 78% mladých jej dôveruje, považuje minister obrany František Kašícký za veľmi potešujúce zistenie, z ktorého sa dá vychádzať do budúcnosti.

Uvedené údaje vzišli z novembrového reprezentatívneho sociologického výskumu. Pre MO SR ho na vzorke 1095 ľudí vo veku od 16 do 30 rokov a pochádzajúcich z celého Slovenska realizovalo výskumné pracovisko Národného osvetového centra v Bratislave (čítaj aj na str. 36).

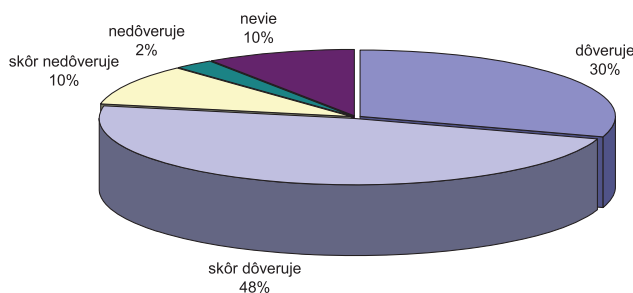
Najčastejšie uvádzané argumenty zdôvodňujúce potrebu armády (len 14% záporných odpovedí a 16% odpovedí „neviem“) spočívali v tom, že zaručuje spoľahlivú obranu a suverenity Slovenska a že pomáha pri živelných pohromách, nešťastiach a ekologických katas-

trofách. Minister 4. januára na tlačovej konferencii uviedol, že práve v minulom roku bol vyšší dôraz na pomoc domácemu obyvateľstvu v krízových situáciách, pričom synergický efekt vychádzajúci zo spolupráce najmä so súčasťami ministerstva vnútra vychádza z programového vyhlásenia vlády. Na tento rok avizoval ešte väčšiu aktivitu v rámci verejných prezentačných podujatí pre mládež. Uviedol, že popri regrutačných strediskách by ich mali realizovať najmä vojenské útvary v mieste svojich posádok, aby tak popri oslovení mladých zároveň nadviazali užšie väzby s obyvateľmi toho - ktorého regiónu.

Uvedená prezentácia nadväzovala na tlačovú besedu z 28. decembra, kedy František Kašícký hodnotil stav regrutácie v ozbrojených silách SR za rok 2007. „V rezorte obrany došlo k stabilizácii aktívne slúžiaceho personálu, zaznamenali sme zvýšený záujem o vstup do ozbrojených síl SR a taktiež bol splnený plán regrutácie

na rok 2007,“ povedal minister. Citelné zlepšenie situácie v uvedených oblastiach bolo výsledkom novely zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov, ktorá bola prijatá vlnou 1. júla. Minister konkretizoval, že v roku 2007 prejavilo záujem o prácu v armáde takmer 14 000 občanov. Prijatých do ozbrojených síl bolo 765 osôb. F. Kašícký aj preto vyslovil uznanie za prácu všetkým 64 pracovníkom z našich ôsmich regrutačných stredísk.

Dôverujete našej armáde?
(mládež vo veku od 16 do 30 rokov, n = 1095)

Zdroj: NOC Bratislava

Text a foto Pavol VITKO

Boj v zastavanom priestore

Spôsoby boja príslušníkov pozemných jednotiek majú v súčasnosti inú, novú podobu. Potreba zmeniť vedenie vojenských operácií, hlavne menších jednotiek, vychádza predovšetkým zo skúseností z lokálnych ozbrojených konfliktov a teroristických útokov. Jedným z nových a stále sa vyvíjajúcich druhov boja sú aj operácie v zastavaných priestoroch.

Na operácie v zastavanom priestore sa pripravujú aj príslušníci jedného z elitných útvarov Ozbrojených síl SR-11. mechanizovaného práporu Martin. Prvé skúsenosti z vedenia tohto druhu operácií profesionálni vojaci útvaru získali pred tromi rokmi, keď prápor prvýkrát cvičil vo VVP Lešť v priestore takzvanej „malej Moskvy“ (Hlavný Tábor). Výcvik vtedy poukázal na dve oblasti, v ktorých na základe absencie skúseností nedosahovala pripravenosť požadovanú úroveň. Prvou bola problematika výstroja a použí-

vaného materiálu počas vedenia operácií v zastavanom priestore (chrániče kolien, balistické okuliare, taktické vesty, teleskopické rebriky a podobne). Druhou nepreskúmanou oblasťou bolo plánovanie a riadenie operácií na úrovni práporu, roty, čaty a družstva. Jednoducho povedané, vstup do budovy a jej „vyčistenie“ je len akýmsi pomyselným stredom celej operácie v zastavanom priestore (ak ide napríklad o útok). Pred samotnou akciou treba urobiť pomerne komplikovanú a náročnú prípravu, ktorá okrem iného obsahuje aj činnosť pri priblížení k budove, po vstupe do nej, vyčistení a ovládnutí. Operácie v zastavanom priestore by teda nemali vyvolávať iba predstavu vnikania do budov a ich obsadenia – ide o široké a komplexné spektrum rôznych súvisiacich činností.

PO TROCH ROKOCH

Na prelome októbra a novembra minulého roku nastal opäť čas, keď mohli príslušníci martinského prá-

poru počas troch týždňov v priestoroch VVP Lešť zúročiť skúsenosti nadobudnuté výcvikom. Pred vyvedením sa konal dvojtyždňový kurz pre veliteľov čiat a veliakov poddôstojníkov, počas ktorého dostali kvalitný základ z analýzy priestoru, plánovania a vedenia operácií v zastavanom priestore. Súčasťou kurzu boli streľby na posádkovej strelnici zamerané práve na spôsoby paľby v zastavaných priestoroch a dvojdnové poľné sústredenie v priestore Hlavného Tábora. Velitelia rôt spolu s časťou štábu absolvovali aj niekoľkodňovú veliteľsko-metodickú prípravu zameranú na danú problematiku. Výcvik jednotiek bol už v posádke v rámci dostupných možností orientovaný na zastavaný priestor tak, aby sa výcvik vo VVP nezačínal od úplných základov.

Po príprave v posádke a príchode do výcvikového priestoru boli stanovené vlastné ciele a maximálne hranice, ktoré v časovom intervale troch týždňov bolo možné splniť iba s najvyšším nasadením a iniciatívnym

prístupom všetkých zainteresovaných. Štáb práporu musel zvládnuť plánovaco–rozhodovací proces (MDMP) pre operácie v zastavanom priestore. Jednotky zasa samotné precvičenie a zvládnutie plánovania a vedenia operácií do úrovne roty. Všetci museli absolvovať cvičenie strelieb zamerané na zastavaný priestor, vedené na pechotnej strelnici. Vzhľadom na materiálne vybavenie 11. mechanizovaného práporu prístrojmi nočného videnia bolo prioritou ich využitie, rovnako ako aj cvičenie v čo najreálnejších podmienkach spolu s laserovými značkovačmi, ktoré sú súčasťou súprav prístrojov nočného videnia. Výcvik vďaka prístupu veliteľov rôť a veliariach poddôstojníkov dosiahol veľmi dobrú úroveň. Zo dňa na deň sa upravoval rozsah a obsah výcviku podľa dosiahnutého pokroku, zvoleného cieľa celého vyvedenia aj jednotlivých etáp a dní. V operáciách vedených v zastavanom priestore sa zamerali na útočné, s dôrazom na evakuáciu raneného, konsolidáciu a reorganizáciu, organizáciu palebného systému v zastavanom priestore s čo najväčším využitím prostriedkov a pomoci čiat palebnej podpory (najmä mínometov) a ostreľovačov. Veľkosť a rôznorodosť cvičiska Hlavného Tábora je veľmi dobrá a spĺňa potreby výcviku mechanizovaného práporu až na čiastočné obmedzenia na používanie bojových vozidiel pechoty.

NENAHRADITEĽNÁ REALITA

Postupnosť výcviku, používanie cvičnej munície a dostupnosť potrebného materiálu (ochranné prvky, pomocné prostriedky) prinieslo pre cvičiace jednotky potrebné zreálnenie. Práve toto často chýba a nezriedka sa nahrádza tým zázračným- „predstavte si, že...“ Počas výcviku sme identifikovali dve najnáročnejšie etapy. Boli nimi zručnosti družstva pri vedení operácií v zastavanom priestore a velenie čatám, respektíve určeným prvkom zostavy na úrovni veliteľov čiat. Keďže pri vedení operácií v zastavanom priestore platí, že plánovanie je centralizované a realizácia decentralizovaná, museli sme v prípade niektorých nižších veliteľov popracovať aj na ich spôsobe velenia a riadenia. V tomto type operácie totiž každý veliteľ veľmi rýchlo zistí, aké je dôležité poznanie úlohy – svojej, i o dva stupne vyššej. Dôležité je poznať zámer veliteľa (účel operácie, kľúčové úlohy a koncový stav). Ešte stále sa stretávame s pretrvávajú

vajúcim zlovykom, že má veliteľ pod kontrolou situáciu vtedy, ak velí každému vojakovi priamo a osobne. Vo veliteľskej línii sa príslušníci útvaru popasovali aj s nedostatkom skúseností s plánovaním a riadením palebného systému v zastavanom priestore. Jeho zložitosť vzhľadom ku koncentrácii personálu na malom priestore a jeho trojdimenziálnosť (podzemná, pozemná a nadzemná úroveň bojiska a jeho hĺbka) je veľmi náročná a zložitá. Vyvrcholením výcviku vo VVP boli takticko–poradové cvičenia (TPC) rôť. Štáb naplánoval operáciu práporu s reálnym vydaním operačného rozkazu a následným predbojovým nácvikom, po ktorom nasledoval rozhodovaco–plánovací proces veliteľov rôť, čiat a veliteľov družstiev. TPC rôť boli riadené príslušníkmi štábu tak, aby veliteľa rôť neboli iba v roli riadiacich, ale aj v úlohe cvičiaceho spolu so svojou rotou.

CENNÉ POZNATKY

Na základe získaných skúseností môžem zhodnotiť, že výcvik boja v zastavanom priestore je bez dostatočného materiálneho zabezpečenia a cvičnej munície len miňaním času a úsilia podriadených. Je tiež takmer nereálny, ak je vedený systémom „ako že“, z ktorého si nikto nemôže odniesť reálne skúsenosti. Nedáva totiž potrebný reálny rozmer, ktorý je neskôr možné využiť pri plánovaní a riadení inej operácie. Tiež časová náročnosť operácií v zastavanom priestore je väčšia ako v otvorenom teréne a o úspeš-

nom, či neúspešnom splnení úlohy rozhodujú jednotlivci a družstvá! Teda nie veliteľ práporu a roty s vysielacou v ruke. Hlavná úloha týchto funkcionárov totiž spočíva predovšetkým v procese plánovania a logistického zabezpečenia. Bezprostrednou a jedinou cestou na udržanie a zvládnutie operácie v zastavanom priestore je ochota a iniciatíva podriadených prinášať potrebné riešenia. Dôležité je tiež necvičiť len v štruktúre čiat a prvkov, tak ako sú tabuľkovo dané, ale tieto štruktúry neustále prispôbovať podľa potrieb.

Pri vchádzaní do budov a ich obsadzovaní môžeme využívať aj niektoré policajné techniky, ktoré používajú napríklad jednotky SWAT. Niektoré tieto prvky sú síce využiteľné aj u nás, avšak neodzrkadľujú reálnu potrebu vedenia operácie v zastavanom priestore mechanizovaným práporom. Absolvovaním trojtýždenného cvičenia sa podstatne zvýšila úroveň vy-cvičenosti. Vo výcviku však platí, že všetko nacvičené a dosiahnuté je len na určitý čas. Návyky a drily jednoducho odchádzajú a vycvičenosť relatívne rýchlo klesá, ak sa vo výcviku nepokračuje. Preto je potrebné, aby sa tento druh výcviku stal už čoskoro jedným z hlavných a bol precvičovaný minimálne tak často ako operácie v otvorenom teréne.

Text a foto **kpt. Milan HANKO**
náčelník Operačného oddelenia
11. mech. práporu Martin

Holandanom sa zapáčili austrálske obrnené autá

Po skúsenostiach z Iraku a Afganistanu nakupujú viaceré armády stále viac vozidiel odolnejších proti výbuchom mín a nástražných náloží. Holandská armáda najnovšie objednala ďalších 10 austrálskych obrnených áut Bushmaster.

Stroje vyrábajú podľa juhoafrického dizajnu so spodkom trupu tvarovaným do V. Tlakovú vlnu výbuchu tak odkláňa do strán. Pancierovanie vozidla odoláva guľkám kalibru 12,7 mm. Vozidlo s pohonom 4x4 váži 15 ton, maximálna rýchlosť je 125 km/h a dosah je 1000 km. Austrálčania ich použijú takmer 700. Cena sa pohybuje okolo 23 miliónov korún za kus.

Holandská armáda dostala 25 Bushmasterov pred rokom a pol a je s nimi spokojná. V Afganistane stratila dva zničené a dva vážne poškodené, takže desať nových vozidiel má čiastočne nahradiť aj tieto straty. Kým staršie Bushmastery majú ľahký guľomet namontovaný pri poklope na streche vozidla (na bokoch sú výstrelné otvory pre zbrane posádky), nové holandské stroje dostanú diaľkovo ovládanú vežičku s guľometom.

Česi odmietli Pandury

Česká armáda mala do konca novembra minulého roka prevziať prvých 17 zo 199 obrnených transportérov Pandur II. Firma Steyr však nespĺnila časť zo zmluvných podmienok, dodávka meškala a v decembri česká vláda zmluvu vypovedala.

Rakúsky Steyr sa, samozrejme, zákazky za 23 miliárd českých korún nemienil len tak vzdať a začal s českým ministerstvom obrany rokovať. Výsledky rokovaní neboli v čase uzávierky tohto čísla známe. Ministerstvo obrany malo do konca januára predložiť českej vláde analýzu ďalšieho postupu.

Isté je len to, že česká armáda nové obrnené transportéry chce. Stroje majú nahradiť staré OT-64. Ich počet a typ sa však môže líšiť od pôvodnej objednávky na 199 vozidiel. O prevzatie zákazky ihneď prejavila záujem fínska firma Patria, ktorá vo výberovom konaní skončila ako druhá.

Pandur II 8x8 váži 22 ton a na ceste dosahuje rýchlosť 105 km/h. Stroj vyzbrojený vežou môže prepravovať 6 vojakov, bez veže 12 vojakov. Česi pre svoje Pandury objednali 78 diaľkovo ovládaných veží RCWS-30 s kanónom kalibru 30mm, s guľometom 7,62 mm a dvoma raketami Spike. Ďalej objednali 14 veží RCWS-30 bez rakiet Spike a 93 malých veží Mini Samson s guľometom kalibru 12,7 mm.

Bulhari nakupujú americké obrnené

Bulharskí vojaci smerujúci do Afganistanu potrebujú obrnené vozidlá odolné proti účinkom mín a nástražných náloží. Vláda v Sofii preto urýchlene dohodla memorandum s firmou Textron Land Systems o dodávkach štvorkolesových strojov M1117. Memorandum bude platiť do roku 2011 a každoročne obe strany podpíšu konkrétne dohody o presnom počte objednaných vozidiel. Pre rok 2007 to bolo sedem strojov M1117, ktoré sú určené práve pre bulharský kontingent v Afganistane.

Bulharsko zaplatí za jedno vozidlo z prvej objednávky okolo 35 miliónov korún. Je to takmer dvakrát viac, ako za ne platí americká armáda – tá však odoberá podstatne väčšie série. Naposledy Američania objednali vyše 700 vozidiel.

M1117 ASV (Armored Security Vehicle) pôvodne vyvinuli v 90. rokoch pre vojenskú políciu USA. Veľmi sa však nerozšírili, považovali ich totiž za príliš veľké a ťažké vo svojej kategórii. Potom však prišiel iracký konflikt a ich odolnosť sa začala veľmi ceniť. Stroj váži 13 ton, výzbroj tvorí 40 mm granátomet a 12,7 mm guľomet.

Japonci chcú vlastné stíhačky

Japonské letectvo hľadá náhradu za 118 starých stíhačiek F-4 a 178 a o niečo novších F-15. Nové lietadlá majú byť schopné prekonať všetky verzie Su-27, ktoré používa Čína. Snaha získať najnovšie americké stíhačky F-22 nevyšla. Dôvody boli aj finančné – F-22 sú jednoducho príliš drahé na to, aby v rovnakom počte nahradili staršie stroje. Iné lietadlá zas nespĺňajú očakávania. Preto sa Japonci rozhodli pre vlastný projekt stíhačky F-3.

Stroj by mal byť výsledkom spolupráce japonských a amerických firiem Mitsubishi a Northrop. Projekt využíva väčšinu vnútorných systémov z amerického viacúčelového stroja F-35 – má podobný motor, radar i vybavenie kokpitu. To všetko sa konštruktéri snažia napasovať do omnoho štíhlejšie tvarovaného stíhačkového trupu. Ten pripomína neúspešný prototyp Northrop YF-23.

Lietadlo má dosahovať maximálnu rýchlosť Mach 2,2. Aj bez prídavného spaľovania má letieť rýchlosť Mach 1,5. Plánovaný maximálny dosah je 22 000 metrov a bojový dolet s palivom vo vnútorných nádržiach je 830 km. Stíhačka F-3 má mať dve vnútorné bombovnice – v každej je miesto pre dve rakety alebo dve bomby. Pod každým krídlom sú ďalšie dva závesníky, na ktorých možno nosiť prídavné nádrže alebo pár ďalších rakiet.

Rozpočet na rozbehnutie projektu je 12 miliárd dolárov a každé lietadlo má stať 60 miliónov dolárov. Plánuje sa výroba 500 strojov. Otázkou však je, či vôbec takýto ambiciózný projekt opustí fázu počítačovej grafiky.

Britské vzdušné sily majú postarané o Herculesy

Britské ministerstvo obrany sa pri údržbe svojej techniky začína orientovať na dlhodobé riešenia. Najnovšie sa takto postaralo o podporu svojej flotily štvormotorových turbovrtuľových transportných lietadiel C-130. Fírme Marshall Aerospace udelilo kontrakt za 1,52 miliardy libier. Tá sa za to má v najbližších 24 rokoch starať o údržbu Herculesov. Britská vláda odhaduje, že udelenie takéhoto dlhodobého kontraktu ušetrí daňovým poplatníkom za 24 rokov najmenej 170 miliónov libier.

Základom podpory strojov C-130 je program HIOS (Hercules Integrated Operational Support). Fírma Marshall Aerospace na ňom spolupracuje s britským kráľovským letectvom RAF, výrobcom lietadiel Lockheed Martin a dodávateľom motorov, spoločnosťou Rolls-Royce.

Britské letectvo používa 19 Herculesov C-130K vo verzii C1 a C3 (líšia sa štandardným a predĺženým trupom) a 24 najnovších Herculesov C-130J vo verzii C4 a C5 (opäť sa líšia dĺžkou trupu). Marshall Aerospace sa postará o ich hlbokú údržbu vo svojich priestoroch v Cambridge. Bežnú údržbu počas služby bude naďalej vykonávať britské kráľovské letectvo na svojich základniach.

Dvojstranu pripravil **Miroslav BARIČ**
Foto **Textron, Steyer-Daimler-Puch, Mitsubishi, Australian DoD**

Krátko

Francúzsko objednalo 56 vrtuľníkov NH90 v cene okolo 1,1 miliardy korún za kus. Desiatňové helikoptéry NH90 majú dvojčlennú posádku a môžu prepravovať 20 vojakov alebo 12 zranených na nosidlách. Maximálna rýchlosť je 300 km/h a dolet 800 km. Okrem Francúzska ich už objednalo 14 ďalších krajín.

Grécko kupuje 415 ruských bojových vozidiel pechoty BMP-3. Stroje vážia 19 ton a okrem trojčlennej posádky prepravujú sedem vojakov. Hlavnú výzbroj tvorí vo veži umiestnený 100 mm kanón, ktorý môže vypúšťať aj protitankové riadené strely. Súbežne s ním je lafetovaný 30 mm kanón. Výzbroj dopĺňajú tri guľomety kalibru 7,62 mm.

Zdá sa, že po zdĺhavom výberovom konaní, do ktorého musel zasahovať aj súd, získa rumunské letectvo nové transportné stroje C-27J Spartan. Fírma Alenia Aeronautica oznámila, že do záverečných rokovaní o dodávke siedmich ľahkých taktických transportných lietadiel vstúpila exkluzívne ona. Konkurentom v boji o zákazku bola spoločnosť EADS-CASA so svojím strojom C-295M.

Kanada kupuje 462 amerických rakiet TOW. Nejde o protitankovú verziu, ale o stále populárnejší „bunker buster“ BGM-71E TOW 2A. Jej hlavica nemá také prierné vlastnosti, ale je vysoko výbušná. Je teda osobitne účinná proti bunkrom a iným budovám. Raketa má priemer 152 mm a dosah 3750 metrov. Kanada kupuje bezdrôtovú verziu, ktorá na navádzanie používa rádiový signál a nie tenký kábel, ako predchádzajúce modely. Jedna raketa stojí okolo 850-tisíc korún.

Česká armáda objednala štyri nemecké obrnené vozidlá Dingo 2 pre svojich vojakov v Afganistane. Stroje stoja spolu 135 miliónov českých korún a dodajú ich do konca februára 2008. Česko sa tak stane po Nemecku, Rakúsku a Belgicku štvrtým používateľom týchto vozidiel.

India kúpila ďalších 347 ruských tankov T-90. Za jeden zaplatila v prepočte 80 miliónov korún. Tieto stroje zvolila v roku 2006 za svoj štandard. Už ich kúpila 310 a v priebehu 14 rokov plánuje v licencií vyrobiť okolo tisíc strojov. V roku 2020 by tak mala mať vyše 1500 tankov T-90, 2000 modernizovaných T-72 a niekoľko stoviek ďalších tankov. Pokiaľ aj Čína nezačne zbrojiť, bude mať India najsilnejšie tankové vojsko v regióne.

Fírma Rolls-Royce dodá motory EJ200 za miliardu libier do stíhačiek Eurofighter určených pre Saudskú Arábiu. Tieto motory síce nemajú najvyšší výkon v porovnaní s inými súčasnými pohonnými jednotkami – to však nebolo prioritou výrobcu. Dôraz sa kládol na to, aby boli menšie, jednoduchšie a s nižšou spotrebou. Saudská Arábia objednala spolu 72 stíhačiek Eurofighter.

Švajčiarska armáda už pred rokom začala prerábať 160 vozidiel Piranha I 6x6 z protitankovej verzie s raketami TOW na veliteľské stroje. Teraz objednala 26 úplne nových veliteľských vozidiel Piranha IIIC 8x8. Dodajú ich v rokoch 2010 až 2011. Švajčiarsko momentálne používa okolo 900 vozidiel Piranha.

Lietajúce pevnosti B-17

Je známe, že USA sa do 2. svetovej vojny príliš neponáhľali a aj ich azda najslávnejší ťažký bombardér tých čias, ktorému dali meno Flying Fortress, teda Lietajúca pevnosť, vznikol pôvodne na účely operačného hliadkovania pri pobreží vlastnej krajiny.

Objednávateľ – USA Air Command (USAAC) – chcel veľké lietadlo s doletom 3 500 km a rýchlosťou 400 km/h, schopné niesť jednu tonu bômb. Súťaž vyhral prekvapujúco Boeing, firma s iba 600 zamestnancami. Prvý prototyp s označením Boeing 299 vzlietol 28. júla 1935.

PRVÉ KROKY

Keď Boeing uviedol svoj B-17, hovorilo sa, že svet ešte nie je na taký bombardér pripravený. Bola to vcelku pravda, pretože až na výnimky, akou bol napr. ruský štvormotorový Tupolev TB-3, väčšina štátov ako bombardéry používala menšie dvojplášňové alebo stredné dvoj až trojmotorové jednoplošníky. Ťažké britské Halifaxy a Lancastery prišli neskôr a Nemcom sa vlastne do konca 2. svetovej vojny nepodarilo zaviesť strategický štvormotorový bombardér. Hoci vyvinuli viacero štvormotorových strojov, napr. Arado Ar 232, Junkers Ju 90/290, Focke-Wulf Fw 200 Condor či dokonca šesťmotorový Messerschmitt Me 323 Gigant,

využívali ich najmä na transport a hliadkovanie, zatiaľ čo nálety na Britániu ponechali dvojmotorovým Heinkelom He 111, Junkersom Ju 86 a Ju 88, Dornierom Do 17 a ďalším menším strojom.

Treba povedať, že prvé série B-17 mali k dokonalosti ďaleko. Azda ich jediným kladom bol veľký dolet – takmer 5 500 km – pri cestovnej rýchlosti okolo 375 km/h, no výzbroj, pozostávajúca z jedného 7,62 mm a šiestich 12,7 mm guľometov, ani nosnosť necelých 1 200 kg bômb, z nich veľkých bojovníkov nerobila. Nedostatkom bola aj absencia zadného strelca.

V Európe sa tieto stroje ako B-17 Flying Fortress Mk.I objavili v roku 1941 ešte pred vstupom USA do vojny. Britská RAF z nich postavila svoju 90. nie príliš úspešnú bombardovaciu perut.

DRUHÁ GENERÁCIA PEVNOSTÍ

Pearl Harbor prebudil USA a stal sa impulzom aj na ďalšie zdokonaľovanie B-17. Do konca vojny ich postavili 12 731, z toho v najlepšej verzii B-17G (kresba i ČB foto) 8 680 kusov. Masovejšiu produkciu mal iba ďalší ťažký bombardér Consolidated B-24 Liberator s takmer 20 000 kusmi. Práve Liberatory americkej 15. leteckej armády, štartujúce z okolia talianskeho Foggia a Bari, 16. júna 1944 napadli rafinériu Apollo v Bratislave a 20. augusta 1944 rafinériu Grillus

v Dubovej. Nad Slovenskom sa však v roku 1944 často objavovali aj B-17 lietajúce na strategické ciele na severnej Morave, v Sliezsku, ako aj v severnom Rakúsku a Maďarsku.

Už ako spojenci počas SNP bombardéry B-17G dvakrát pristáli na letisku Tri Duby. Prvý raz – 17. septembra 1944 – dva stroje, ktoré priviezli 8 ton vojenského materiálu a 6 členov styčnej a spravodajskej skupiny OSS a evakovali 15 spojeneckých letcov. Druhý raz – 7. októbra 1944 – to bolo až šesť lietadiel B-17G (jedno z nich na farebnej kresbe). Priviezli 16 ton materiálu a 14-člennú skupinu OSS a odviezli 25 letcov, 5 francúzskych partizánov a 3-člennú delegáciu Slovenskej národnej rady, ktorá išla cez Bari do Londýna k prezidentovi Benešovi.

Stroje B-17G sa s prvými verziami B-17 nedali porovnať. Ich dolet síce klesol, ale mohli niesť až 8 ton bômb a mali 13 guľometov kalibru 12,7 mm – po dvoch vo vežiach na chrbte a bruchu, ako aj v streľiskách pod nosom a v chvoste a po jednom na bokoch a iných miestach trupu. Bojovú formáciu B-17, zaistenú silným stíhacím sprievodom, tvorili tri zväzy. V každom bolo 18 lietadiel letiacich v troch tzv. boxoch po 6 strojoch tak, že sa guľometmi chránili aj navzájom. Vedúci zväz letel vo výške 7 800 m, druhý vpravo za ním vo výške 7 300 m a tretí vľavo vo výške 7 000 m. Hoci tieto lietadlá väčšinou neviezli plný náklad bômb, ale kvôli väčšiemu doletu najčastejšie len 2 tony, mohli naraz na cieľovú oblasť zvrhnúť takmer 110 ton triestivých a zápalných bômb!

PhDr. Ján DOLINAY

ZÁKLADNÉ TECHNICKO-TAKTICKÉ ÚDAJE

Boeing B-17G Flying Fortress: ťažký americký bombardér; pohon – štyri 9-valcové hviezdicové motory Wright R-1820-97 Cyclone s výkonom po 895 kW; max. rýchlosť – 462 km/h; dostup – 10,8 km; max. dolet – 3 220 km (s plným nákladom 8 t bômb – 2 725 km); max. vzletová hmotnosť – 29 710 kg; rozpätie – 31,62 m; dĺžka – 22,86 m; výzbroj – 13 x 12,7 mm guľomet, osádka – 9 až 10 osôb.

Consolidated B-24 Liberator: ťažký americký bombardér; pohon – štyri 14-valcové dvojhviezdicové motory Pratt & Whitney R-1830-43 Twin Wasp s výkonom po 895 kW; max. rýchlosť 488 km/h; dostup – 9,9 km; max. dolet – 3 380 km (s nákladom 3 629 t bômb); max. vzletová hmotnosť – 27 216 kg; rozpätie – 33,52 m; dĺžka – 20,22 m; výzbroj – 10 x 12,7 mm guľomet; osádka – 10 osôb.

Avro Lancaster B.I: ťažký britský bombardér; pohon – štyri 12-valcové radové motory Rolls-Royce Merlin 20 (po 955 kW); max. rýchlosť – 462 km/h; dostup – 7,5 km; max. dolet – 4 000 km s 2 000 kg bômb alebo 2 700 km so 6 350 kg bômb; max. vzletová hmotnosť – 30 845 kg; rozpätie – 31,09 m; dĺžka 21,18 m; výzbroj – 9 x 7,7 mm guľomet; osádka – 7 osôb.

Mikuláš Ferjenčík

(1904 – 1988)

Narodil sa 5. decembra 1904 v Polomke, okres Brezno, v rodine Samuela a Márie, rodenej Kryštoffovej. Meštiansku školu vychodil v rodnej Polomke, v rokoch 1915 – 1923 študoval na Reálnom gymnáziu v Rožňave. V roku 1923 sa stal poslucháčom Vysokej školy zverolekárskej v Brne, kde bol 16. júna 1928 slávnostne promovany a udelený mu bol akademický titul MVDr.

Ako vojak čs. brannej moci bol 1. októbra 1928 prezentovaný na vykonávanie vojenskej prezenčnej služby v jazdeckom pluku 6 a následne odvelený do školy na výchovu dôstojníkov veterinárstva (vet.) v zálohe pri Vojenskom jazdeckom učilišti (VJU) v Pardubiciach. V apríli 1929 ho premiestnili do jazdeckého pluku v Berehove na Podkarpatskej Rusi. Do skupiny dôstojníkov vet. z povolania bol preložený 1. apríla 1930 a povýšený na nadporučíka vet. Súčasne ho ustanovili do funkcie veterinára berehovského pluku, ktorú zastával od polovice mája 1930 do polovice septembra 1934. Na kapitána vet. bol povýšený v apríli 1933, v apríli 1937 ho povýšili na štábného kapitána vet.

Po vzniku Slovenského štátu bol Ferjenčík prevedený do stavu slovenskej brannej moci a začiatkom mája 1939 ustanovený za prednostu veterinárnej služby Hlavného vojenského veliteľstva v Bratislave. Od 28. augusta do 30. septembra 1939 sa ako prednosta vet. služby pridelený Veliteľstvu Bernolák, zúčastnil ťaženia slovenskej poľnej armády proti Poľsku. Po napadnutí ZSSR nacistickým Nemeckom v júni 1941, sa ako pridelený dôstojník Veliteľstva armády zúčastnil od 27. júna 1941 do 4. septembra 1941 ťaženia slovenskej armády na východnom fron-

te. 1. júla 1941 bol povýšený na podplukovníka vet. slovenskej armády. Od 5. septembra 1941 do 3. augusta 1944 opätovne zastával funkciu prednostu vet. správy VPV v Banskej Bystrici.

Demokratické presvedčenie a pro-československá orientácia predurčili jeho smerovanie do radov slovenských dôstojníkov, ktorí sa zapojili do odbojového hnutia. V máji 1942 nadviazal kontakt s ilegálnou občianskou odbojovou skupinou Dr. Vavra Šrobára. Ako blízky spolupracovník podplukovníka gšt. Jána Goliana vo Vojenskom ústredí sa podieľal na prípravách SNP. Bol členom delegácie ilegálnej SNR, ktorá 4. augusta 1944 odletela do Moskvy s cieľom informovať o prípravách ozbrojeného vojenského Povstania na Slovensku a koordinovať samotný projekt Povstania s operačnými plánmi Červenej armády (ČA). Po neúspešnej misii v ZSSR sa Ferjenčík vrátil na Slovensko. Začiatkom septembra bol menovaný za povereníka SNR pre národnú obranu. Súčasne bol aj členom Rady na obranu Slovenska. V októbri 1944 bol povýšený na plukovníka vet. Po potlačení SNP odišiel Ferjenčík do hôr, kde pôsobil v čs. prápore „Prvosienka“. Koncom januára 1945 prešiel cez front na oslobodené územie a následne opätovne prevzal funkciu povereníka SNR pre národnú obranu.

V Košiciach bol 3. apríla 1945 menovaný do funkcie štátneho tajomníka MNO (neskôr v Prahe) a zároveň aj za predsedu Odvolávacej komisie MNO. 26. apríla 1945 ho prezident republiky Dr. Edvard Beneš povýšil na generála vet. 14. augusta 1946 bol menovaný za povereníka pre veci vnútorné v Zbore povereníkov na Slovensku. Ferjenčík sa na pôde Ústavodarného národného zhromaždenia niekoľkokrát vyjadroval k otázkam personálneho obsadenia dôstojníckeho zboru čs. armády v prospech Slovákov. Po celý čas zotrval v presvedčení, že ČSR zostane demokratická, ale na rastúci vplyv KSČ v štáte sa pozeral s vážnymi obavami. Vo februári 1948 sa zriekol funkcie povereníka a svoj nesúhlas s februárovým komunistickým prevratom vyjadril odmiet-

nutím ponuky na účasť v novej Gottwaldovej vláde. Vrátil sa do čs. armády a v marci 1948 sa stal hlavným inšpektorom brannej výchovy. V tom čase už zvýšený záujem o jeho osobu prejavovali orgány Obranného spravodajstva (OBZ). Uvedomujúc si bezvýhodiskovú situáciu, Ferjenčík s manželkou Miladou (rodenou Šircovou), 4. júla 1948 emigrovali do americkej zóny v Nemecku, kde boli umiestnení v internačnom tábore pri Frankfurte nad Mohanom. V polovici augusta 1949 sa mu podarilo dostať do exilu v USA. Ich začiatky v USA boli veľmi ťažké. Začínal ako obyčajný robotník a až neskôr mohol využiť svoju profesiu veterinárneho lekára.

Medzitým Ferjenčíkovi vo vlasti v novembri 1948 odňali vojenskú hodnosť. Komunistický režim ho zbavil všetkých vojenských a občianskych zásluh a skonfiškoval majetok. Vo februári 1955 bol na jeho osobu Krajskou správou MV v Banskej Bystrici vydaný návrh na zatknutie. Po rokoch mlčania ho v Československu začal stíhať osud zbeha, buržoázneho dôstojníka, triedneho nepriateľa a falšovateľa histórie SNP. Ferjenčík však žil naďalej životom poctivého človeka, ktorý nikdy nezabudol na svoje rodné Slovensko. Bol aktívnym členom a takmer 25 rokov aj predsedom krajanskej *Czechoslovak National Council of America*, ktorej hlavným krédom bola obnova demokracie v ČSR, podpora čs. emigrácie, ale aj formovanie postojov Amerického Kongresu v čase studenej vojny. Okrem toho bol aj publicisticky činný a od roku 1963 pracoval ako hlavný veterinár a neskôr riaditeľ žrebčínca na chov dostihových koní na farme *Tempel Farms*, Wadsworth v štáte Illinois. Stal sa vážnou osobnosťou a autoritou tak pre čs. dôstojníkov v exile, ako aj pre obyvateľov mesta, kde žil. Zomrel 4. marca 1988 v Littletone, štát Colorado. Je pochovaný na Českom národnom cintoríne v Chicagu.

Po novembri 1989 Ferjenčíka v Československu občiansky a vojensky rehabilitovali. 2. decembra 1991 bol rozkazom prezidenta ČSFR č. 016 povýšený do hodnosti armádneho generála *in memoriam*.

pplk. Mgr. Miloslav ČAPLOVIČ, PhD.
Vojenský historický ústav

medzi kvantitou povinností a personálnou obsadenosťou, ktorá je v súčasnosti nedostatočná. Kritické je hlavne vysielanie našich špecialistov do rôznych jazykových či odborných kurzov. Ich absolvovanie je pritom pre našu ďalšiu prácu nevyhnutné. Pri súčasnom počte príslušníkov centra však musíme veľmi dôkladne zvažovať vysielanie do týchto kurzov. Nehovoriac o tom, že keď nadobudne platnosť Dohoda o adaptácii Zmluvy o konvenčných ozbrojených silách v Európe, dôjde k nárastu verifikačných a informačných úloh a povinností. Ich bezproblémové plnenie potom bude v tomto stave dosť obťažné," dodal vedúci verifikačného centra pplk. Miroslav Pecho.

V súčasnosti zabezpečuje SVC plnenie celkom 12 medzinárodných odzbrojovacích zmlúv, dohôd, dohôdov a dokumentov, ktoré spadajú do pôsobnosti Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe a Organizácie Spojených národov.

Vladislav VAVRINEC
Foto **kpt. Zsolt PASTOREK**

Inšpektori medzinárodných dohôd

Počtom pracovníkov ide o malé a nenápadné oddelenie. O jeho činnosti široká vojenská verejnosť veľa nevie. Aktivita pracoviska však ďaleko presahuje hranice našej krajiny. Predstavujeme vám Slovenské verifikačné centrum MO SR.

Centrum vzniklo pred pätnástimi rokmi, vtedy ako Slovenský úrad na kontrolu odzbrojenia. Jeho štruktúra sa za tie roky menila, poslanie a význam však ostali vždy zachované. V súčasnosti patrí do organizačnej štruktúry Sekcie obrannej politiky, medzinárodných vzťahov a legislatívy MO SR. Jedenásť príslušníkov Slovenského verifikačného centra (SVC) nesie na svojich pleciach zodpovednosť za kontrolu dodržiavania a plnenia úloh vyplývajúcich z medzinárodných odzbrojovacích zmlúv, dohôd a dokumentov. A to v oblastiach odzbrojovacieho procesu, znižovania napätia a posilňovania vzájomnej dôvery a spolupráce v Európe. Aktívne sa podieľajú na všetkých opatreniach, ktoré smerujú k ochrane mieru a zabezpečeniu stability v Európe a geograficky priľahlých oblastiach.

„Pokiaľ ide o plnenie záväzkov SR vyplývajúcich z medzinárodných zmlúv, spočíva naša práca v plnení úloh, ktoré môžeme rozdeliť do troch základných oblastí," informoval vedúci oddelenia SVC pplk. Miroslav Pecho. „Prvou je oblasť informačná. Spracovávame a poskytujeme informácie, ktoré je SR povinná na základe rôznych dokumentov poskytnúť všetkým zmluvným štátom. Robíme aj analýzu podobných informácií, ktoré poskytujú tieto štáty našej republike. Druhou oblasťou je verifikácia a pozorovanie. Presnejšie povedané, zabezpečujeme inšpekčné aktivity a po-

zorovacie lety na území SR aj mimo nej. Poslednou oblasťou je oblasť koordinácia. V jej rámci máme za úlohu ovplyvniť rozvoj a činnosť OS SR vo všetkých oblastiach s cieľom koordinovania týchto aktivít s medzinárodnými zmluvami a dokumentmi," vymenoval pplk. M. Pecho.

ŠIROKÝ ZÁBER ČINNOSTI

Ťažisko pôsobenia Slovenského verifikačného centra je v súčasnosti zamerané na sledovanie zahraničných priorít SR. „Vstupom Slovenska do severoatlantickej aliancie sledujeme hlavne oblasti záujmu štátov NATO v tzv. krízovejších oblastiach v rámci zóny aplikácie jednotlivých odzbrojovacích zmlúv a dokumentov. Naším cieľom je aktívnejšie participovať pri ich využívaní v režime medzinárodného krízového manažmentu. Inšpekčné aktivity sme zamerali predovšetkým na Balkán, Kaukazskú oblasť a štáty strednej Ázie," objasnil podplukovník M. Pecho.

Práca príslušníkov SVC je náročná vzhľadom na potrebu nepretržitého štúdia zmlúv, dohôd a dokumentov záväzných pre SR. Sledujú tiež zmeny legislatívnych noriem v oblasti vojenského materiálu, pripomienkujú kúpno-predajné zmluvy či aktualizujú POET (Protokol o existujúcich typoch), ktorý je neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy o konvenčných silách v Európe. Pozornosť musia venovať aj zmenám výzbroje účastníckych štátov OBSE (Organizácia pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe). Samozrejmosťou je aj trvalé sledovanie medzinárodnej politickej scény.

„Práve množstvo zverených úloh nám robí vrásky," priznáva vedúci centra. „Pociťujeme silnejúci nepomer

SVC zabezpečuje plnenie úloh vyplývajúcich z nasledujúcich zmlúv a dohôd:

1. Zmluva o konvenčných ozbrojených silách v Európe a Dohoda o adaptácii Zmluvy o konvenčných ozbrojených silách v Európe;
2. Viedenský dokument 1999;
3. Dohoda medzi vládou Slovenskej republiky a kabinetom ministrov Ukrajiny o doplnkových opatreniach na budovanie dôvery a bezpečnosti;
4. Daytonská mierová dohoda;
5. Zmluva o otvorení nebi;
6. Dohovor o zákaze vývoja, výroby, hromadenia a použitia chemických zbraní a o ich zničení;
7. Dohovor o zákaze použitia, skladovania, výroby a transferu protipechotných mín a o ich zničení;
8. Dohovor o zákaze alebo obmedzení použitia určitých konvenčných zbraní, ktoré môže byť považované za nadmerne zraňujúce alebo majúce nerozlišujúce účinky;
9. Dohovor o značkovani plastických trhavín pre účely detekcie;
10. Dohovor o zákaze vývoja, výroby a hromadenia zásob bakteriologických (biologických) a toxických zbraní a o ich zničení;
11. Zmluva o všeobecnom zákaze jadrových skúšok;
12. Dokument OBSE o ručných a ľahkých zbraňach a bezpečné zaobchádzanie s ručnými protiletadlovými raketovými systémami – MANPADS.

Medzi vojakmi sa pre tento miestny zvyk ujalo pomenovanie happy shutting. Aj Vladimírín tím viackrát vyrazil do blízkej dediny po nahlásení streľby, aby na mieste zistili, že domáci sa zabávajú na svadobnej hostine. „Vyštartovali sme, na sebe nepriestrelné vesty, prišli sme – a tam svadba. Teraz okolo začiatku nového roka je najhoršie to, že malé deti, presne ako u nás, s radosťou búchajú petardami. Nedá sa presne určiť, či to bola streľba alebo petarda, preto vojaci vždy vyrážajú riešiť situáciu,“ opisuje vojakka miestne pomery.

Splnený sen - misia

Nežné pohlavie má zastúpenia aj v zahraničných operáciách. V Kosove sú súčasťou Echo rotý 11. slovenského kontingentu dve vojačky. Prežili sme časť mrazivého balkánskeho dňa s jednou z nich, Vladimírou Kopčanovou (na fotografii s predsedom výboru NR SR pre obranu a bezpečnosť Rudolfom Púčikom počas decembrovej návštevy slovenského kontingentu).

„Som vojačkou v prvejrote v Leviciach, funkcia strelec,“ predstavila sa sympatická mladá žena. Vojačkou je dva roky od januára 2006, ale vhupla do tohto povolania rovnými nohami a celým srdcom. „Moja babka síce zo mňa chcela mať policajtku, ale vyšlo to takto. Bol to odmalička môj sen, pracovať v armáde. Mojm druhým splneným snom je byť v misii a som veľmi rada, že sa mi to podarilo za takú krátku dobu.“ Organická jednotka z levického 13. mechanizovaného práporu pôsobí v Kosove na základni Šajkovac od júla 2007. Operačnou úlohou kontingentu je stráženie srbskej národnej pamiatky Kosovo pole a školského centra a žltej budovy, v ktorých dodnes žijú srbskí obyvatelia.

PATROLA NA SVADBE

Vlada žije iba s mamou a tá sa bála pustiť jedinu dcéru do misie. „Mamka bola rada, keď ma prijali do ar-

mády, ale nesúhlasila s tým, aby som šla na misiu. Povedala som jej, že je to môj sen a že určite pôjdem. Musela ustúpiť,“ opisuje Vlada pocity svojich najbližších pred odchodom. „Na rote sme dve ženy. Je to lepšie, ako keby som bola sama, hoci, zvykla som si na chlapov, lebo sme perfektná partia a skoro všetci z Levíc. Veľmi dobre si s chalanmi rozumiem. Bez toho by to nešlo, pretože odtiaľ nie je kam ujsť, keď má človek všetkého dosť.“

Tímy sa striedajú v službách pri monumente, na patrolách pri žltej budove a školskom centre a na VCP (vehicle check point – poznámka redakcie), čo je vlastne kontrola áut. Vlada v poslednom čase najmä patroluje. Štvorčlenný tím vyráža z kempu v stabilnom zložení veliteľ tímu, vodič, ostreľovač a strelec. Na stanovišti Vlada istí veliteľa tímu. Postaví sa dva metre za neho a pokým on „pláčačkou“ zastavuje vozidlo, komunikuje s vodičom a potom prehľadáva auto, ona s prstom na spúšti dáva pozor na prípadné vytiahnutie zbrane alebo iný útok. „Počas VCP mám aj špecifickú úlohu – prehľadávať ženy. Chlapi to robiť nesmú,“ hovorí Vlada.

„Zatiaľ nedešlo k rizikovej situácii, v ktorej by sme sa museli brániť, strieľať. Ale musíme si dávať pozor, stále byť v pohotovosti, lebo nevieme, čo sa kedy udeje. Človek môže byť vysmiaty, ale nikdy si nie sme istí, čo môžeme od domácich obyvateľov čakať.“ Žiadna dobrá svadba v Kosove sa nezaobíde bez streľby do vzduchu.

ZAČIATKY V LEVICIACH

Na 13. mechanizovaný prápor v Leviciach prišla Vladimíra Kopčanová ako prvá žena medzi mužstvo. „Bolo to ťažké, lebo som začínala medzi samými chlapmi. Ako ma prijali? Zo začiatku pozerali, či to zvládam, všetky pohľady upreté len na mňa. Snažila som sa im ukázať, že vo mne naozaj niečo je, že na to mám, že ma to baví. Snažím sa aj tu pracovať najlepšie, ako viem.“ Vojačku chváli aj veliteľ Echo rotý slovenského kontingentu v Kosove kapitán Ján Chorvát. „Na Vladu mám od veliteľa jej tímu len dobré ohlasy. Je šikovná a snaží sa. Takisto je dôležité, že je vidieť, že ju práca baví. Vo voľnom čase ju viďam športovať. Musím povedať, že som s ňou spokojný.“

MISSIONÁRSKE VIANOCE

Vlada nebola na Vianoce s rodinou, prežila ich s kolegami v kempe. Na Štedrý deň bola po nočnej službe operátora na rote. „Neprekážajú mi Vianoce strávené v Kosove,“ hovorí. „Som slobodná, zatiaľ nemám žiadny vážny vzťah. Chýbajú mi síce starí rodičia a mamka, ale zvládnem to. Už som sa s nimi dohodla, že oslávime Vianoce v januári, keď sa vrátim.“

Všetci naši na Šajkovaci už rájajú dni do návratu domov. Jedenásty slovenský kontingent opustí Kosovo v dvoch várkach. Levičania sa vrátia domov 16. a 24. januára, po odovzdaní funkcií vojakom z michalovského práporu.

Michaela FARKAŠOVÁ

Foto Pavol VITKO

Čestná stráž: reprezentatívne a dôstojne

Prijemný vzhľad, výška od 183 do 190 cm, žiadne okuliare, jazvy či iné deformácie tela alebo tváre. Aj to sú dôležité kritériá pre výber vojakov do radov Čestnej stráže Ozbrojených síl Slovenskej republiky.

História útvaru má svoje počiatky v česko – slovenskej federácii, kedy existovala čestná jednotka – 318. strážny prápor a ten bol súčasťou VÚ-3853 Bratislava. V roku 1984 sa prápor osamostatnil a následne vznikol útvar VÚ 4613 Bratislava (dislokovaný v kasárňach na Šagátovej ulici). V nových dejinách Slovenska možno za rok vzniku čestnej stráže považovať rok 1993, kedy sa konštituoval Pluk čestnej a hradnej stráže. Najvýznamnejšou udalosťou bola reorganizácia v roku 2001. Po nej sa útvar rozdelil na dva samostatné celky: Čestná stráž prezidenta SR (ktorej veliteľom je v súčasnosti plk. Rudolf Kebísek, plní úlohy pre prezidenta SR) a Čestná stráž Armády SR, neskôr, vznikom zákona o Ozbrojených silách SR premenovaná na Čestnú stráž Ozbrojených síl SR, o ktorej bude reč v nasledujúcich riadkoch.

VLÁDA, PARLAMENT, OBRANA

Čestná stráž Ozbrojených síl SR plní úlohy v zmysle Jednotného štátneho protokolu pre najvyšších ústav-

ných a vojenských predstaviteľov. Sídli v Bratislave – Vajnorochoch a jej veliteľom je pplk. Ing. Miroslav Ištván. „Náš útvar zabezpečuje všetky tzv. štátno-protokolárne akcie pre ústavných činiteľov – predsedu vlády, predsedu Národnej rady SR, ministra obrany SR, náčelníka GŠ OS SR, potom pre ozbrojené sily ako také. Ďalej pietne akty, kladenia vencov, významné výročia, otváranie rôznych vojenských výstav a v neposlednom rade sem patria aj vojenské pohreby.“ Najčastejšími akciami sú práve oficiálne prijatia na letisku, kde útvar zabezpečuje neúplné vojenské pocty, tzv. špalier, prípadne úplné vojenské pocty na Úrade vlády SR pre Predsedu vlády SR, na Bratislavskom hrade pre Predsedu NR SR a v priestoroch Ministerstva obrany SR pre Ministra obrany SR, resp. Náčelníka GŠ OS SR.

V minulosti, za čias povinnej vojenskej služby si príslušníkov čestnej stráže vyberala komisia na to určená. V súčasnosti majú tento výber na starosti jednotlivé regrutačné strediská. V radoch čestnej stráže sú aj ženy – v súčasnosti je ich v tomto útvere dvanásť, pričom desať z nich tvorí stálu súčasť v rámci zostáv a programov.

Prí pohľade na presne zohranú skupinu vojakov človeku napadne, ako dlho asi trvá príprava na takúto akciu a nácvik zostavy. Novému príslušníkovi trvá mesiac, aby zvládol základné cviky a zhruba dva - tri me-

siace, kým ovláda všetky povinné úkony, aby bol pripravený na všetky, aj náročnejšie úlohy. Keďže priemerne má stráž na starosti zabezpečenie od tristo do štyristo akcií ročne „je z týchto čísel jasné, že nejaké siahodlhé nácviky neprichádzajú do úvahy. Hodinku pred každým podujatím je ale generálna skúška a tam si to všetko precvičíme,“ dodáva s úsmevom pplk. Ištván. „Keď máme ľahší deň a nie je nejaká štátna akcia, máme normálny výcvik, kedy cvičíme všetky zostavy, špaliere, úplné vojenské pocty, vojenské pohreby, kladenie vencov atď.“

Neoddeliteľnou súčasťou takejto „generálky“ je samozrejme nácvik s vojenskou hudbou, pričom v rámci Slovenska (v závislosti od miesta konkrétnej akcie) spolupracujú so všetkými tromi – Vojenskou hudbou OS SR Bratislava, a vojenskými hudbami Banská Bystrica a Trenčín.

ŠPALIER, VOJENSKÉ POCITY...

Úplné vojenské pocty možno vidieť najmä na Ministerstve obrany SR, Úrade vlády SR, Bratislavskom hrade a na letiskách. Súčasťou takejto akcie – zostavy je aj vytvorenie špaliera, ktorý, predvedený samostatne, predstavuje tzv. neúplné vojenské pocty.

„Zostavy a celky sú dané jednotným štátnym protokolom. Tam je presne rozpísané, komu prináležia

[PREDSTAVUJEME]

vojenské pody a v akej zostave," vysvetľuje ďalej veliteľ útvaru a dodáva, že výnimkou sú tzv. showprogramy (galaprogramy). Ide o ukážky vytvorené z neštandardných cvikov, určené výlučne na reprezentačné účely a pre verejnosť: vojenské plesy, oslavy Dňa Ozbrojených síl SR, oslavy vstupu SR do NATO, slávnostné vojenské prisahy, oslavy výročia SNP v Banskej Bystrici. V takýchto prípadoch možno hovoriť už o choreografii, ktorú vytvárajú najlepší príslušníci ČS OS SR a menia ju podľa aktuálnych požiadaviek každého podujatia.

Požiadavky, či skôr podmienky nejakej udalosti sú závislé od viacerých faktorov a jedným z nich je aj počasie. Najmä v horúcich letných dňoch je státie v uniforme so zbraňou v ruke pomerne náročné. Vždy sa preto počíta s možnosťou, že by niektorému z vojakov prišlo nevoľno, hoci sa to stáva len výnimočne. Ako nám vysvetlil plk. Ištván, pre takéto prípady vždy jeden vojak na to určený nenápadne sleduje ostatných a v prípade akéhokoľvek problému vojaka vystrieda náhradník.

Príslušníci čestnej stráže musia dbať na zdravú životosprávu, dostatok spánku, najmä pred náročnejšími akciami, kedy musia stáť v pozore aj hodinu. No a dôležitý je aj pitný režim. Okrem toho zvykne čestná stráž OS SR okrem pochodovania a povinných cvikov trénovať státie. Státie v pozore, kedy musí vojak v takejto pozícii vydržať hodinu až hodinu a pol, pretože sú podujatia, pri ktorých stojí naozaj takýto dlhý čas.

„V tejto súvislosti možno spomenúť jednu príhodu, ktorá sa stala pred niekoľkými rokmi pri príležitosti kladenia vencov pri pomníku francúzskych partizánov v Strečne pri Žiline," spomína si podplukovník Ištván. „Všetci stojíme nastúpení v pozore, jeden ústavný činiteľ tam práve rečnil. Zrazu strašný rachot. Pri mojej otázke, kto odpadol, odpoveď znela: „Náhradník."

ZAHRAŇIČNÉ AKTIVITY

Okrem plnenia úloh v domácich podmienkach sa čestná stráž prezentuje aj v zahraničí. Za všetky aktivity možno spomenúť kladenie vencov v Mattheusene (Rakúsko), Festival čestných stráží v maďarskom Miškolci a v Prahe, oslavy oslobodenia v Belgicku, oslavy vyľodenia v Normandii vo Francúzsku či púte do rôznych európskych miest, napr. do Lúrd. Možno spomenúť aj návštevu Vatikánu v septembri tohto roka.

Počet zúčastnených na jednotlivých zahraničných cestách určuje Veliteľstvo posádky Bratislava, pod velenie ktorej útvar Čestnej stráže OS SR patrí. Pri vojenských púťach je to Ordinariát OS SR, ktorý stanovuje konkrétne počty.

DOLOMÁN, MENTIEKA, KLOBÚK AJ ČÍŽMY

Čestná stráž disponuje štyrmi druhmi uniformou – tri z nich reprezentujú jednotlivé zložky ozbrojených síl (pozemné sily, vzdušné sily a sily výcviku a podpory). Štvrtou je historická uniforma, inšpirovaná uniformami prvých slovenských vojenských oddielov, ktoré v revolučných rokoch 1848-49 viedol J. M. Hurban. Odtiaľ aj ich pomenovanie – hurbanovská uniforma (celková farebnosť vychádza z povstaleckej uniformy Janka Francisciho).

Pri menších akciách vidieť zvyčajne len jeden druh uniformy, no ako hovorí veliteľ: „Napríklad, pri úplných vojenských pochtách (ako bolo prednedávnom prijatie rakúskeho ministra obrany našim ministrom), sú tam prítomné tri čaty a každá reprezentuje jednu zložku armády. Teda prvá čata má sivú uniformu – pozemné vojsko, druhá čata je modrá - vzdušné sily a tretia čata sú sily výcviku a podpory. Predtým bola tretia čata tankové vojsko – vojaci mali čierne baret, teraz majú zelené."

Najatraktívnejšou uniformou je nepochybne tá

historická. Jej autorkami sú Mgr. Ľubica Jariabková a Mgr. Helena Jurikovičová. Výrobou sa zaoberá pani Ingeborg Tirollová, ktorá šije základnú uniformu vo svojom salóne v Bratislave a ostatné súčasti – obuv, klobúky a tašky zabezpečujú iní dodávatelia.

„Základnú stavbu historickej uniformy tvorí: dolomán, mentieka, košeľa s plastrónom, nohavice, jazdecké čížmy, dobový pás, šablová taška a klobúk s perom. Základná farba vrchného odevu (dolomán, mentieka) je jasná modrá so strieborným a šedým lemovaním. Ako materiál sa používa vlna so špeciálnou apretáciou proti vode. Košeľa je bavlnená, biela, na hrudi má odpínací čierny plastrón. Nohavice sú béžovošedej farby s modrými a červenými lampasmi. Rozdiel je medzi veliteľskými uniformami a uniformami vojakov a to vo farebnom lampase na nohavičiach a v náročnejšom zdobení na dolománe a mentieke. Čížmy sú charakteristické jazdecké, s tvrdou sárou a majú béžové lemovanie. Šablová taška vychádzala z predlohy historických kuriérskych tašiek, je šperkom tejto uniformy. Je z kože, má závesníky na šablu a priklop tašky je vyšitý gobelínovou výšivkou so znakom SR. Klobúk je čierny, zo zajačej plsti, apretovaný proti vode, ozdobený je dobovou bortou a pštrosím perom," podrobne opisuje dvorná krajčírka čestnej stráže.

Čas, ktorý je potrebný na výrobu jednej historickej uniformy sa nedá vždy presne určiť. Prečo? „Predstavuje to zhruba 180 až 230 výrobných hodín, ale je tu aj časový nárast pri našívaní doplnkov, akými sú gombíky, borty či šnúry. Okrem toho sa niektoré z nich už na Slovensku nevyrábajú a treba ich zabezpečiť v zahraničí."

Základ uniformy je šitý na mieru a ostatné súčasti sú vyrábané podľa veľkosti každého vojaka. Skúša sa dvakrát a parametre ornamentov sa takisto prispôbujú. Keďže má čestná stráž v priemere tristo akcií v roku, zaujíma nás, koľko takáto ručná práca vlastne vydrží. „Uniforma vydrží najmenej dva roky pri dennom používaní, ale teraz sa mi dostala do rúk uniforma, ktorú som šila pred desiatimi rokmi a je stále používaná. Armáda si tieto uniformy považuje a preto ich starostlivo opatruje. Posledné uniformy som vyrábala pred piatimi rokmi," vysvetľuje pani Tirollová.

Nuž, je to tak - pri pohľade na slávnostne ustrojených, urastených a disciplinovaných vojakov pochoduujúcich za zvukov vojenskej hudby, sa každý presvedčí, že slovenské ozbrojené sily sa vedú ukázať v tom najlepšom svetle a že ich čestná stráž je skutočným reprezentantom nášho ministerstva obrany, ako aj štátu.

Mária LAZAROVÁ
Foto Peter DOVINA

Aktuálne o EOD

Rekapitulácia a zhodnotenie dosiahnutých výsledkov v budovaní národných kapacít EOD (Explosives Ordnance Disposal) a určenie ďalšieho smeru rozvoja v tejto oblasti boli hlavnými cieľmi odborného seminára EOD. Uskutočnil sa na pôde ministerstva 13. decembra 2007 pod záštitou ministra obrany SR. „Slovenská republika plní úlohu vedúcej krajiny v oblasti EOD a manažmentu následkov v rámci programu boja proti terorizmu a budovania Centra of Excellence pre EOD (CoE EOD). Je preto dôležité sledovať nové trendy v tejto oblasti a neustále sa im prispôbovať,“ povedal minister obrany F. Kašický.

Odborníci vyhodnotili súčasný legislatívny stav so zameraním na implementáciu noriem STANAG do podmienok rezortu, určili potreby ďalšieho rozvoja a výcviku EOD schopností a hovorili aj o využití pyrotechnikov a EOD špecialistov zložkami rezortu. „Potreba interoperability, spoločných výcvikov, výmeny informácií ako aj otázka priamej likvidácie nevybuchnutej munície, či zabezpečenia bojových jednotiek proti nástražným výbušným systémom je dnes jednou z hlavných priorít Aliancie,“ zdôraznil František Kašický.

Text a foto **Vladislav VAVRINEC**

Kadeti prispeli deťom

Vianočná finančná zbierka, ktorá sa uskutočnila 13. decembra 2007 v Národnej akadémii obrany, mala podobu „predaja“ vianočných koláčikov, ktoré na túto príležitosť upiekli príslušníčky Národnej akadémie obrany a Akadémie ozbrojených síl. Charitatívne podujatie, ktoré už tri roky organizujú vojenský duchovní a kadeti, predstavovalo výnos 14 950 Sk. Túto sumu obohatili i príslušníci VÚ Mokrad príspevkom vo výške 2 279,50 Sk. Z vyzbieraných peňazí 15 200 korún pripísali na účet otvorený Komunitnou nadáciou Liptova pre 12-ročnú Mišku Tkáčovú z Veľkého Borového (okr. L. Mikuláš), ktorá má rázštep chrbtice a nemôže sa pohybovať. Tkáčovci používajú na prevoz Mišky „plechový kočík“, ktorý nezodpovedá jej zdravotným ťažkostiam. Na kúpu špeciálneho vozíka chýba rodine ešte 62 tisíc, a tak obidve akadémie prispeli aspoň takouto finančnou injekciou. Za zvyšné peniaze organizátori pripravili darčkové balíčky pre deti z detských domovov z Liptovského Mikuláša a Spišského Štiavniku.

Text a foto **Alena HARAGOVÁ**

Špecialisti pre ozbrojené sily

Štrnásť absolventov NetAcad pre ozbrojené sily, kvalitne odborne pripravených pre oblasť počítačových sietí. To je výsledok 13. decembra 2007 ukončeného štvorsestráneho programu Akadémie počítačových sietí (NetAcad) na katedre informatiky Akadémie ozbrojených síl generála M. R. Štefánika. Trinásť z nich bolo z ružomerskej Základnej mobilných komunikačných a informačných systémov (MOKIS). „Špecialistov pre Ozbrojené sily SR v našej NetAcad pripravujeme už od roku 2000. Popri tom súčasne pôsobíme aj ako nezisková regionálna Akadémia počítačových sietí pre Liptov, Banskú Bystricu a Žilinu,“ bilancuje projekt vedúci katedry informatiky Marcel Haraľ. Kurz sa uskutočnil v spolupráci s firmou Cisco Systems, Inc. Výsledkom spoločnej snahy sú odborníci s vedomosťami, schopnosťami a skúsenosťami potrebnými na projektovanie, realizáciu a údržbu komunikačných infraštruktúr. „Chlapci sa naučili využívať najmodernejšie technológie pri budovaní a prevádzke a zaistení bezpečnosti počítačových sietí. Naučili sa konfigurovať pracovnú stanicu do lokálnej počítačovej siete s prístupom do internetu, konfigurovať prepínače a smerovače, smerovacie protokoly, smerovače pre prácu v rozsiahlych sieťach a riadiť v počítačových sieťach toky dát. Na záver absolvovali záverečný vedomostný a praktický test,“ zhrnul jeden z vyučujúcich – Ing. Július Baráth, PhD.

Text a foto **Soňa JAROŠOVÁ**

Vojenské posolstvo Vianoc

Vianočné posolstvo priniesli Ozbrojené sily SR v osobe ministra obrany Františka Kašického 14. decembra aj do centra Bratislavy. „Chcem sa na chvíľu pripojiť k predvianočnej atmosfére, ktorá tu panuje už niekoľko dní. Dovoľte mi využiť túto príležitosť na to, aby som sa aj vám poďakoval za to, že občania Slovenska dlhodobo dôverujú svojim ozbrojeným silám, že vo vzťahu k jej príslušníkom zachovávajú úctu a priateľskú náklonnosť,“ povedal F. Kašický. Prítomných telefonicky pozdravili aj velitelia našich zahraničných misií. Záujemcov o službu v armáde zaujala prezentácia bratislavského Regrutačného strediska. Svoje zážitky z pôsobenia v operáciách medzinárodného krízového manažmentu vyrozprával veterán z jednej z misií, ktorý vianočné sviatky prežil mimo domova. Náladu počas mrazivého podvečera spríjemňovala aj skupina Tublatanka.

Text a foto **Michaela FARKAŠOVÁ**

1. svetová vojna v Karpatoch

Prvá svetová vojna – boje v Karpatoch, taký bol názov vedeckej konferencie, ktorá sa uskutočnila v decembri na pôde Vihorlatského múzea v Humennom. Jej spoluorganizátorom bol popri múzeu Klub vojenskej histórie Beskydy v Humennom. Rezort obrany zastupoval riaditeľ vojenského historického ústavu Jozef Bystrický.

Odborníci z Ruska, Ukrajiny, Poľska a Slovenska sa vo svojich prednáškach venovali významu vtedajšieho karpatského frontu v širších vojenských a politických súvislostiach. Tiež prezentovali archívne fondy z tohto obdobia histórie a prednášali o pamiatkach, ktoré sa naň viažu najmä v podobe vojenských cintorínov. Hovorili aj o možnostiach ich rekonštrukcie a obnovy.

Súčastou vedeckej konferencie bola prezentácia publikácie Cintoríny prvej svetovej vojny v Karpatoch od autorov Matúša Korbu, Radoslava Turika a Martina Drobňáka. Predstavitelia Klubu vojenskej histórie Beskydy sa ako vydavатели tejto publikácie zároveň poďakovali Ministerstvu obrany SR za podporu pri jej vydaní.

Pavol VITKO

Veteráni u britského veľvyslanca

Tak ako po minulé roky, veľvyslanec Spojeného kráľovstva Veľkej Británie a Severného Írska Michael Roberts, pozval skupinu veteránov Západného frontu a vdovy po už zosnulých, na typický britský vianočný obed, ktorý sa konal 6. decembra 2007. Hostí privítal okrem veľvyslanca aj nový vojenský pridelenec podplukovník Derek Gibson. Cieľom stretnutia bolo uctíť si túto významnú skupinu ľudí a pripomenúť si ich zásluhy. Pozvaní využili možnosť stretnúť svojich dávnych priateľov, do sýtosti sa porozprávať, zaspomínať si nad fotografiami a vychutnať si typické britské vianočné menu.

Miriám FAJNOROVÁ

Protokol v praxi (25) KULTÚRA PITIA

Pitie alkoholických nápojov je tradičnou súčasťou kontaktov medzi ľuďmi. Úlohou tohto článku nie je poučať o škodlivosti nemierneho požívania alkoholu; o tom by mal byť každý poučený výchovou a utvrdený spoločenskou praxou. Isté je, že porušenie pravidla triezvosti skôr či neskôr každého pijana vyvráti zo spoločnosti, nehovoriac už o dôsledku pre jeho zdravie, prácu i osobné vzťahy. Pokúsme sa aspoň veľmi krátko nahliadnuť do stáročia pestovanej kultúry pitia, jeho vhodného užívania a súčinnosti s jedlom. Ak organizujeme večierok alebo pozveme priateľov na večeru alebo obed, treba si vopred rozvrhnúť podávanie nápojov. Podávať by ich mal človek rozvážny, aby situáciu neovládol horlivý dobrovoľník. Nápoje sa majú samozrejme podávať podľa druhov jedla a vo vhodných pravidelných intervaloch. Nalievaj veľké dávky nie je pohostinnosť, ale nekultivovanosť. Nápoje sa nesmú vnucovať. Ak chce hosť prestať s pitím, môže odmietnuť naliatie nového pohára alebo posledný pohárik nedopíť - nedopíť pohár sa zásadne nedolieva.

Ku každému pitíu treba ponúkať niečo na jedenie. Ak nepodávame večeru, tak aspoň chlebičky, jednohubky, šaláty s pečivom, slané sušienky, syr. Vždy treba mať k dispozícii nealkoholické nápoje. Spotreba alkoholu sa výrazne zníži, ak nepijú hostia z nudy; dobrá spoločenská zábava, hosťiteľom vhodne podnecovaná, je najlepším prostriedkom na to, aby koniec stretnutia bol rovnako dôstojný ako jeho začiatok. Hostia by mali odchádzať s pocitom príjemne prežitého večera.

Ak niekto prekročí svoju mieru, najvhodnejšie je taktne mu ponúknuť kávu. Podobne skončíme posedenie: vo chvíli, keď sa ešte zábava nerozplýva do nudy, prestaneme s nalieváním alkoholu. Zákusky a káva sú znamením, že večierok sa končí. Pripíja sa až po dezerte. Pripitky by mali byť stručné, osoba, ktorá prednáša prípitok stojí. Pri prípitku hladíme do tváre tomu, komu sa pripíja. Strngá sa iba pri malom počte osôb, a to okrajom pohára o okraj pohára. Veľké poháre môžeme držať v dlani, pohárik na stopke držíme uprostred stopky. V dlani sa (so stopkou medzi prstami) drží napoleónka na koňak, ktorý miernym otáčaním zohrievame, aby sa uvoľnili voňavé esencie. V pohároch na vyššej stopke sa podáva víno, v rozličných typoch malých pohárikov destiláty a likéry, pivo a malinovsky, streky a tzv. long drinky (mierne alkoholické nápoje miešané so sódou) patria do väčších pohárov, kokteily do menších pohárikov rozličného typu a tvaru.

Podrobnú znalosť mnohých druhov pohárov, pohárikov, šálok a ďalších nádob na nápoje prenechajme odborníkom; ide o záležitosti pomerne komplikované, ktoré bezchybne ovládajú iba profesionáli alebo znalci špecializovaní na tento druh koníčka. Pri stolovaní by sme mali dodržiavať niektoré zásady podávania nápojov. Pri podávaní nápojov platí pravidlo, že postupujeme od menej výrazných k voňavejším a opojnejším. Súvisí to aj s poradím jedál a ich kombinovaním s nápojmi.

O aperitívoch sme už hovorili. Z vermútov by sa na tento účel mali vyberať suchšie (t.j. menej sladké), z destilátov chuťovo a vôňou viacmenej neutrálne. Odporúča sa aj pohárik šampanského alebo suchého bieleho vína. Nie sú vhodné aromatické pálenky, whisky a koňak (brandy), ktorý má tradičnú funkciu tzv. digestívu používaného pre lepšie trávenie na záver hostiny.

Počas večere sa nápoje menia podľa predkladaných jedál. Prírodné (nesladené) biele víno sa podáva k bielym mäsám - rybám, hydine, telacine. Červené patrí k hovädziemu, zverine a syrom. Dezertné vína patria k múčnikom a dezertom. Pivo je vhodné (aspoň v našej stredo-európskej oblasti) všade tam, kde červené víno. Šampanským si pripíjame, inak sa podáva k dezertu na osvieženie pred ďalšou spoločenskou zábavou.

kpt. Ing. Miloš ARNOLD
oddelenie protokolu KaMo

Mládež dôveruje ozbrojeným silám

Mládež je cieľovou skupinou regrutácie našich profesionalizovaných ozbrojených síl, ktoré si vyžadujú každoročne prírľiv nových adeptov vojenskej služby. Sociológovia na ministerstve obrany preto sledujú, aký je postoj mládeže k ozbrojeným silám. Veľmi cenné výsledky v tomto smere priniesol komplexný, reprezentatívny výskum medzi mladými vo veku od 16 do 30 rokov venovaný problematike armády a bezpečnosti SR, ktorý pre MO SR realizovalo výskumné pracovisko Národného osvetového centra v Bratislave v októbri a novembri 2007. Vo výskume, bolo oslovených 1095 mladých ľudí z celého Slovenska. Výskum bol reprezentatívny z hľadiska veku, pohlavia, vzdelania, národnosti a miesta regiónu trvalého bydliska.

Dôležitým predpokladom záujmu mladých o prácu v armáde je pozitívny vzťah k tejto inštitúcii. To, či mladí uznávajú alebo neuznávajú (schvaľujú alebo odmietajú) existenciu armády je významným indikátorom komplexného vzťahu mladých k armáde. Kľúčovou otázkou výskumu v tomto smere bola otázka, či Slovensko v súčasnosti potrebuje armádu. Kladne na ňu odpovedalo 70% oslovenej mládeže.

Vysoký podiel kladných odpovedí na túto otázku svedčí o tom, že mládež na Slovensku neodmieta existenciu armády, tým nepriamo aj rešpektuje skutočnosť, že spoločnosť vynakladá určité prostriedky na udržiavanie si takej inštitúcie, ako sú ozbrojené sily. Len 14% je takých, ktorí odmietajú potrebu existencie armády pre Slovensko. Takýto podiel „odporcov armády“ v skupine mládeže nemožno považovať za zvlášť veľký, ak uvážime, že medzi mladými nie je neobvyklý pacifistický postoj.

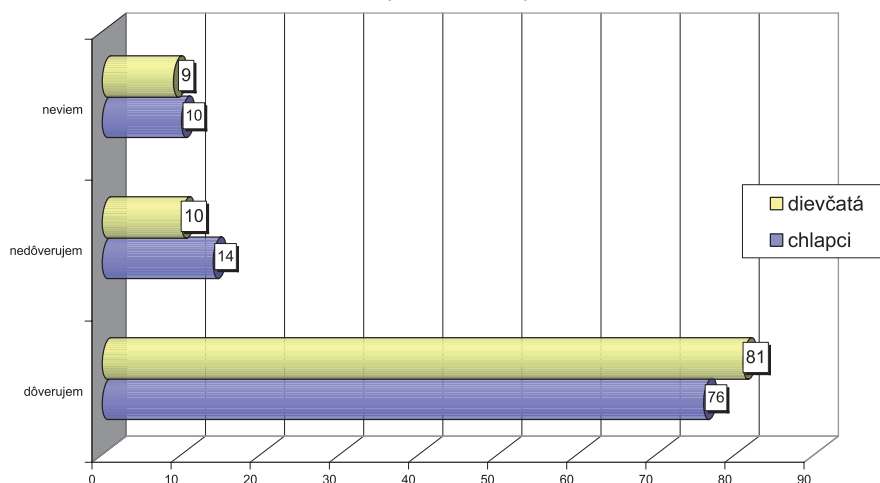
Mládež nielen akceptuje existenciu armády, ale jej aj dôveruje. Ozbrojeným silám SR dôveruje až 78% mládeže, vyššiu dôveryhodnosť má armáda u dievčat ako u chlapcov.

Mladí ľudia súhlasia aj s medzinárodnými záväzkami, ktoré má Slovensko a jeho ozbrojené sily. Predovšetkým súhlasia s členstvom v Aliancii. Podiel tých, ktorí súhlasia s členstvom SR v NATO je až 70%, odporcovia členstva tvoria medzi mládežou len 18%.

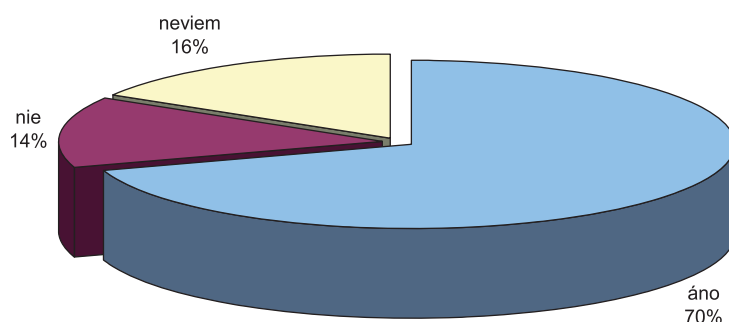
Výsledky reprezentatívneho sociologického výskumu, ktorý pre MO SR realizovala nezávislá, civilná agentúra, sú pre našu armádu – Ozbrojené sily SR určite povzbudzujúce. Vytvárajú dobrý predpoklad pre ďalšie pôsobenie medzi mladými, pre upevňovanie vzťahov ozbrojených síl s civilnou mládežou. Takéto pôsobenie je na mieste aj preto, že už čoraz viac mladých získava poznatky o armáde nie z vlastnej skúsenosti, ale zo skúseností iných, prípadne čerpá informácie len z médií.

Karol ČUKAN

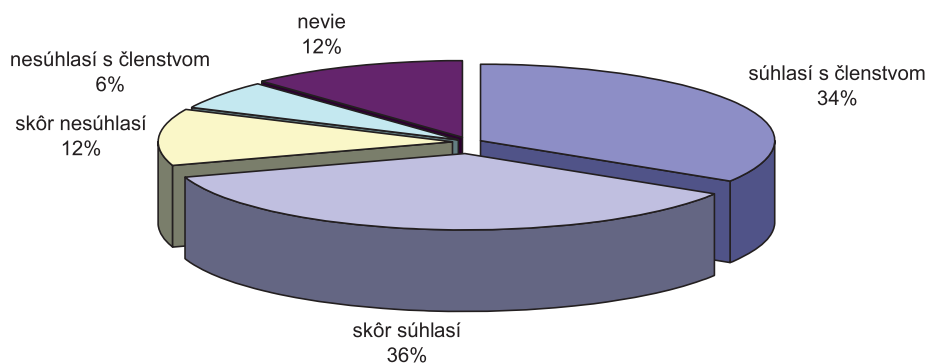
Miera dôvery armáde podľa pohlavia
(n = 1095, v %)

Myslíte si, že v súčasnosti Slovensko potrebuje armádu?
(n = 1095)

Súhlas alebo nesúhlas s členstvom Slovenska v Aliancii
(n = 1095)

Spolupráca s rezortom je lepšia

Predstavitelia 23 občianskych združení, ktoré majú profesijne blízko k ministerstvu obrany, sa 13. decembra zišli na koncoročnom stretnutí s ministrom obrany SR Františkom Kašickým. Účelom stretnutia bolo odpovedať na aktuálne otázky spolupráce medzi rezortom obrany a občianskymi združeniami.

Na stretnutí sa zúčastnili Slovenský zväz protifašistických bojovníkov, Zväz vojakov SR, Slovenský zväz vojenských táborov nútených prác, Klub vojenských výsadkárov SR, Klub generálov SR a ďalšie. Minister priblížil zástupcom združení stav, v akom sa rezort nachádza a informoval ich o situácii v najdôležitejších oblastiach. Hovoril o reálnom plánovaní počas nasledujúcich troch rokov, o úspechoch pri stabilizácii personálu, o zmenách v oblasti medzinárodných záväzkov a o snahe stále zlepšovať materiálno – technické zabezpečenie príslušníkov Ozbrojených síl SR aj zamestnancov rezortu. K úrovni spolupráci s rezortom sa vyjadrili všetky zúčastnené združenia. Zhodnotili kooperáciu v minulom roku, pričom veľmi pozitívne hodnotili aktivitu samotného ministra obrany, ústretovosť ministerstva aj generálneho štábu pri realizácii akcií, preberaní záštitu a samotnej účasti. Padli aj návrhy na zlepšenie spolupráce. Asociácia vojenských veteránov Slovenska navrhla vytvoriť v Bratislave klubové priestory, kde by sa mohli veteráni stretávať a využívali by ich aj ostatné organizácie. Vojenské vlajky pre pozostalých pri rozlúčkach so zosnulými by ocenili v Senici, kde už nesídlí posádka. V diskusii bola otvorená aj otázka odškodňovania. Združenia, organizujúce akcie s vojenskou technikou, súčasnou alebo historickou, by prijali väčšiu pomoc pri materiálnom zabezpečení.

Rezort obrany vyčlenil na rok 2008 sumu tri milióny korún na dotácie, čo je o dva milióny viac v porovnaní s minulým rokom. Aktivitu združení ohodnotil minister slovami: „Činnosť týchto združení je veľmi záslužná a je veľmi dôležitá nielen pre regrutáciu, ale aj pre rozvíjanie

vzťahov medzi rezortom obrany a verejnosťou, pretože zasahuje do všetkých oblastí, ktoré sú spojené s ozbrojenými silami.“

No a na dôvažok – bolo by takmer opakovaním vyššie uvedených riadkov komentovať stretnutie náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Ľubomíra Bulíka s predstaviteľmi mimovládnych organizácií, ktoré sa uskutočnilo 5.12. 2007 na pôde Ženíjného práporu v Seredi. Za všetkých len slová Jozefa Tuchyňu, generálplukovníka v. v., bývalého náčelníka Generálneho štábu OS SR (Armády SR), v súčasnosti viceprezidenta Zväzu vojakov Slovenskej republiky (na fotografii). „Oceňujem, že spolupráca súčasného vedenia rezortu obrany s mimovládnymi organizáciami sa vyvíja oveľa lepšie, ako to bolo donedávna.“

Poskytovanie dotácií upravuje Výnos Ministerstva obrany Slovenskej republiky o poskytovaní dotácií v pôsobnosti Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Výnos je zverejnený na www.mosr.sk v sekcii Legislatíva – Výnosy (MO SR). Dotáciu možno poskytnúť len na základe písomnej žiadosti predloženej najneskôr do 31. januára príslušného rozpočtového roka, na ktorý sa žiada o dotáciu. To znamená, že v roku 2008 je možné požiadať o dotáciu najneskôr do 31. januára 2008. Súčasťou žiadosti musí byť okrem ďalších predpísaných náležitostí aj projekt obsahujúci účel, na ktorý je dotácia požadovaná a termín jeho realizácie. Súčasne žiadatelia musia dodržať všetky výnosom stanovené podmienky poskytnutia dotácie a ich splnenie preukázať v súlade s § 3 výnosu. O pridelení dotácií rozhodne minister obrany SR na základe návrhu komisie, ktorá posúdi všetky žiadosti predložené v stanovenom termíne.

MUDr. Katarína Belicová, prezidentka Slovenskej skialpinistickej asociácie

V spolupráci s ministerstvom obrany sme zorganizovali podujatie Armyskitrap race v Jasnej, určené pre príslušníkov ozbrojených síl – skialpinistov, ktorí sa venujú tomuto športu vo voľnom čase alebo profesionálne počas zimných výcvikov. Je to pre nich vynikajúca možnosť porovnať svoju kondíciu so slovenskou a svetovou špičkou. Boli sme úprimne potešení a prekvapení, že minister prebral nad týmto podujatím záštitu, ujal sa funkcie čestného riaditeľa a osobne sa ho zúčastnil.

Pplk. Ingrid Tomeková, predsedníčka Združenia žien v Armáde SR

Spolupráca ministerstva obrany so Združením je tohto roku na takej úrovni, na akej sa v histórii ešte neocitla. Je to vďaka prístupu ministra obrany. Osobne sa zúčastnil na Prvom medzirezortnom volejbalovom turnaji žien a Medzinárodnej konferencii profesionálnych vojačiek krajín V4.

Vladislav Kačmár, predseda OZ Spojme srdcia pre zdravie

„Rok 2007 bol prvým rokom spolupráce medzi ministerstvom obrany a nami. Hlavnou úlohou nášho združenia je organizácia benefičných koncertov. Výnos z nich používame na zaplatenie rekondičných pobytov pre ľudí so zdravotným postihom. Pod záštitou ministra obrany sme zorganizovali benefičný koncert, na ktorom vystúpil aj vojenský folklórny súbor Jánošík. Spolupráca bola na jednotku a verím, že bude pokračovať aj naďalej.“

Ján Vido, predseda Klubu generálov Slovenskej republiky

Jednou z činností klubu je reprezentácia rezortu ministerstva obrany. V Brezovej pod Bradlom sme sa zúčastnili osláv Dňa Ozbrojených síl SR. Čo sa týka zhodnotenia úrovne spolupráce, myslím, že je výborná. Každá spolupráca má samozrejme aj svoje rezervy, takže verím, že sa bude ešte zlepšovať.“

Miroslav Grega, Slovenský letecký zväz gen. Dr. M. R. Štefánika

Rozvíjame najmä spoluprácu v rámci letectva. Zaoberáme sa mapovaním historických miest, snažíme sa o udeľovanie pamätných dosiek zaslužilým príslušníkom letectva. Vďaka dotácii ministerstva sme sa zúčastnili na riadnom zasadnutí Európskej asociácie leteckých zväzov a boli sme prijatí za jej riadneho člena, takže budeme reprezentovať aj na medzinárodnom poli.

Michaela FARKAŠOVÁ
Foto **Pavol VITKO**

Náš zákon: Vysvetlenia a príklady (2)

V minulom čísle Obrany sme uverejnili prvú časť ustanovení zákona č. 346/2005 Z. z. o štátnej službe profesionálnych vojakov ozbrojených síl Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2007. Pretože ide „o zákon roka“, vraciame sa k nemu, aby sme aj týmto spôsobom umožnili profesionálnym vojakom podrobnejšie sa s ním oboznámiť a osvojiť si ho.

§ 36 ods. 6 zákona

Vymedzila sa výnimka, že vymenovanie do hodnosti brigádneho generála a povýšenie do ďalších generálskych hodností sa nemusí vykonávať súčasne s ustanovením do funkcie s takouto plánovanou hodnosťou.

§ 38 zákona

V záujme riešenia potrieb praxe sa upravili podmienky pre vymenúvanie a povyšovanie profesionálnych vojakov, na ktorých sa vzťahujú tzv. výnimky z niektorých ustanovení zákona (sú to tí profesionálni vojaci, na ktorých sa vzťahujú ustanovenia zákona napr. o zmene času trvania dočasnej štátnej služby, o povyšovaní, o ustanovovaní do funkcie v inom rozsahu ako u „ostatných“ profesionálnych vojakov).

a) ustanovilo sa, že vymenovať profesionálneho vojaka možno už „len“ do prvej práporčickej hodnosti (t. j. do vojenskej hodnosti podpráporčíka) a už „len“ do prvej dôstojníckej hodnosti (t. j. už „len“ do vojenskej hodnosti poručíka); predchádzajúce znenie tohto ustanovenia zákona bolo príliš „otvorené“ a vytváralo predpoklady na jeho nerovnakú aplikáciu (§ 38 ods. 1 zákona),

b) rozšíril sa okruh profesionálnych vojakov, ktorí budú povyšovaní bez konkurenčného výberu (§ 38 ods. 1 zákona), a to o profesionálnych vojakov ustanovených do funkcie na Bezpečnostnom úrade ministerstva, vo finančno-ekonomickej službe a v útvere špeciálneho určenia,

c) určilo sa, že príslušníkov zložiek Vojenského spravodajstva možno povýšiť už po splnení minimálnej doby výsluhy v hodnosti poručíka až podplukovníka (§ 38 ods. 3 zákona).

§ 39a zákona

Novým ustanovením zákona sa vymedzila možnosť, aby minister obrany Slovenskej republiky mohol profesionálnemu vojakovi zapožičať na dobu výkonu funkcie vyššiu vojenskú hodnosť, než akú profesionálny vojak dosiahol. Ide o výlučnú právomoc ministra obrany Slovenskej republiky.

Základnou, a jedinou podmienkou je podľa zákona to, že profesionálny vojak je už ustanovený do funkcie s vyššou plánovanou vojenskou hodnosťou. To znamená, že zapožičanie vyššej vojenskej hodnosti nemožno spojiť so súčasným ustanovením do funkcie, pre ktorú má byť vyššia vojenská hodnosť zapožičaná.

Toto ustanovenie sa vzťahuje na tých profesionálnych vojakov, ktorých možno ustanoviť do funkcie podľa § 54 zákona alebo na tých, ktorí boli do funkcie s vyššou plánovanou hodnosťou ustanovení do 31. augusta 2005 a v tejto funkcii sú doteraz, pričom sa nevzťahuje na generálske hodnosti.

Vzhľadom na to, že § 39a zákona nie je infiltrovaný do § 82 ods. 3 písm. b) zákona (ide o ustanovenie, ktoré vymedzuje personálne opatrenia, na ktoré sa podľa § 82 ods. 6 zákona nevzťahuje správny poriadok) sa na toto personálne opatrenie vzťahuje zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov v celom rozsahu.

Profesionálny vojak, ktorému bola zapožičaná vyššia vojenská hodnosť na obdobie výkonu zastávanej funkcie, môže byť z tejto funkcie, z dôvodov uvedených v zákone, odvolaný a tým mu „zanikne“ právo na zapožičanú vyššiu vojenskú hodnosť. Preto treba počítať s tým, že takémuto profesionálnemu vojakovi plynie doba výsluhy v riadne dosiahnutej vojenskej hodnosti, pričom po jej splnení je, na základe personálneho návrhu, povýšený do vyššej hodnosti.

§ 41 až 46 zákona

Vzhľadom na potreby praxe sa novelou zákona významne upravili ustanovenia o služobnom hodnotení a to tým, že sa

a) vymedzilo časové obdobie, za ktoré sa služobné hodnotenie spracúva; týmto obdobím je zo zákona určený predchádzajúci kalendárny rok (§ 41 ods. 2 zákona),

b) rieši pôsobnosť hodnotiteľa oprávneného spracovať služobné hodnotenie v prípade, ak bude profesionálny vojak počas kalendárneho roka ustanovený do inej funkcie alebo zaradený do personálnej zálohy iného hodnotiteľa; v takomto prípade sa služobné hodnotenie spracuje pred vykonaním príslušnej personálnej zmeny len vtedy, ak od platnosti posledného služobného hodnotenia uplynulo viac ako šesť mesiacov, pričom toto sa vzťahuje aj na zmenu hodnotiteľa z iných dôvodov (§ 41 ods. 4 a 5 zákona),

c) doplnili podrobnosti o obsahu úvodnej časti služobného hodnotenia a doplnil sa obsah služobného hodnotenia o ďalšiu náležitosť, ktorou je hodnotenie z pohybovej výkonnosti (§ 41 ods. 6 písm. e) bod. 4 zákona),

d) určilo, že hodnotiteľ musí hodnoteného so služobným hodnotením preukázateľne oboznámiť do siedmich dní odo dňa jeho spracovania; vzhľadom na to, že služobné hodnotenie môže byť rozhodujúcim podkladom pre vykonanie personálnych opatrení, odporúča sa urobiť písomný záznam (§ 42 ods. 1 zákona) o oboznámení profesionálneho vojaka s obsahom služobného hodnotenia,

e) vypustilo pôvodné ustanovenie § 43 ods. 6 zákona o tom, že služobné hodnotenie je preskúmateľné súdom; je to tak preto, že podľa Občianskeho súdneho poriadku hodnotenie samo osebe nie je preskúmateľné súdom, ale až vtedy, ak je podkladom, napr. pre skončenie služobného pomeru. Namiesto tohto ustanovenia sa do zákona doplnilo oprávnenie profesionálneho vojaka robiť si zo svojho služobného hodnotenia výpisky, poznámky alebo si vyžiadať jeho kópiu (na vlastné náklady).

§ 54 zákona

Rozšíril sa okruh profesionálnych vojakov, ktorí môžu byť ustanovení do funkcie podľa § 54 zákona, a to o profesionálnych vojakov vyslaných na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky, profesionálnych vojakov, ktorí sú alebo budú ustanovení do funkcie na Bezpečnostnom úrade ministerstva, vo finančno-ekonomickej službe alebo v útvere špeciálneho určenia.

Okrem príslušníkov zložiek Vojenského spravodajstva, Vojenskej polície a vojenských duchovných sa aj profesionálni vojaci vyslaní na plnenie úloh mimo územia Slovenskej republiky (§ 66 ods. 1 až 3 zákona) môžu ustanoviť do funkcie aj s nižšou plánovanou vojenskou hodnosťou, než akú dosiahli.

§ 55 zákona

Ustanovilo sa, že za organizačnú zmenu sa bude považovať už len zrušenie funkcie alebo zmena vojenskej hodnosti plánovanej na funkcii, do ktorej je profesionálny vojak ustanovený. Do prijatia novely zákona sa za organizačnú zmenu považovala aj zmena vojenskej odbornosti na funkcii, do ktorej bol profesionálny vojak ustanovený. V tomto prípade však vždy išlo o zrušenie funkcie a vytvorenie novej funkcie.

Ing. Blažena RAGANOVÁ

Mgr. Jarmila ONDREJČIKOVÁ

Anton KRIŽAN

Štefan BREZINA

(členovia rezortnej pracovnej komisie
pre prípravu novely zákona)

Osobitne sa rieši poskytovanie platu počas zajatia, počas vyhlásenia za mŕtveho, počas väzby a počas svojvoľného vzdialenia z miesta výkonu mimoriadnej služby.

Ak bol vojak mimoriadnej služby vyhlásený za nezvestného alebo padol do zajatia, patrí mu počas tejto doby len hodnostný plat, najdlhšie však 30 dní odo dňa skončenia krízovej situácie.

Ak bol však vzatý do väzby, hodnostný plat ani príplatok mu nepatrí. Ak súd rozhodne o oslobodení vojaka mimoriadnej služby spod obžaloby alebo ak dôjde k zastaveniu trestného stíhania, hodnostný plat aj príplatok sa doplatia v sume, v akej mu patrili pred vzatím do väzby. Plat sa nedoplatí v prípadoch ak bolo trestné stíhanie podmienčne zastavené, skončené právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, ak bolo trestné stíhanie skončené zmiernou alebo premlčanou.

Mimoriadna služba sa končí prepustením, úmrtím alebo dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol vojak mimoriadnej služby vyhlásený za mŕtveho. Za každý kalendárny deň výkonu mimoriadnej služby má vojak mimoriadnej služby, ktorý bol prepustený z výkonu mimo-

Odmeňovanie vojaka mimoriadnej služby

Schválením zákona č. 518/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 570/2005 Z. z. o brannej povinnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony (ďalej len „novela zákona o brannej povinnosti“), ktorý nadobudol účinnosť 1. januára 2008, sa v plnej miere realizuje článok 1 ods. 7 ústavného zákona č. 227/2002 Z. z. o bezpečnosti štátu v čase vojny, vojnového stavu, výnimočného stavu a núdzového stavu v znení ústavného zákona č. 566/2005 Z. z. (ďalej len „ústavný zákon“).

Mimoriadna služba je definovaná ako vojenská služba v služobnom pomere, ktorú je v období krízovej situácie povinný vykonať vojak mimoriadnej služby. Podľa článku 1 odsek 4 ústavného zákona je krízová situácia obdobie, počas ktorého je bezprostredne ohrozená alebo narušená bezpečnosť štátu a ústavné orgány môžu na riešenie krízovej

situácie vypovedať vojnu, vojnový stav alebo výnimočný stav alebo núdzový stav.

Profesionálnemu vojakovi, ktorému bol nariadený výkon mimoriadnej služby, a ktorý sa tak stáva vojakom mimoriadnej služby, patrí vojenská hodnosť, ktorú dosiahol ku dňu nariadenia výkonu mimoriadnej služby. Tento vojak mimoriadnej služby vykonáva mimoriadnu službu vo funkcii, v ktorej vykonával štátnu službu profesionálneho vojaka.

Počas výkonu mimoriadnej služby patrí vojakovi mimoriadnej služby plat, ktorý sa skladá z hodnostného platu podľa dosiahnutej hodnosti a z príplatku za výkon mimoriadnej služby. Vojakovi mimoriadnej služby patrí počas výkonu mimoriadnej služby hodnostný plat podľa dosiahnutej hodnosti z ôsmeho platového stupňa hodnostného platu profesionálneho vojaka. Profesionálnemu vojakovi, ktorému bol výkon mimoriadnej služby nariadený, a ktorému patril pred nariadením výkonu mimoriadnej služby hodnostný plat z vyššieho platového stupňa, teda z deviateho až sedemásteho platového stupňa, patrí počas výkonu mimoriadnej služby hodnostný plat, ktorý je pre neho výhodnejší.

Vojakovi mimoriadnej služby, ktorý plní úlohy spojené s vysokou mierou ohrozenia zdravia alebo života, možno poskytnúť príplatok za výkon mimoriadnej služby až do výšky hodnostného platu kapitána v prvom platovom stupni podľa stupnice hodnostných plátov profesionálnych vojakov.

riadnej služby alebo ktorému skončil výkon mimoriadnej služby úmrtím alebo dňom nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bol vojak mimoriadnej služby vyhlásený za mŕtveho, nárok na jednorazový príspevok za výkon mimoriadnej služby (ďalej len „príspevok“). Príspevok sa určuje vo výške 3,5 % hodnostného platu vojaka 2. stupňa v prvom platovom stupni, ak mimoriadnu službu vykonával v čase výnimočného stavu alebo núdzového stavu. Ak mimoriadnu službu vykonával v čase vojny alebo vojnového stavu, príspevok sa určuje vo výške 7 % hodnostného platu vojaka 2. stupňa v prvom platovom stupni za každý kalendárny deň výkonu mimoriadnej služby. Príspevok je vzhľadom na svoj charakter oslobodený od dane z príjmov fyzických osôb.

Nárok na príspevok si vojak mimoriadnej služby alebo pozostalí po ňom uplatňujú na základe písomnej žiadosti na Ministerstve obrany Slovenskej republiky. Nárok na príspevok sa premlčí uplynutím troch rokov odo dňa skončenia krízovej situácie.

Úprava výkonu mimoriadnej služby si vyžiadala novelizáciu ďalších právnych predpisov, z nich je dôležité pripomenúť zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov. Poslednou novelou uvedeného zákona, ktorá nadobudla účinnosť 1. januára 2008, sa dosiahol, že na účely sociálneho zabezpečenia sa za profesionálneho vojaka považuje aj vojak mimoriadnej služby. V tejto súvislosti zákon o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov ustanovuje nároky vojaka mimoriadnej služby ako aj vymeriavací základ pre jeho dávky sociálneho zabezpečenia. Novelou zákona o brannej povinnosti sa novým spôsobom vymedzujú ďalšie inštitúty ako vznik brannej povinnosti, spôsob späťvzatia dobrovoľného prevzatia brannej povinnosti, ustanovenia o evidencii registrovaných občanov a občanov zaradených do záloh ozbrojených síl.

Ing. Blažena RAGANOVÁ
oddelenie podpornej legislatívy
Ilustračné foto **Peter DOVINA**

Príklady mesačných hodnostných plátov (vo vybraných hodnostiach) a príplatkov vojakov mimoriadnej služby (od 1. januára 2008)

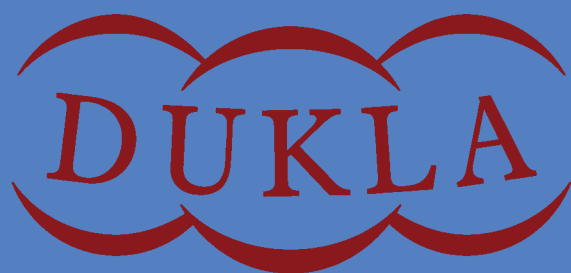
	Hodnostný plat (Sk)	Príplatok (Sk)	Plat spolu (Sk)
vojak 2. stupňa	19 750	pre všetky vojenské hodnosti až do výšky	50 830
slobodník	22 470		53 550
desiatnik	24 030		55 110
čatár	25 810		56 890
poručík	29 340		60 420
nadporučík	35 380		66 460
kapitán	38 700		69 780

Jednorazový príspevok za výkon mimoriadnej služby (od 1. januára 2008)

	Vojna, vojnový stav (Sk)		Výnimočný stav, núdzový stav (Sk)	
	za 1 deň	za 30 dní	za 1 deň	za 30 dní
všetky vojenské hodnosti	1 180	35 400	590	17 700

Štyridsaťročná hrdosť

Fanfáry, slová chvály a emocionálne prejavy sa 6. decembra 2007 niesli banskobystrickým Domom kultúry. Už tradične tu vyhlásili najlepšieho športovca rezortu Ministerstva obrany SR roku 2007. Tento ročník bol ale výnimočný. Vojské športové centrum Dukla B. Bystrica sláviло okrúhle jubileum – 40 rokov svojej pôsobnosti.

Slávnostné podujatie sa uskutočnilo za prítomnosti prezidenta Slovenskej republiky Ivana Gašparoviča, ministra obrany SR Františka Kašíckého, štátneho tajomníka MO SR Jaroslava Bašku, náčelníka Generálneho štábu OS SR generála Ľubomíra Bulíka, splnomocnenca vlády SR pre mládež a šport Dušana Galisa, veliteľa Armádneho športového centra Dukla Praha plukovníka Jaroslava Priščáka, predstaviteľov mesta Banská Bystrica, predsedov športových zväzov a ďalších významných hostí.

HISTÓRIA PLNÁ ÚSPECHOV

Už štyri desaťročia vynikajúco reprezentuje Vojské športové centrum Dukla farby vojského športu. Športovci v jeho farbách získali na vrcholných

medzinárodných podujatiach seniorov aj juniorov úctyhodný počet 546 medailí. Pýšiť sa môžu piatimi olympijskými víťazmi, štrnástimi olympijskými medailistami, pätnástimi majstrami sveta a 36 majstrami Európy. Korene vojského športu siahajú až do obdobia prvej slovenskej republiky. Tým najvýznamnejším milníkom ale bol rok 1967. Vtedy vzniklo v Banskej Bystrici prvé vojské športové stredisko. Práve tento rok je považovaný za oficiálny začiatok armádneho športu na Slovensku v organizovanej podobe.

Slávnostný večer bol plný úprimných poďakovaní a slov obdivu aj od hostí najvýznamnejších. „Chcem poďakovať všetkým, ktorí venovali športu roky námahy, a aj tým, ktorí ich v ich snahe podporovali,“ povedal prezident Ivan Gašparovič. „Teším sa, že som mohol prísť medzi ľudí, ktorí majú dar od Boha, ktorý by ale zrejme nestačil, ak by nemali pevnú vôľu. Pevnú vôľu a silu prekonávať ťažké prekážky a dosahovať cenné víťazstvá. Želám vám v osobnom živote, aj v športovej činnosti veľa šťastia a úspechov.“

Slová uznania vyjadril aj minister obrany. „Je pre mňa ctou vzdať vám úctu a uznanie za to všetko, čo ste za 40 rokov pre Duklu urobili. Už celé štyri desaťročia sa Dukla skloňuje v najrôznejších športových oblastiach. Počas svojej existencie sa v armádnom stredisku vystriedalo množstvo športovcov zvučných mien, ktorým sa podarilo preniesť meno našej krajiny ďaleko za jej hranice,“ povedal minister Kašícký. „Štyridsať úspešných rokov Dukly je dôkazom toho, že rezort obrany a Ozbrojené sily SR nie sú len symbolom

vojskej moci a obrany našej vlasti, ale zahŕňajú v sebe aj zložku, v súčasnom modernom svete vnímanú ako celospoločenský fenomén, ktorou je šport. Hlboko si cením výkony našich športovcov, ktorí reprezentujú nielen armádu a ozbrojené sily, ale sú aj veľvyslancami slovenského športového ducha, zdravej športovej súťaživosti a prejavov prirodzenej ľudskej čestnosti a férovosti. Šport má v činnosti rezortu obrany nezastupiteľné miesto. Pred rokom som sľúbil, že vojský šport zachováme a nezrušíme. Výsledky, ktoré príslušníci Dukly dosiahli tento rok svedčia o tom, že rozhodnutie pokračovať bolo viac ako správne. V tomto roku sme na vojský šport vynaložili 135 miliónov slovenských korún. Na rok 2008 to už bude takmer 140 miliónov. Nemalé finančné prostriedky vyčleníme aj na dôslednú prípravu na Olympijské hry v čínskom Pekingu, kde sa zúčastní 21 našich športovcov v 9 športoch,“ bilancoval minister obrany František Kašícký. Dodal, že ministerstvo obrany a ozbrojené sily sú hrdé na celý realizačný tím Dukly B. Bystrica, na všetkých súčasných a aj predchádzajúcich vojských a civilných pretekárov. Všetkým zaželel do budúceho roka veľa športových úspechov nielen v Pekingu na Olympijských hrách, ale aj na ostatných svetových, Európskych či národných šampionátoch.

KRST VAVRÍNOM

Pri príležitosti 40. výročia vzniku vojského športu udelil František Kašícký a generál Ľubomír Bulík viacerým funkcionárom a športovcom Pamätné medaily ministra obrany všetkých stupňov a Čestný odznak OS SR.

Súčasťou slávnostného ceremonálu bol aj krst knihy „...úspešní 40 rokov“ od Miroslava Hazuchu. Publikácia približuje genézu vývoja Dukly až po súčasnú podobu s osobitným dôrazom na šestnásť najúspešnejších športovcov, ktorí najviac prispeli do pokladnice triumfov a k sláve slovenského športu. Sú-

časťou je bohatá fotodokumentácia, ktorá čitateľovi ponúka dobovú neopakovateľnosť úspešných momentov. Knihu krstilo päť „sudičiek“, ktorými boli doterajší piati olympijskí víťazi vo farbách Dukly: Anton Tkáč – olympijský víťaz v cyklistickom šprinte z Montrealu 1976, František Kunzo – člen zlatého futbalového mužstva Československa z moskovskej olympiády 1980, Jozef Pribilinec – olympijský víťaz na chodeckej dvadsiatke z juhokórejského Soulu 1980, vodný slalomár Michal Martikán – prvý Slovák v ére samostatného Slovenska, ktorý získal olympijské zlato v Atlante v roku 1996 a kajakárka Elena Kaliská – zlatá medailistka z poslednej olympiády v Aténach. Krstným otcom bol legendárny oštepár Jan Železný, ktorý ako člen Dukly BB vybojoval v Soule olympijské striebro. Knihu pokrstil vavrínovými listami.

Podakovanie patrilo aj PhDr. Jozefovi Mazárovi, ktorý je autorom ďalšej publikácie o vojenskom športovom centre. Kniha „Naša Dukla pod Urpínom“ ponúka nielen strohé fakty, ale prezentuje športovcov aj z ľudskej stránky a sprostredkúva ich životné osudy a rozhodnutia, cez ktoré sa dostali k športu.

Riaditeľ VŠC Dukla B. Bystrica PaedDr. Ľubomír Roško počas osláv odhalil nové logo, ktoré bude športové centrum v budúcnosti používať. „Z histórie vojenského športu na Slovensku vyrastá nová tradícia stredísk v Banskej Bystrici a Trenčíne, ktoré sú od roku 2006 spoločne zastrešené vo VŠC Dukla. Osobitne predstavujeme šestnásť najúspešnejších športových odvetví, ktorých reprezentanti najviac prispeli k sláve slovenského športu. Aj v budúcnosti budeme sústredene sledovať hlavný cieľ a poslanie Dukly, ktorým je výchova špičkových reprezentantov,“ dodal šéf vojenskej Dukly.

MARTIKÁN OPĎ NAJLEPŠÍ

Vyvrcholením slávnostného večera bolo vyhlásenie najlepšieho športovca a trénera Dukly pre rok 2007. Medzi nominovanými boli aj najlepší z najlepších – zlatí medailisti zo svetových a európskych šampionátov: športový strelec Jozef Gönci, guliár Mikuláš Konopka, plavec Ľuboš Križko, vodný slalomár Michal Martikán, kanoista Ján Šajbidor, vzpierač Martin Tešovič a kulturistka Jana Purdjaková.

Titul najlepšieho športovca rezortu MO SR za rok 2007 získal Michal Martikán, ktorý tento rok dosiahol už štvrtý individuálny titul majstra sveta. Rovnaké ocenenie najlepšieho športovca získal aj vlni.

Ocenenie najlepšieho trénera získal Jozef Martikán. Ako tréner sa na domácej vode v Liptovskom Mikuláši podieľal na zisku dvoch individuálnych titulov majstrov Európy, najprv so synom Michalom v kategórii C1 a potom aj s Jánom Šajbidorom v súťaži kajakárov.

Prekvapením pre najlepšieho športovca bol aj netradičný darček. Od ministra obrany F. Kašického dostal do daru loď - červený pretekársky kajak s novým logom VŠC Dukla.

O príjemnú atmosféru sa starali speváci Pavol Hammel, čerstvá zlatá „slávica“ Zuzana Smatanová, skupina Gladiátor a Vojenský folklórny súbor Jánošík zo Zvolena.

Vladislav VAVRINEC

Foto Peter DOVINA

Smejko s raketou

Slovenskí vojaci v septembri minulého roku po prvý raz absolvovali strelby vo Vojenskom výcvikovom priestore Hradišče v Čechách, mnohí ho však skôr poznajú pod názvom Doupov. V tomto najväčšom výcvikovom priestore našich západných susedov sa nachádza protiletadlová strelnica Březina, na ktorej zástupcovia vojenskej protivzdušnej obrany blízkeho dosahu slovenských pozemných i vzdušných síl absolvovali strelby (pridali sa tak k príslušníkom armád z Belgicka, Nemecka, Holandska, Francúzska či USA, ktorí už na tejto strelnici strieľali).

Medzi strelajúcimi boli aj tri ženy, ktoré si viedli mimoriadne úspešne. Jednou z nich bola príslušníčka zvolenského práporu rádiolokačného prieskumu desiatnička Slavomíra Sliacka. Rodáčka zo Zvolena si po maturite na Strednom odbornom učilišti spojov dala žiadosť na vysokú vojenskú školu do Liptovského Mikuláša.

ŠKOLA NEPRIJÍMALA

Odtiaľ jej vrátili prihlášku s poznámkou, že najbližšie dva roky nebudú otvárať prvý ročník. Slavomíra čakala rok a pol, kým dostala výzvu z banskobystrického regrutačného strediska. Úspešne absolvovala prijímacie konanie v nitrianskom stredisku výberu osôb a v máji 2004 nastúpila do základnej

výcvikovej školy v Martine. Nasledoval odborný kurz na Bakovej Jame a prvé miesto spojárky v útvere v Mierove. Po návrate na Bakovú Jamu prešla konkurzom i odborným kurzom pre strelcov operátorov protiletadlového raketového kompletu Strela S 2M v odbornej výcvikovej škole na Mokradi.

Samotným strelbám však predchádzala intenzívna, niekoľko mesačná príprava. „Keď som po prvý raz videla raketu a simulátor, veľmi som neverila, že to zvládnem. Ten prechod od spojárskych káblikov a telefónov nebol jednoduchý. Na druhej strane mi však najmä v teoretickej príprave veľmi pomohli dobré znalosti elektrotechniky, ktoré som získala na strednej škole. Jednoduché nebolo ani pobeňovať s 15 kilogramovou rúrou na pleci. Počas prípravy na Lešti sme dostali poriadne do tela a neraz sme si aj ponadávali. Septembrové strelby v Čechách ukázali, že to malo zmysel,“ konštatuje Slavomíra.

AKO NEZADRŽAŤ DYCH

Dnes priznáva, že sa trochu bála pred odpálením prvej rakety. Chlapi ju upozorňovali, že to kopne a po výstrele treba zadržať dych, aby sa nenadýchala dymu. „Kopnutie som veru žiadne necítila. Raketa z môjho pleca odišla hladko. Dych som zadržala, ale ústa som otvorila práve v najnevhodnejšiu chvíľu. Poriadne som sa nadýchala dymu. Rozkašľala som sa a vybehli mi aj slzy. Ale raketa cieľ trafila. Rovnako aj druhá. Najlepši

mohli strieľať aj na druhý deň, keď sa naše výkony prišli pozrieť mnohí generáli. Medzi nimi aj náš veliteľ vzdušných síl generálmajor Juraj Baránek. Trochu som mala vtedy trému. A pre zlé počasie sa už nedalo strieľať na vzdušné ciele, len na pozemné. Ale aj tretia raketa našla svoj cieľ,“ spokojne hovorí 24 – ročná Zvolenčanka. Najväčším vyznamenaním bolo pre ňu, keď ju skúsenejší kolegovia, aj českí odborníci, ktorí pomáhali zabezpečovať strelby a celé cvičenie Safe Sky 2007 uznali po potlakali po pleci. Už sa teší na nasledujúce strelby v Čechách, ktoré by mali byť v roku 2009.

Slavomíra je prvým profesionálnym vojakom v rodine. Dedko i otec síce boli na základnej vojenskej službe (otec dokonca v tých istých zvolenských kasárňach, kde teraz slúži) ale brat má

modrú kníčku. Preto bol otec tak rád, že sa aspoň v jej prípade dočkal vojenskej prisahy. Celá rodina jej rozhodnutie ísť do armády podporila. Rovnako aj prechod k raketám. „Dobre ma poznajú a vedia, že nie som typ, ktorý by vedel obsediť v kancelárii a celý deň sa prehrievať v papieroch. Preto som do armády veru nešla,“ priznáva desiatnička Sliacka.

V ozbrojených silách by rada dosiahla aj na vyššie stupienky. Vie, že bez dobrej znalosti jazykov to nepôjde. Preto k nemčine, z ktorej maturovala, chce čím skôr pridať aj angličtinu. Navštevuje jazykový kurz. Je rada, že nepracuje v čisto ženskom kolektíve, ako na predchádzajúcom pracovisku v civile. „Úprimne poviem, lepšie sa mi pracuje v kolektíve, kde sú aj muži. Je tam oveľa lepšia atmosféra a medziľudské vzťahy. Odpadli závisť a ohováranie,“ poznamenáva Slavomíra.

SPOKOJNÝ VELITEĽ

Jej nadriadený, veliteľ veliteľskej čaty poručík Stanislav Vaník velí jednotke, v ktorej má tretinu žien. Na adresu desiatničky Sliackej hovorí: „Okrem toho, že vždy zvláda svoje úlohy je pre celú jednotku aj akýmsi smejkom. Najviac sa to ukáže počas výcviku, keď už toho majú všetci dosť. Dokáže veci obrátiť na žart a v pravý čas uvoľniť atmosféru. Hneď je aj ostatným ľahšie. Takýto človek je v jednotke na nezaplatenie. Na minuloročných strelbách v Čechách všetkým pochybovačom ukázala, že aj ženy môžu veľmi dobre zvládnuť protiletadlový raketový komplet. Som rád, že ju mám vo svojej jednotke,“ zdôrazňuje spokojný veliteľ.

Jozef ŽIAK
Foto Peter DOVINA

Vykročme jednotne v jednote

Priority našich ozbrojených síl podľa náčelníka generálneho štábu sme mohli počuť ale aj čítať o nich v rôznych článkoch, alebo aj v novom etickom kódexe profesionálneho vojaka. „Spoločný cieľ, rovnaké priority, jednotný tím“, tak znejú.

Na začiatku nového občianskeho roka bilancujeme a hodnotíme to čo bolo v uplynulom roku a čo nás čaká. Je to prirodzené. V rodinách v zamestnaní je to všade. Pokúsme sa aj my pozrieť späť a trochu bilancovať. Ako sme boli jednotní? Vždy sme sa snažili o spoločný cieľ? Ako som vychádzal s kolegami? Bol som k nim úprimný?

V jednom športovom časopise bola vyjadrená táto myšlienka: „Pri vytváraní úspešného tímu nie je najdôležitejšie akí znášanliví sú jednotliví hráči, ale ako sa vedú s neznášanlivosťou vyrovnávať.“

Keď s niekým nevychádzame, sme vo veľkom pokušení ho ignorovať, potopiť ho či vrátiť mu to viacsobne. Žiaľ je to niekedy tak. Zákonicky pristupujeme k ľudským veciam, zákonom oko za oko a zub za zub. Ale do tohto sveta prišlo svetlo pokoja a lásky. Narodil sa Pán Ježiš Kristus, v ktorom sa samotný Pán Boh k nám sklonil aby nám daroval evanjelium. Radostnú zvesť. Nie oko za oko, ale ak ti niekto ublíži, odpusť mu, nie sedemkrát ale sedemdesiatšedemkrát. Možno to znie zvláštne, ale tak sa buduje zdravý aj kolektívny vzťah, hlavne vzťah s bližnými, tými, ktorých nám Boh každodenne posielal do cesty. Pán Ježiš to vyjadril slovami: „Ak niekomu niečo urobíte ako keby ste mne urobili.“ Alebo „čo chcete aby ľudia činili Vám, čiňte im aj vy. Lebo to je zákon.“

Na začiatku nového roka keď bilancujeme, želám Vám milí čitatelia, bratia a sestry, pokoj a lásku do vzťahov. Na pracovisku v profesionálnej službe vojaka, v rodinách s manželmi, manželkami a deťmi, s priateľmi.

Pán Boh nás povoláva k inému postoju v tomto svete. Pekne je to vyjadrené slovami apoštola Petra v jeho 1 liste kde sa píše v 3 kapitole v 8 verši: „Napokon všetci buďte jednomyselní, súcitní, milujúci bratstvo, milosrdní, pokorní myslou.“

Všetko dobré v Novom roku veľa samozrejme zdravia, pokoja, lásky, pohody ale hlavne jednotne v jednote. Kráčajme do budúcnosti s pokojom v srdci a s ním riešme i háklivé či nepríjemné životné, pracovné povinnosti, lebo len tak môžeme ako kresťania budovať jednotu. Budovať ju aj v Ozbrojených silách SR spoločne s rovnakými prioritami a v jednote. Budovať ju v cirkvi vo vzťahoch. Pán Ježiš nech zošle požehnanie na nás aby sme ten cieľ večného života mohli dosiahnuť pokojne a požehnane.

Nakoniec ešte jedna otázka: „Myslíte si, že jednota je nedosiahnuteľným cieľom? Každý nech si odpovie sám. Ja však verím že to tak nie je. Verím vo večnú jednotu s Bohom. Totiž v živote večný a spasenie a preto sa aj tu na zemi snažím o jednotu s bratmi a sestrami.“

por. Mgr. Viktor SABO
štabný kaplán NAO Liptovský Mikuláš

Trojkráľové požehnanie

V týždni po sviatku Zjavenia Pána ordinár OS a OZ SR Mons. František Rábek už tradične vykonal Trojkráľové požehnávanie služobných priestorov a kancelárií predstaviteľov rezortných ministerstiev a zložiek ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR.

Siedmeho januára požehnal priestory kancelárie ministra obrany SR Františka Kašického, náčelníka Generálneho štábu Ozbrojených síl SR generála Ľubomíra Bulíka, štátneho tajomníka Jaroslava Bašku a tiež priestory vedúceho Služobného úradu Ministerstva obrany SR. Ordinár v ďalších dňoch požehnal aj priestory Prezídia Policajného zboru SR, priestory Prezídia Hasičského a záchranného zboru, priestory ministra dopravy Ľubomíra Vážneho, priestory Generálneho riaditeľstva Železničnej polície a Generálneho riaditeľstva väzenskej a justičnej stráže.

Mons. Rábek počas požehnania priestorov priblížil udalosť Zjavenia Pána trom mudrcom od východu, v modlitbách prosil o požehnanie pre všetkých ministrov, generálov i riaditeľov a v závere im poprial veľa úspechov a Božej pomoci pre ich múdre rozhodnutia v zodpovedných funkciách. Spolu s ordinárom priestory sílových rezortov a inštitúcií navštívili aj speváci a hudobníci z Cirkevného konzervatória v Bratislave, ktorý svojimi koledami umocnili ešte doznievajúcu sviatočnú Vianočnú atmosféru. Tradičné Trojkráľové požehnania uskutočnili aj jednotliví vojenský, väzenský a policajní kapláni v priestoroch ozbrojených síl a ozbrojených zborov, ale aj v príbytkoch ich príslušníkov a zamestnancov po celom Slovensku.

Text a foto **Tibor UJLACKÝ**

Vianočná akadémia

Vo vojenskej kaplnke Sv.Jany z Arcu v Národnej akadémii obrany vládla 20. decembra 2007 slávnostná atmosféra. Vianočné a novoročné koledy, vinše a piesne tvorili obsah podujatia, ktoré pripravili pre príslušníkov Národnej akadémie obrany i Akadémie ozbrojených síl vojenský duchovní pplk. Stanislav Šverha a por. Viktor Sabo. Predstavil sa folklórny súbor VÁH a detský folklórny súbor Plamienok, koledy zo stredného Liptova v podaní FS VÁH umocnili radosť z narodenia „Božieho dieťaťa“. Na akadémii „slovo vianočné a novoročné“ vyslovili rektor AOS prof. Ján Kurty a zástupca veliteľa NAO pre zahraničné vzťahy a rozvoj Rudolf Židek. Na záver zaznela pieseň Tichá noc.

Text a foto
Alena HARAGOVÁ

Chrbtica štátnej správy

Problematika týkajúca sa geodézie, kartografie, lesného hospodárstva, všeobecnej vnútornej správy, prípravy a riadenia mobilizácie, lekárska posudková činnosť či mimosúdne rehabilitácie občanov... Široký a náročný záber, no stále iba zlomok z oblastí, za ktoré zodpovedajú pracovníci Odboru riadenia štátnej správy MO SR.

V rámci organizačnej štruktúry ministerstva obrany je Odbor riadenia štátnej správy (OdrŠS) zaradený ako samostatný odbor podriadený vedúcemu Služobného úradu MO SR. „V rámci svojej pôsobnosti zabezpečujeme koordináciu činností a kontrolu orgánov štátnej správy, orgánov územnej samosprávy a iných právnických osôb na úseku obrany. Podľa príslušných zákonov spravujeme tiež vojenské obvody a vykonávame štátnu správu vo vojenských lesoch,“ objasnil veľmi zjednodušene rámec zodpovednosti odboru jeho riaditeľ, RNDr. Mgr. Andrej Fedor (na fotografii).

OD LESOV AŽ PO MOBILIZÁCIU

Činnosti v rôznorodých oblastiach zabezpečujú štyri oddelenia. Spomenieme iba ich najdôležitejšie úlohy. Oddelenie riadenia štátnej správy na úseku obrany zabezpečuje prípravu a riadenie mobilizácie v rozsahu povolávania občanov na výkon mimoriadnej, alebo alternatívnej služby a dodanie vecných prostriedkov. Metodicky tiež riadi národnú registráciu a odvody občanov v čase vojny a vojnového stavu.

Oddelenie geodézie, kartografie, stavebného poriadku a štátnej správy vojenských obvodov, koordinuje činnosť orgánov štátnej správy a samosprávy na územiach vojenských obvodov. V jeho starostlivosti je zabezpečenie štátnej správy na úseku geodézie, kartografie, katastra nehnuteľností, lesného hospodárstva, všeobecnej vnútornej správy, ochrany poľnohospodárskeho pôdneho fondu a stavebného poriadku v pôsobnosti rezortu obrany. Riadi

tiež budovanie katastrálneho informačného pod systému a tvorbu štátnych mapových diel pre potreby obrany štátu.

Tretím je Oddelenie posudkov, verejného zdravotníctva, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Jeho pracovníci riadia lekársku posudkovú činnosť v pôsobnosti ministerstva obrany, rozhodujú o odvolaniach voči rozhodnutiam prieskumnej komisie a vydávajú lekárske posudky na účely rozhodovania v oblasti sociálneho zabezpečenia profesionálnych vojakov. Okrem iného spolupracujú s príslušnými orgánmi pri presadzovaní opatrení týkajúcich sa látok, ktoré možno zneužiť na výrobu chemických a biologických zbraní. Do ich kompetencie spadá aj prevencia ochorení a iných porúch zdravia a dohľad nad jej vykonávaním. V rozsahu svojej pôsobnosti

ďalej zabezpečujú riadenie systému BOZP podľa príslušných zákonov.

Posledným, štvrtým oddelením v organizačnej štruktúre odboru, je Oddelenie vojnových veteránov a vydávania osvedčení. Vydáva osvedčenia a potvrdenia o účasti v národnom boji za oslobodenie v rokoch 1939 – 1945 a ich duplikátov. Pracovníci oddelenia majú v starostlivosti tiež mimosúdne rehabilitácie občanov zaradených v rokoch 1948 – 1954 do vojenských táborov nútených prác a zabezpečujú im vyplácanie príslušných finančných príspevkov.

SLUŽBY AJ PRE VEREJNOSŤ

„Nadobudnutím účinnosti novely zákona o obrane sa dňom 1. januára 2008 zrušila Vyššia vojenská správa Banská Bystrica,“ informoval riaditeľ Fedor. „Časť úloh teda prešla priamo na náš odbor. Preto sme museli vytvoriť nové oddelenie - Oddelenie mobilizačného dopĺňovania. Jeho náplňou je okrem prevzatých úloh a množstva iných aktivít, v spolupráci s Generálnym štábom OS SR podieľať sa na zabezpečení zastúpenia Slovenskej republiky vo Výbore záloh národných síl (NRFC - National Reserve Committee),“ doplnil RNDr. A. Fedor.

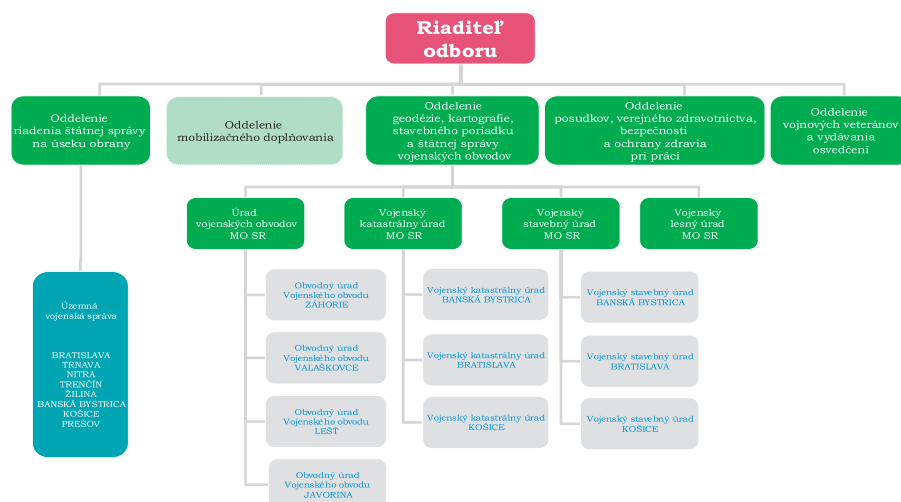
Samotný výkon štátnej správy podľa zákona č. 281/1997 Z.z. o vojenských obvodoch vykonávajú obvodné úrady vojenských obvodov. Tie vytvárajú podmienky na plnenie úloh obrany štátu, zabezpečujú štátnu správu a výkon samosprávy na území vojenských obvodov. „Plnia však aj niektoré ďalšie úlohy. Pre obyvateľov svojho územia zabezpečujú okrem základnej starostlivosti napríklad aj vyplácanie sociálnych dávok v hmotnej núdzi, pomáhajú pri voľbách do NR SR, voľbe prezidenta, vytvárajú podmienky pre riadne zásobovanie či zabezpečujú verejný poriadok,“ zdôraznil riaditeľ OdrŠS Andrej Fedor.

V budúcich číslach nášho časopisu vám priblížime ďalšie oblasti, v ktorých Odbor riadenia štátnej správy MO SR pôsobí. Zaoberať sa budeme napríklad posudzovaním zdravotnej spôsobilosti na výkon štátnej služby profesionálneho vojaka, uplatňovaním preventívneho bezpečnostno-technického a ochranného pracovno-zdravotného systému v rezorte, či vojenským katastrom nehnuteľností.

Vladislav VAVRINEC

Foto Peter DOVINA

Organizačná štruktúra OdrŠS MO SR od 1. 1. 2008

5 x odpovedz

- 1) Ktoré knieža dalo postaviť v Nitre prvý kresťanský kostol na území dnešného Slovenska?
 - a) Pribina
 - b) Štefan I.
 - c) Mojmir
- 2) Čo skúma daktyloskopia?
 - a) odtlačky prstov
 - b) nechty
 - c) náboje
- 3) Mesto, v ktorom sídli Európsky súd pre ľudské práva, sa volá:
 - a) Brusel
 - b) Štrasburg
 - c) Ženeva
- 4) Ako sa volá fontána, ktorá stojí v Bratislave pred historickou budovou SND?
 - a) Ganymedova fontána
 - b) Maximilánova fontána
 - c) Fontána sv. Juraja
- 5) Ktorá krajina ako prvá na svete priznala v roku 1893 ženám právo voliť?
 - a) Kanada
 - b) Francúzsko
 - c) Nový Zéland

Správne odpovede: 1a), 2a), 3b), 4a), 5c).

Z kasární Palladium

Ten, kto niekedy slúžil v kasárňach Jiřího z Poděbrad na pražskom Náměstí republiky oproti obchodnému domu Kotva by pomaly neveril vlastným očiam. Od 27. októbra 2007 je v nich zriadené obchodné centrum a multifunkčný komplex Palladium, pričom areál dosahuje skutočne špičkové svetové parametre. Päť poschodí pod zemou a šesť nadzemných podlaží po rozsiahlej rekonštrukcii a vnútornej prestavbe patrí predovšetkým obchodom s tým najluxusnejším tovarom. Nuž - veď nájom tu činí od 20 do 100 euro za meter štvorcový. A či tu ešte niečo vôbec pripomína vojakov? Zvonku vyzerajú bývalé kasárne tak, ako kedysi, len majú skvele zrekonštruovanú fasádu. No a vo vnútri sa jedna z mnohých špičkových reštaurácií, venovaných najmä medziná-

rodným kuchyniam, volá „Kasárna“. Modely lietadiel, malé delo či kresby roztopašných vojakov s kríglami piva v ruke majú pripomenúť atmosféru minulých desaťročí. Pravdu povediac, pamätníci by v rozsiahlom gurmánskom podniku privítali spomienkových artefaktov viažucich sa na vojsko aj viac. Dôležité však je, že aspoň v reštaurácii „Kasárna“ ponúkajú typické české jedlá. A ešte niečo. Pri vchodoch do areálu je ako pamiatka na vojakov aj niekoľko pamätných tabúl. Začínajúc pripomenutím toho, že objekt pôvodne slúžil vojakom až po spomienku na príslušníkov armády, ktorí tu slúžili a ktorí padli v období protifašistického odboja.

Text a foto Pavol VITKO

ZASMEJME SA ...

Dedko, prečo sa volá bravčovinka bravčovinka?
 - Lebo je z prasťa, ktorého volajú aj brav.
 - Keby bola z vrabčeka, volala by sa vrabčovinka?

- Maroš, prečo si tvoj otec berie udicu?
 Veď ide na poľovačku.
 - No práve! Keď ho zver zbadá, neutečie, lebo si myslí, že ide na rybačku!

- Pán doktor, pán doktor, potrebujem okuliare!
 - Vyzerá to tak. Toto je stánok s hranolčekmi.

- Koľko je hodín?
 - Deväť.
 - Och, tak veľa?
 - Mali ste sa opýtať skôr, vtedy bolo menej.

Mestskí turisti sa pýtajú babky:
 - Babka, a dáva vám táto krava aj mlieko?
 - Čoby dávala, ťahať ho z nej musím.

- Ocino, prečo sa musím učiť angličtinu?
 - Vieš, synček, po anglicky hovorí polovica sveta.
 - A to nestačí?

- Mamička, dnes ráno sa nemusím sprchovať,
 - hovorí malý Miško.
 - A prečo? - pýta sa mamička.
 - Lebo sa mi snívalo, že som spadol do jazera.

Pokazené Vianoce

Aj Vianoce, sviatky pokoja, šťastia a mieru sa dajú nezodpovedným konaním poriadne iným, ale aj sebe znepríjemniť. V období, keď obranu našej vlasti zabezpečovali ešte vojaci povinnej služby, slob. P. M., ktorý bol inak veľmi dobre hodnotený ako výkonný práporčík roty, si od vojakov, ktorí mali na starosti municiu, postupne počas voľných opustení posádky poodnášal domov z útvaru signálnu pištoľ so svetlicami a ďalšou použiteľnou municiou. Keďže bol dobre hodnotený na vianočné sviatky dostal voľno na opustenie posádky do miesta trvalého bydliska. Počas Štedrého dňa sa postretal so svojimi priateľmi, niečo sa popilo a popoludní ich na chvíľu pozval domov do panelákového bytu. Nič múdrejšie mu nezišlo na um, len sa pochváliť priateľom s odcudzenou signálnou pištoľou a municiou. Napokon sa rozhodol ju aj odskúšať a troškou ohňostroja osláviť sviatky. Vyšli teda na balkón, kde pištoľ slob. P. M. nabil a vystrelil svetlicu smerom do sídliska. Nesprávne však odhadol uhol a svetlica rozbila okno na balkóne bytu v náprotivnom paneláku. Vzápätí začali horieť záclony a oheň sa rozšíril do obývačky. Privolaní hasiči uhasili požiar, na zariadení bytu vznikla viac ako stotisícová škoda.

Vojenský prokurátor po vyšetroaní celého prípadu podal na slob. P. M. obžalobu pre trestné činy krádeže, nedovoleného ozbrojovania a všeobecného ohrozenia, ktorú vojenský obvodový súd na hlavnom pojednávaní v celom rozsahu akceptoval. Slobodníkovi P. M. uložil trest odňatia slobody na 1 rok s podmieňacím odkladom na skúšobnú dobu 3 rokov a samozrejme zaviazal ho aj k náhrade spôsobenej škody.

Takéto Vianoce si určite slob. P. M., ale ani poškodení nepredstavovali a zapamätajú si ich na celý život.

plk. JUDr. František KOVÁČ

Neobvyklý „šikan“

Pokiaľ bola dvojročná povinná vojenská služba rozdiely medzi staršími vojakmi, tzv. mazákmi a mladšími vojakmi – bažantmi vytvárali prostredie pre šikanovanie. Mazák, ktorý mal skúsenosti z vojenského prostredia, neraz túto svoju výhodu zneužíval proti mladšiemu kolegovi bažantovi. Šikanovanie malo rôzny charakter, v niektorých prípadoch presahoval normálnosť bežného konania.

Režim povinnej vojenskej služby sa začínal každý deň pravidelne rannou rozcvičkou, pokračoval výcvikom, odberom stravy a končil sa organizovanou večierkou. Spravidla každú sobotu bolo upratovanie rájónov, ktoré zavŕšilo povinné sprchovanie. Sprchy boli budované tak, aby sa mohla naraz osprchovať celá jednotka. V našom pluku sme mali takúto sprchárňu vybudovanú priamo pod veliteľstvom. Aj spojovacia rota, ktorej som v tom čase velil, mala stanovený čas a napochodovala na očistu pod velením pomocníka výkonného práporčíka čatára Filipa. Bolo to v januári a vonku bol sneh. Zhodou okolností som šiel okolo na štáb, keď som videl - zo sprchárne vybehol nahý nováčik s kýbľom, otočil ho a vrátil sa späť, po chvíľke vybehol ďalší, potom ďalší, až ma to zarazilo... Keď vybehol už asi piaty, tak som ho zastavil a opýtal sa ho, čo to robí. Odpovedal, že plní rozkaz čatára Filipa. Pýtam sa ho: „Čo je to za rozkaz?“ a on mi na to, že v sprchách je veľká para, a že mazáci sa dobre nevidia, tak mladí musia túto paru vo vedrách vynášať von. Hlúposť, ktorú vymysleli, nemala obdoby, aj keď som sa na nej trochu pobavil. Ako správny veliteľ som pochopiteľne zábavku zastavil a príslušných poddôstojníkov potrestal.

Jednu vec neviem pochopiť dodnes, prečo nováčikovia pristúpili na zábavku starších vojakov a nechali, možno až stupídne, znižovať svoju dôstojnosť? Na túto otázku som nenašiel odpoveď.

Ing. Tomáš ŠVEC

SLOVENSKÉ PRÍSLOVIE	zn. nemeckých automobílov	plne	MOL Kazachstanu	syr, po česky	snoval	rímske číslo 49	Moravan	adoptuj	Pomôcky: SVB, Enile UN, Rák rap, Ra	cit. hlasu sliepky	skratka októbra	šable (bás.)	opojili	ovládajte
zanechalo									druh poľov. psa					
1									okapia, po česky svoriteľ (bibl.)					
vietnamský mys			st. egypt. boh slínka združenie podnikov			skr. švajčiar. ľud. banky				nehorí plameňom švihá bičom				
povrchová baňa				čínske žen. meno lebo (bás.)			Org. za osl. Palestíny meno Pacína				rieka v Rumunsku bikotanie (bás.)			
Autor: Vojtech Kúkoľ	stál na daždi	ruský veľtok patriaca Otovi			2 kiloampér (zn.)									
okuliare na jedno oko								jasný, po nemecky	koľko, po poľsky Moravania				gazdovská usadlosť na samote	opalok (zried.)
mužské meno (5. 12.)				striebro (zn.) český súhlas			klák, po česky Trenč. staveb. družstvo					toto futbalista FC Ružomberok		
hromada					kniha máp astát (zn.)					časť noža (zast.) Labour Party (skr.)				
zn. ovoc. nápoja						3								
džavot detí (expr.)						driapal (expr.)								

Nemci dostávajú nové Pumpy

Nemecko objednalo 405 bojových vozidiel pechoty Puma. Stroje majú nahradiť staršie Mardery. Cena za jedno vozidlo je približne 250 miliónov korún. Nemecká armáda už pred dvoma rokmi prevzala 30 vozidiel na testovanie. Vojaci s nimi boli spokojní a pôvodne chceli až 1100 nových vozidiel. Z finančných dôvodov sa však zatiaľ musia uspokojiť s menej ako polovicou.

Puma sa vyrába v troch základných modeloch, ktoré sa líšia odolnosťou pancierovania a tým aj hmotnosťou. Nemecká armáda si ako štandardný vybrala prostredný, 31,5-tonový model. Jeho pancierovanie odoláva zo všetkých strán projektilom kalibru 14,5 mm a sčasti aj granátom kalibru 30 mm a strelám z pancierových pástí.

Výzbroj tvorí v základnej verzii diaľkovo ovládaná veža s 30 mm kanónom. Vyvinuli preň špeciálne počítačom nastavované šrapnelové streľivo, ktoré môže vybuchovať vnútri budov alebo nad zákopmi. Kanón má kadenciu 200 rán za minútu a dosť 3000 metrov. Zásoba munície je 400 granátov. Doplní ho guľomet kalibru 7,62 mm, pre ktorý Puma viezť môže 2000 nábojov. Ďalšiu výzbroj môže tvoriť granátomet alebo riadené strely.

Puma má trojčlennú posádku a v zadnom priestore môže viezť osem vojakov. Samozrejmosťou je rozsiahla počítačová výbava. Maximálna rýchlosť na ceste je 70 km/h.

Miroslav BARIČ

Plná poľná

Oblíbenú reláciu Plná poľná s počúvanosťou nad 100-tisíc poslucháčov v novom formáte, ale pod rovnakou značkou, si môžete už od nového roka vypočuť na rozhlasovej stanici Rádio Regina každú sobotu v čase od 18.10 hod. do 18.30 hod. Pribežne aj v reláciách Nočná pyramída, Pozvete nás ďalej? či Štúdio Kontakt. Teší sa na Vás tvorcovia vojenského vysielania Miroslav Minár, Petra Repková a Bernard Roštecký. (r)

Armádny magazín
v Slovenskej televízii

PROFESIONÁL

uvidíte v premiére
každý štvrtok na
Dvojke o 16,20 h.
a v dvoch reprízach
- ich vysielací čas sledujte
na internete

SÚŤAŽ ČASOPISU OBRANA

Zo správnych odpovedí na otázku v novembrovom čísle – Koľko slovenských vojakov pôsobilo v októbri 2007 v operáciách medzinárodného krízového manažmentu (+ 10 %) – sme vyžrebovali troch úspešných riešiteľov.

Hodnotné vecné ceny posielame týmto výhercom:

Jaroslave Vlasovej z Martina
Jurajovi Sýkorovi z Bratislavy
Ivanovi Šteskovi z Banskej Bystrice

VÝHERCOM SRDČNE BLAHOŽELÁME

Minister obrany František KAŠICKÝ vyhlásil

Vojenský čin roka 2007

Návrhy na ocenenie možno predkladať v štyroch kategóriách:

ZÁCHRANA ŽIVOTA

ocenenie za obetavosť pri záchrane ľudských životov

POMOC VEREJNOSTI

ocenenie za zásah pri likvidácii následkov prírodných katastrof a priemyselných havárií

PRIATEĽ ARMÁDY

ocenenie civilnej osoby, ktorá prispela k budovaniu pozitívneho imidžu rezortu obrany

MIMORIADNA CENA

ocenenie za mimoriadne zásluhy pri prezentácii OS SR

Uzávierka návrhov: 15. 2. 2008

Návrhy na nominácie spolu s krátkym odôvodnením môžete zasielať

elektronicky na adresu: cinroka@mod.gov.sk,

poštou na adresu: **Ministerstvo obrany SR, Komunikačný odbor, Kutuzovova 8, 832 47 Bratislava.**

